

GOZDARSKI INŠTITUT SLOVENIJE
SLOVENIAN FORESTRY INSTITUTE

Večna pot 2, 1000 Ljubljana, Slovenija
T: +386(0)1 200 78 00; F: +386(0)1 257 35 89

Datum: 29.06.2020
Kraj: Ljubljana

**IZDELAVA OCENE ZMOŽNOSTI OBVLADOVANJA
TVEGANJA ZA BOLEZNI IN ŠKODLJIVCE GOZDNEGA
DREVJA**

Naročnik: Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS

Št. pogodbe: 2330-20-000082

Izvajalec: Gozdarski inštitut Slovenije

Predstavnik izvajalca / sodelujoči: dr. Barbara Piškur / dr. Barbara Piškur

Predstavnik naročnika / sodelujoči: mag. Alenka Korenjak / Gregor Meterc, mag. Alenka Korenjak,
mag. Katarina Groznik, Anita Benko Beloglavec

Vodja projekta:

dr. Barbara Piškur

direktor Gozdarskega inštituta Slovenije:

doc. dr. Primož Simončič

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

OCENA ZMOŽNOSTI OBVLADOVANJA TVEGANJA ZA BOLEZNI IN ŠKODLJIVCE GOZDNEGA DREVJA

Verzija 1.0

	ORGAN	ODGOVORNA OSEBA/PODPIS
USKLADILI /SKRBNIK	Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS	Direktorat za gozdarstvo in lovstvo: Gregor Meterc, mag. Alenka Korenjak; Uprava za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin: mag. Katarina Groznič, Anita Benko Beloglavec / mag. Alenka Korenjak
SPREJELA:	Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS	dr. Aleksandra Pivec, ministra

Kazalo vsebine

1. UVOD	4
2. SPREJEMLJIVO TVEGANJE ZA BOLEZNI IN ŠKODLJIVCE GOZDNEGA DREVJA	5
2.1 Bolezni in škodljivci gozdnega drevja	5
2.2 Razvid	13
2.3 Sprejemljivo tveganje za bolezni in škodljivce gozdnega drevja	13
3. OCENA UPRAVNIH, TEHNIČNIH IN FINANČNIH ZMOŽNOSTI OBVLADOVANJA TVEGANJA ZA BOLEZNI IN ŠKODLJIVCE GOZDNEGA DREVJA	14
3.1 Ocene tveganja za posamezne nesreče	15
3.1.1 Okvir	15
3.1.2 Koordinacija	16
3.1.3 Strokovno znanje	17
3.1.4 Drugi deležniki	19
3.1.5 Obveščanje in komuniciranje	20
3.1.6 Metodologija	21
3.1.7 Informacijska in komunikacijska tehnologija	24
3.1.8 Financiranje	25
3.2 Načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost	26
3.2.1 Koordinacija	26
3.2.2 Strokovno znanje	28
3.2.3 Metodologija	30
3.2.4 Drugi deležniki	32
3.2.5 Obveščanje in komuniciranje	34
3.2.6 Oprema	35
3.2.7 Financiranje	36
3.3 Izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost	37
3.3.1 Strategija/politika/metodologija	37
3.3.2 Koordinacija	39
3.3.3 Strokovno znanje	40
3.3.4 Drugi deležniki	41
3.3.5 Postopki	43
3.3.6 Obveščanje in komuniciranje	44
3.3.7 Infrastruktura, vključno z IT	45
3.3.8 Oprema in zaloge	45
3.3.9 Strokovno tehnično znanje	46
3.3.10 Financiranje	48
4. POVZETEK	49
4.1 Pristop oblikovanja ocene zmožnosti obvladovanja tveganja za bolezni in škodljivce gozdnega drevja na različnih vsebinskih ravneh	49
4.2 Povzetek ocene	52
5. UGOTOVITVE S POJASNILI	62
6. RAZLAGA POJMOV, KRATIC, KRAJŠAV	65
7. VIRI	65
8. PRILOGE	66

9. EVIDENČNI LIST SPREMEMB, DOPOLNITEV IN POSODOBITEV	67
---	----

1. UVOD

Ocena zmožnosti obvladovanja tveganja za boleznin in škodljivce gozdnega drevja je izdelana na podlagi Uredbe o izvajanju Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite (Uradni list RS, št. 62/14, 13/17).

Uredba o izvajanju Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite je v slovensko zakonodajo leta 2014 najprej prenesla vsebino takratne točke a 6. člena Sklepa št. 1313/2013/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite (UL L št. 347, z dne 20. 12. 2013, str. 924) (v nadaljnjem besedilu: Sklep o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite). Točka a 6. člena se navezuje na ocenjevanje tveganj za nesreče, s katerim smo pri nas pričeli v letih 2014 in 2015.

Sklep o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite v takratni točki b 6. člena določa tudi pripravo in izpopolnitev načrtovanja za obvladovanje tveganj na nacionalni ali ustrezni podnacionalni ravni, v točki c istega člena pa še pripravo ocen zmožnosti obvladovanja tveganj za nesreče in roke za poročanje Evropski komisiji. V Sklepu o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite je zmožnost obvladovanja tveganj za nesreče opredeljena kot sposobnost države članice ali njenih regij za zmanjšanje tveganj za nesreče, prilagoditev na tveganja ali ublažitev tveganj (vplivov tveganj in/ali verjetnosti nesreč), ugotovljenih v ocenah tveganj za nesreče, na ravni, ki so sprejemljive za posamezno državo članico, torej na opredeljena sprejemljiva tveganja za posamezne nesreče. Vsebina takratne točke b in zlasti točke c 6. člena Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite je bila v slovensko zakonodajo prenesena z novelo Uredbe o izvajanju Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite na ocenjevanje zmožnosti obvladovanja tveganj za nesreče in to na podlagi izpopolnjenega načrtovanja ukrepov za obvladovanje tveganj za nesreče za namene preventive in pripravljenosti (v nadaljnjem besedilu: načrtovanje) in izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost.

Na podlagi Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite je Evropska komisija leta 2015 objavila Smernice za oceno zmožnosti obvladovanja tveganja (2015/C 261/03; v nadaljnjem besedilu: smernice Evropske komisije za ocenjevanje zmožnosti obvladovanja tveganj za nesreče), katerih namen je državam članicam zagotoviti ne-zavezujočo celovito in prožno metodologijo, ki naj bi služila kot pomoč pri ocenjevanju zmožnosti obvladovanja tveganj za nesreče. Novela Uredbe o izvajanju Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite iz leta 2017 povzema tudi vse ključne vsebine smernice, ki se nanašajo predvsem na vsebino vprašanj, s katerimi se ocenjuje zmožnost obvladovanja tveganj za nesreče na treh področjih in s treh vidikov.

Ocena zmožnosti obvladovanja tveganja boleznin in škodljivce gozdnega drevja spada med ocene zmožnosti obvladovanja tveganja za posamezne nesreče za celotno območje države oziroma za posamezna območja države, kot je določeno v 2.a členu Uredbe o izvajanju Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite. Nosilec izdelave ocene je ministrstvo, pristojno za gozdarstvo – trenutno je to Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (v nadaljnjem besedilu: MKGP).

Oceno tveganja za boleznin in škodljivce gozdnega drevja je leta 2018 izdelalo MKGP. V dokumentu Ocena tveganja za boleznin in škodljivce gozdnega drevja so že bile predstavljene ugotovitve v zvezi s tveganjem pojava dveh boleznin na borih, in sicer sta bila predstavljena dva scenarija tveganja in posledice pojavov rjavenja borovih iglic (*Lecanosticta acicola*) in borove uvelosti zaradi borove ogorčice (*Bursaphelenchus xylophilus*). Ocena tveganja za boleznin in škodljivce gozdnega drevja je lahko podlaga za številne aktivnosti na več področjih (npr. načrtovanje in izvajanje ukrepov za obvladovanje tveganja zaradi boleznin in škodljivcev gozdnega drevja, preventiva in pripravljenost, izdelava ocen zmožnosti obvladovanja tveganja za boleznin in škodljivce gozdnega drevja, razvoj finančnih strategij na področju preventive, ukrepanja, pomoči in odprave posledic pojava boleznin in škodljivcev gozdnega drevja itd).

Ocena zmožnosti obvladovanja tveganja za bolezn in škodljivce gozdnega drevja je bila izdelana s strani Gozdarskega inštituta Slovenije ter v sodelovanju z MKGP, Direktoratom za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo (DGLR) ter z Upravo za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (UVHVVR).

Ocena zmožnosti obvladovanja tveganja za bolezn in škodljivce gozdnega drevja vsebuje vse bistvene elemente vsebine, kot jo za ocene zmožnosti obvladovanja tveganja za posamezne nesreče določa Uredba o izvajanju Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite. Uvodni del je namenjen predstavitvi in namenu ocene, nato v drugem poglavju sledi najprej splošen del o boleznih in škodljivcih gozdnega drevja in posledicah njihovega pojava v gozdovih, ki je v večji meri prevzet iz Ocene tveganja za bolezn in škodljivce gozdnega drevja. V drugem poglavju je predstavljen tudi razvid z ukrepi za preventivo in pripravljenost, s katerimi se lahko obvladuje ali zmanjšuje tveganje za pojav bolezn in škodljivcev gozdnega drevja. Razvid je bil pripravljen v sodelovanju z MKGP: DGLR in UVHVVR.

Opozoriti je potrebno, da se tako ocena tveganja kot ocena zmožnosti obvladovanja tveganja za bolezn in škodljivce gozdnega drevja navezujeta na tiste bolezn in škodljivce, ki so po definiciji karantenski škodljivi organizmi in katerih pojav bi lahko povzročil nesprejemljive gospodarske, okoljske ali družbene učinke (Uredba (EU) 2016/2031).

Najpomembnejši del ocene sledi v tretjem poglavju, to je izpolnjen vprašalnik, s katerim so bile ocenjene upravne, tehnične in finančne zmožnosti na področju ocenjevanja tveganja za bolezn in škodljivce gozdnega drevja ter načrtovanja in izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost na bolezn in škodljivce gozdnega drevja. Vprašanja so bila, tako kot določa uredba, v celoti in neposredno prevzeta iz predmetne smernice Evropske komisije za ocenjevanje zmožnosti obvladovanja tveganj za nesreče. Sledijo povzetek in ugotovitve te ocene. Ocena se zaključuje z razlago pojmov, kratic in krajšav ter navedbo virov.

Ocena zmožnosti obvladovanja tveganja za bolezn in škodljivce gozdnega drevja je javna.

2. SPREJEMLJIVO TVEGANJE ZA BOLEZNI IN ŠKODLJIVCE GOZDNEGA DREVJA

2.1 Bolezn in škodljivci gozdnega drevja

Pred vsebinskim delom ocene zmožnosti povzemamo ugotovitve iz Ocene tveganja za bolezn in škodljivce gozdnega drevja (verzija 1.0), ki spada med podlage za izdelavo te ocene zmožnosti. Pri oceni zmožnosti smo se naslonili tudi na novo zakonodajo evropske Unije (EU) s področja zdravstvenega varstva rastlin, ki je stopila v veljavo s 14. decembrom 2019 ter na nekatere nove ugotovitve in izsledke.

Oceno tveganja za bolezn in škodljivce gozdnega drevja je pripravil DGLR (MKGP), verzija 1.0, je bila izdana decembra 2018 in je bila izdelana na podlagi Uredbe o izvajanju Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite (Uradni list RS, št. 62/14 in 13/17). Ocena tveganja je bila pripravljena zaradi možnega pojava bolezn in škodljivcev gozdnega drevja, ki v Republiki Sloveniji (RS) sicer še niso prisotni oziroma so prisotni v omejenem obsegu in katerih pojav bi lahko povzročil nesprejemljive gospodarske, okoljske ali družbene učinke. Take bolezn in škodljivce opredeljujemo kot tujerodne invazivne škodljive organizme oziroma karantenske škodljive organizme za gozd.

Pri izdelavi ocene tveganja so bile uporabljene ekspertne metode, strokovno znanje, pregled domače in tuje literature na omenjenem področju, pregled podatkov o dosedanjih pojavih za bolezn in škodljivcev gozdnega drevja, klimatološki podatki, metoda »brainstorminga« in preverjanje dobrih praks. Uporabljena je bila tudi t. i. zgodovinska metoda, s pomočjo katere so bili opisani pretekli pojavi za bolezn in škodljivcev gozdnega drevja na območju RS.

V RS smo bili že priče vnosom tujerodnih bolezní in škodljivcev drevesnih vrst, ki so bili uspešno zatrti kot tudi takim, ki so ušli izpod nadzora in se razširili po ozemlju države, in če naštejemo le nekatere: kostanjev rak (*Cryphonectria parasitica*), holandska brestova bolezen (*Ophiostoma ulmi* & *O. novo-ulmi*), hrušev ožig ali ognjevka (*Erwinia amylovora*), kostanjeva šiškariča (*Dryocosmus kuriphilus*), jesenov ožig (*Hymenoscyphus fraxineus*), jelševa sušica (*Phytophthora × multiformis*), rjavenje borovih iglic (*Lecanosticta acicola*), javorov rak (*Eutypella parasitica*). Avtohtone bolezní in škodljivci gozdnega drevja (ti. gospodarski škodljivci) večjih težav ne povzročajo, izjema so prenamnožitve podlubnikov (npr. osmerozobi smrekov lubadar *Ips typographus*).

Bolezní in škodljivci gozdnega drevja so bili od nekdaj prisotni v gozdu, a so zaradi globalizacije trgovine z lesom in rastlinami ter zaradi klimatskih sprememb vse resnejša grožnja gozdovom in gozdnemu drevju. V slovenskih podnebnih razmerah je vnos tujerodnih bolezní in škodljivcev gozdnega drevja lahko poguben za posamezno drevesno vrsto, skupino drevesnih vrst ali za celoten gozdni ekosistem. Bolezní in škodljivci gozdnega drevja pomembno vplivajo na rastline, živali, glive in procese v tleh. Posledice so biološke spremembe, fizikalne spremembe in kemične spremembe. Bolezní in škodljivci pomembno vplivajo tudi na kakovost gozdno-lesnih sortimentov, na sposobnost obnove gozda, na trajnost vseh funkcij gozda... Seveda pri boleznih in škodljivcih gozdnega drevja nikakor ne smemo prezreti škode, ki jo povzročajo na lesni masi, prav tako pa ne visokih stroškov zatiralnih del ter sanacije in obnove gozdov. Samo strošek obnove gozda lahko presega 10.000 €/ha. Bolezní in škodljivci gozdnega drevja lahko povzročijo verižne nesreče: ogolelost velikih površin, ki sproži procese erozije, možnost zemeljskih plazov, zdrsov in usadov, možnosti za snežne plazove, povečano izpostavljenost vetrovom, možnost poplavljanja nizvodno, povečana izpostavljenost suši; povečana nevarnost za požar v naravnem okolju; ogrožanje infrastrukturnih objektov (daljnovodi, cest, železnic); ogrožanje kulturne dediščine ter območjih kulturne dediščine; prometne nesreče (zaradi padajočega drevja, izvajanja zatiralnih in sanacijskih del ...) ter nevarnost za zdravje ljudi in domačih živali.

Slovenija se je že soočila z vnosom tujerodnih bolezní in škodljivcev gozdnega drevja ter s tem povezanimi škodami. Ekonomske izgube na lesni masi pri dosedanjem vnosu bolezní in škodljivcev gozdnega drevja so bile zelo različne: od zelo velikih izgub (npr. kostanjev rak, holandska brestova bolezen, jesenov ožig) do manjših izgub (npr. hrušev ožig, kostanjeva šiškariča).

V Oceni tveganja za bolezní in škodljivce gozdnega drevja sta bila oblikovana dva različna scenarija tveganja za bolezní in škodljivce gozdnega drevja, ki sta bila izdelana na realnih pričakovanjih. Scenarij tveganja 1 temelji na že obstoječem vnosu bolezní, scenarij tveganja 2 pa na potencialnem vnosu in izkušnjah škodljivca gozdnega drevja v tujini (Portugalska). Scenarij tveganja 2 je bil v Oceni tveganja za bolezní in škodljivce gozdnega drevja prepoznan kot najhujši mogoči scenarij vnosa tujerodnega škodljivega organizma v slovenske gozdove in obenem kot reprezentativni scenarij tveganja za bolezní in škodljivce gozdnega drevja.

Prvi scenarij tveganja predstavlja tveganje za **širjenje bolezní rjavenje borovih iglic (*Lecanosticta acicola*, sin. *Mycosphaerella dearnessii*, *Scirrhia acicola*)**. Gre za bolezen borov, ki jo povzroča gliva *L. acicola*. Najbolj prizadeto je rušje (*Pinus mugo*), manj rdeči (*P. sylvestris*) in alepski bor (*P. halepensis*), redkeje pa, vsaj globalno, črni bor (*P. nigra*). Gliva se je do 14. decembra 2019 uvrščala med karantenske škodljive organizme, in sicer je bila uvrščena v prilogo IIAI Direktive Sveta 2000/29/ES, kar je pomenilo, da morajo vse države članice EU izvajati ustrezne fitosanitarne ukrepe za preprečevanje širjenja te glive. Z novo zakonodajo EU s področja zdravstvenega varstva rastlin je gliva *L. acicola* uvrščena na sezname nadzorovanih nekarantenskih škodljivih organizmov (RNQP ali NNŠO), kar pomeni da je pod uradnim nadzorom le pri pridelavi razmnoževalnega materiala in sadik (Uredba (EU) 2016/2031; Izvedbena Uredba (EU) 2019/2072). Bolezen prihaja najverjetneje iz Severne in Srednje Amerike, pri nas pa so bolezen prvič opazili leta 2008. Bolezen se širi spontano in se prenaša predvsem z dejavnostjo

človeka. Do leta 2014 je bila bolezen sporadično zaznana v različnih krajih po Sloveniji in na vseh najdiščih so bili izvedeni fitosanitarni ukrepi z namenom preprečevanja širjenja bolezni oziroma izkoreninjenja bolezni. Po letu 2014 je bila bolezen odkrita tudi na širšem območju doline reke Soče, z močno poškodovanostjo črnih borov. Najnovejši znanstveni izsledki nakazujejo, da je v dolini reke Soče prisotna populacija glive, ki je izredno patogena za črni bor in je še vedno omejena le na območje Soške doline (Sadiković in sod., 2019). Za preprečevanje širjenja rjavenja borovih iglic v dolini reke Soče so bili sprejeti ukrepi, ki so jih pripravili UVHVVR, Zavod za gozdove Slovenije (v nadaljnjem besedilu: ZGS) in Gozdarski inštitut Slovenije (v nadaljnjem besedilu: GIS).

Drugi scenarij tveganja predstavlja tveganje za **pojavnost borove uvelosti zaradi borove ogorčice (*Bursaphelenchus xylophilus*)**. Borova ogorčica se je do 14. decembra 2019 uvrščala med karantenske škodljive organizme, in sicer je bila uvrščena v prilogo IAI Direktive Sveta 2000/29/ES, kar je pomenilo, da morajo vse države članice EU izvajati ustrezne fitosanitarne ukrepe za preprečevanje vnosa in širjenja. Z novo zakonodajo EU s področja zdravstvenega varstva rastlin je borova ogorčica uvrščena v prilogo II.B Izvedbene Uredbe Komisije (EU) 2019/2072 (Uredba (EU) 2016/2031) in je z Delegirano uredbo komisije (EU) 2019/1702 uvrščena na seznam prednostnih škodljivih organizmov. Ukrepi za preprečevanje širjenja borove ogorčice v Evropski uniji so predpisani z Izvedbenim sklepom Komisije 2012/535/EU o nujnih ukrepih za preprečevanje širjenja v Uniji borove ogorčice *Bursaphelenchus xylophilus* (Steiner et Buhner) Nickle et al. (UL L 266, 2. oktober 2012) s spremembami. Navedeni predpis EU določa posebne pogoje za premeščanje znotraj EU za določene vrste rastlin, lesa in lesnih proizvodov (čebelji panji in hišice za ptičja gnezda), lubja in lesenega pakirnega materiala, in sicer iz razmejenih območij za borovo ogorčico (napadeno območje in varovalni pas), na druga, ne napadena območja v EU. Predpisano je tudi obvezno izvajanje ukrepov izkoreninjenja v primeru izbruha ter ukrepov zadrževanja v primeru, ko borove ogorčice ni več mogoče izkoreniniti. Vse države članice morajo na svojem ozemlju obvezno izvajati program preiskav (monitoring) za ugotavljanje morebitne navzočnosti borove ogorčice. Borova ogorčica v Sloveniji še ni bila ugotovljena, v sklopih programov preiskav pa se spremlja od leta 2003. V Sloveniji so razmere za ustalitev in nemoteno širjenje borove ogorčice ugodne (razširjenost gostiteljskih rastlin, navzočnost vektorjev iz rodu žagovinarjev (*Monochamus*), podnebne razmere, povečan pojav ekstremnih vremenskih dogodkov, ki vplivajo na poškodovanost gostiteljskih rastlin ...). Leta 1999 je bila vrsta *B. xylophilus* ugotovljena na Portugalskem na vrsti *Pinus pinaster*. Od takrat dalje so na Portugalskem poskušali škodljivca izkoreniniti, vendar so bili do sedaj vsi poskusi neuspešni. Tako je sedaj razširjena na celinskem delu Portugalske in otoku Madeira ter na treh območjih v Španiji.

Obseg posledic obeh scenarijev tveganja je bil primerjan z merili za ovrednotenje vplivov tveganja in verjetnosti za nesreče, ki so enotni za vse tipe nesreč. Glede na velikosti vplivov v primerjavi z merili so posledice in verjetnost obeh scenarijev tveganja predstavljene v matrikah tveganja za pojav bolezni in škodljivcev gozdnega drevja, ki so v tej Oceni zmožnosti obvladovanja tveganja v celoti povzete iz Ocene tveganja za bolezni in škodljivce gozdnega drevja, verzija 1.0. Matrike tveganja predstavljajo grafični prikaz velikosti vplivov in verjetnosti vseh obravnavanih scenarijev tveganja glede na merila za ovrednotenje vplivov tveganja in verjetnosti za nesrečo. Prek različnih kombinacij stopenj vplivov tveganja in verjetnosti nesreče v matrikah tveganja, pri čemer imajo večjo težo vplivi, pridemo do štirih mogočih stopenj tveganja, ki so obarvana glede na njeno velikost (zelena – majhna, rumena – srednja, oranžna – velika, rdeča – zelo velika).

Kar se tiče vplivov Scenarijev tveganja 1 in 2 na ljudi je v Oceni tveganja ocenjeno, da ni opredeljenih večjih posledic na ljudeh, tako prebivalstvu kot posredovalcih. Med silami za zaščito in reševanje bi bilo nekaj lažjih poškodb, kot so odrgnine in zvini, med prebivalci pa strah in skrb za premoženje. V obeh scenarijih tveganja obstaja realna možnost, da pride do hudih poškodb in celo smrtnih primerov med izvajalci zatiralnih del, še posebej, kadar se le ta izvajajo na zahtevnih terenih. Obstaja tudi nevarnost za preobremenitve, odpoved srca. V Oceni tveganja je ocenjeno, da bi pri Scenariju tveganja1 umrlo do pet ljudi, poškodovanih bi bilo do 50 ljudi, trajno

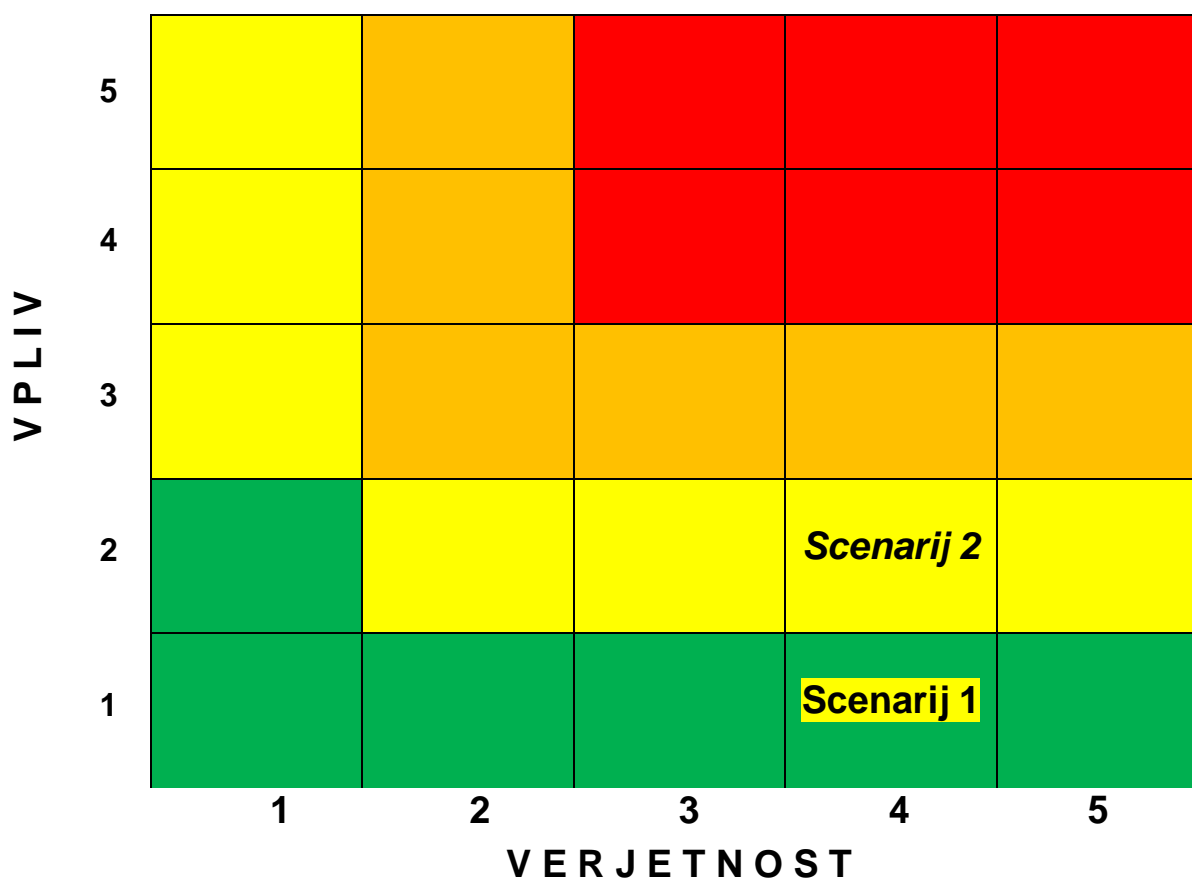
preseljenih ljudi ni pričakovati; reprezentativen podatek za Scenarij tveganja 1 je število ranjenih. Pri Scenariju tveganja 2 je bilo ocenjeno, da bi lahko število mrtvih ljudi bilo do sedem, število ranjenih do 40, trajno preseljenih ljudi ni pričakovati. Reprezentativen podatek za Scenarij tveganja 2 za vpliv tveganja na ljudi sta število mrtvih in število ranjenih oseb. Vrednosti meril za ovrednotenje vplivov tveganja na ljudi umeščajo Scenarij tveganja 2 v drugo stopnjo vplivov tveganja na ljudi.

Kar se tiče gospodarskih, okoljskih vplivov in vplivov tveganja na kulturno dediščino, je iz analiz razpoložljivih podatkov scenarijev tveganja razvidno, da škoda pri scenariju 2 tveganja najverjetneje ne bi preseгла višine 520 milijonov EUR (1,2 % BDP za leto 2017), kar scenarij tveganja oziroma analizo tveganja uvršča v 3. stopnjo gospodarskih in okoljskih vplivov in vplivov tveganja na kulturno dediščino.

Politični in družbeni vplivi tveganja lahko v odvisnosti od tveganja vsebujejo kategorije, kot so vpliv tveganja na delovanje državnih organov, vpliv nedelovanja pomembnih infrastrukturnih sistemov na vsakodnevno življenje, psihosocialni vplivi, notranjepolitična stabilnost države in vpliv na javni red in mir, finančna stabilnost države in zunanjepolitična/mednarodna stabilnost/položaj države.

V nadaljevanju so prikazane matrice tveganja za bolezni in škodljivce gozdnega drevja iz Ocene tveganja za bolezni in škodljivce gozdnega drevja, ki grafično prikazujejo stopnjo predmetnih vplivov in verjetnosti oblikovanih scenarijev tveganja in njihovih posledic, ocenjenih v pripadajočih analizah tveganja.

Slika 1. Matrika tveganja za boleznin in škodljivce gozdnega drevja – vplivi na ljudi

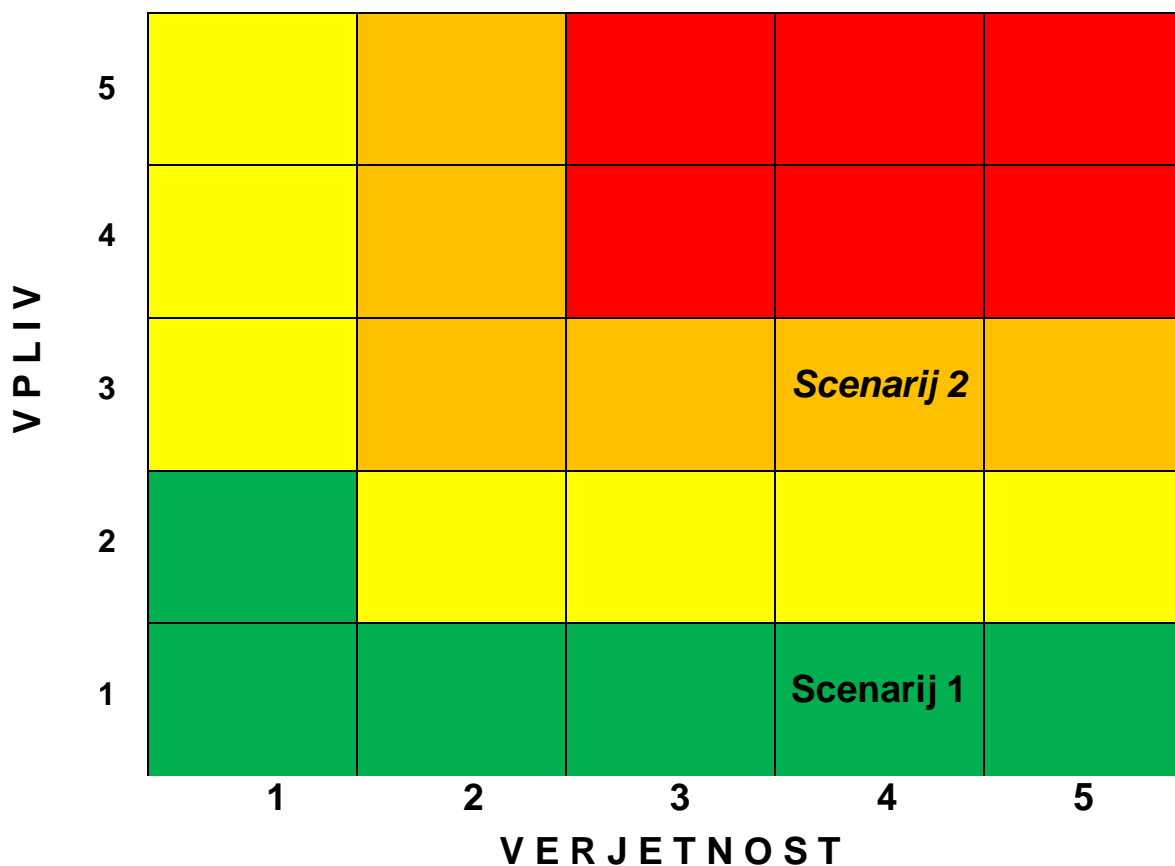

STOPNJE VPLIVOV IN VERJETNOSTI	
1	zelo majhna
2	majhna
3	srednja
4	velika
5	zelo velika

STOPNJE TVEGANJA	
	ZELO VELIKA
	VELIKA
	SREDNJA
	MAJHNA

ZANESLJIVOST REZULTATOV ANALIZ TVEGANJA	BARVA ZAPISA V MATRIKI TVEGANJA
Razmeroma zanesljiva	črna
Srednje zanesljiva	temno siva
Razmeroma nezanesljiva	svetlo siva

Slika 2. Matrika tveganja za boleznin in škodljivce gozdnega drevja – gospodarski in okoljski vplivi in vplivi na kulturno dediščino

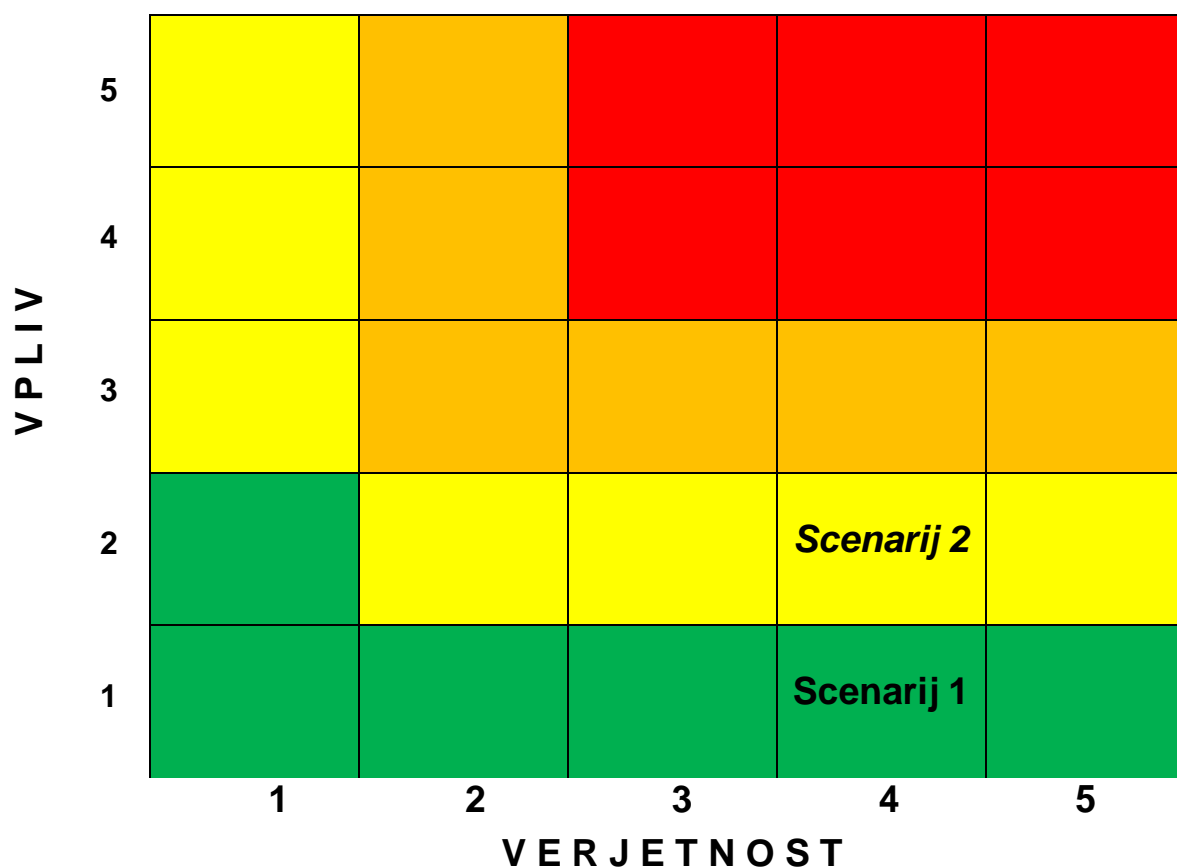

STOPNJE VPLIVOV IN VERJETNOSTI	
1	zelo majhna
2	majhna
3	srednja
4	velika
5	zelo velika

STOPNJE TVEGANJA	
Red	ZELO VELIKA
Orange	VELIKA
Yellow	SREDNJA
Green	MAJHNA

ZANESLJIVOST REZULTATOV ANALIZ TVEGANJA	BARVA ZAPISA V MATRIKI TVEGANJA
Razmeroma zanesljiva	črna
Srednje zanesljiva	temno siva
Razmeroma nezanesljiva	svetlo siva

Slika 3. Matrika tveganja za boleznin in škodljivce gozdnega drevja – politični in družbeni vplivi

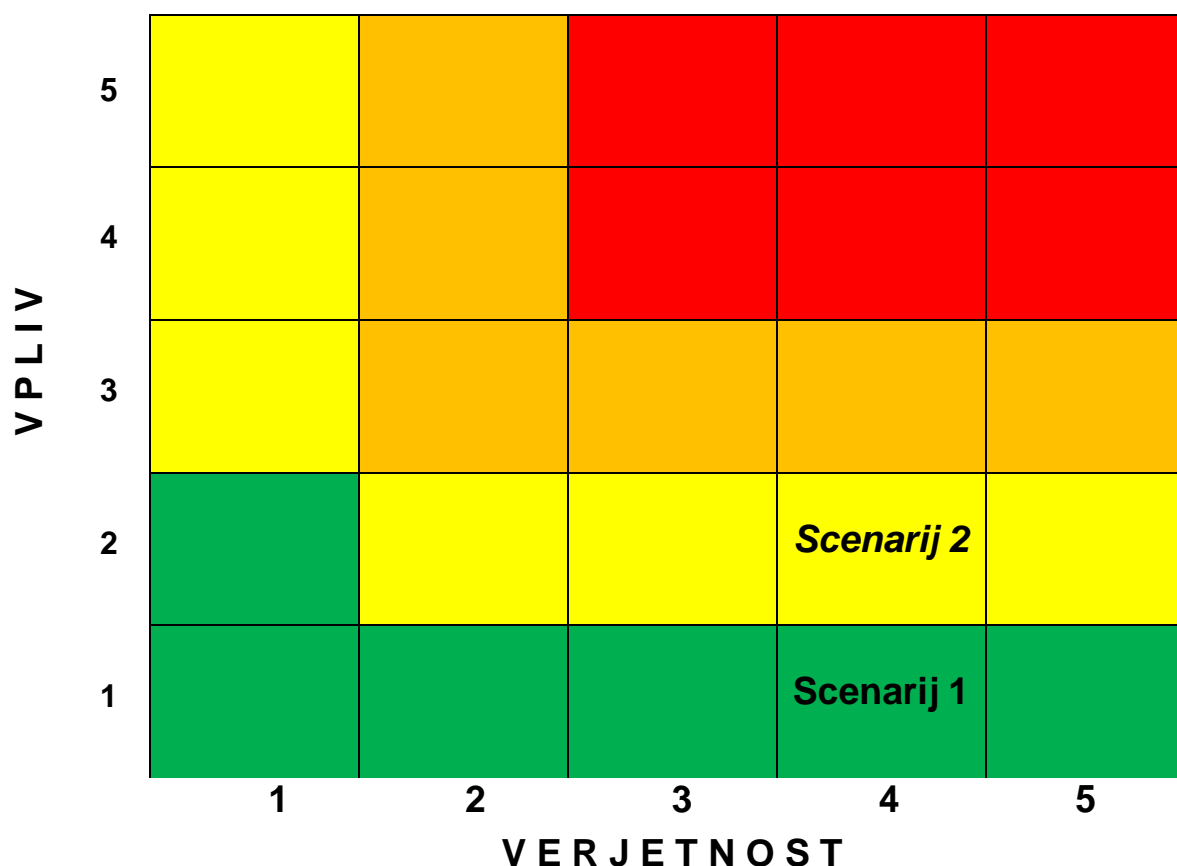

STOPNJE VPLIVOV IN VERJETNOSTI	
1	zelo majhna
2	majhna
3	srednja
4	velika
5	zelo velika

STOPNJE TVEGANJA	
Red	ZELO VELIKA
Orange	VELIKA
Yellow	SREDNJA
Green	MAJHNA

ZANESLJIVOST REZULTATOV ANALIZ TVEGANJA	BARVA ZAPISA V MATRIKI TVEGANJA
Razmeroma zanesljiva	črna
Srednje zanesljiva	temno siva
Razmeroma nezanesljiva	svetlo siva

Slika 4. Matrika tveganja za bolezni in škodljivce gozdnega drevja z združenim prikazom vplivov

STOPNJE VPLIVOV IN VERJETNOSTI	
1	zelo majhna
2	majhna
3	srednja
4	velika
5	zelo velika

STOPNJE TVEGANJA	
	ZELO VELIKA
	VELIKA
	SREDNJA
	MAJHNA

ZANESLJIVOST REZULTATOV ANALIZ TVEGANJA	BARVA ZAPISA V MATRIKI TVEGANJA
Razmeroma zanesljiva	črna
Srednje zanesljiva	temno siva
Razmeroma nezanesljiva	svetlo siva

2.2 Razvid

V Sklepu o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite v točki b 6. člena Evropska komisija določa izpopolnitev pripravo in izpopolnitev načrtovanja za obvladovanje tveganj na nacionalni ali ustrezni podnacionalni ravni, ki se naj bi manifestirala prek ustreznega načrtovanja in izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost na določeno nesrečo, s katerimi se lahko zmanjšuje njene vplive (sem spada tudi zmožnost hitrejše odprave posledic) in/ali verjetnost.

Uredba o izvajanju Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite tega določila ni neposredno prenesla v nacionalno zakonodajo. Pač pa so v ta namen v uredbi z 18.a členom predpisani razvidi, ki vsebujejo enovit in strnjen pregled ukrepov za preventivo in pripravljenost, z načrtovanjem in izvajanjem katerih se lahko v trajnem oziroma dolgoročnem procesu zmanjšuje vplive (posledice) in/ali verjetnost nesreč do ravni sprejemljivih tveganj za nesreče.

Z razvidi se torej ne posega v vsebino načrtovanja in izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost v pristojnosti ministrstev, temveč pomenijo enovit prikaz teh ukrepov za vse nesreče, s čemer je olajšana tudi sama izdelava ocen zmožnosti obvladovanja tveganja za posamezne nesreče.

Razvidi praviloma vsebujejo:

1. naziv nesreče, nosilca, ocenjevalno obdobje,
2. predstavitev, ki vsebuje ukrepe za preventivo in pripravljenost (naziv ukrepov, opis ukrepov, cilje ter prioritete ukrepov),
3. načrtovanje, ki vsebuje pravne podlage, nosilce ukrepov in njihove naloge, sodelujoče organe in njihove naloge, časovnico ukrepov (roki, faze), sodelovanje javnosti (opis), stroške načrtovanja ukrepov, finančne in materialne vire za načrtovanje ukrepov in prioritete ukrepov,
4. izvajanje, ki vsebuje pravne podlage, nosilce ukrepov in njihove naloge, sodelujoče organe in njihove naloge, opis izvajanja ukrepov, časovnico izvajanja ukrepov (roki, faze), rezultate izvajanja ukrepov, stroške izvajanja ukrepov, finančne in materialne vire za izvajanje ukrepov in prioritete ukrepov,
5. druge vsebine, ki vsebujejo predvsem nova spoznanja in vrednotenje sprememb.

Parcialne razvide na področju bolezni in škodljivcev gozdnega drevja je izdelal GIS v sodelovanju z MKGP (DGRL in UVHVVR). Pripravljen je en področni razvid, identificiranih pa skupno osem ukrepov. Od tega je pet ukrepov za preventivo in trije ukrepi za pripravljenost.

Preventivni ukrepi zajemajo monitornig (vnaprej načrtovane programe preiskav, ki vključujejo tako vizualne preglede, spremljanje s pastmi, vzorčenje in analize) za določene bolezni in škodljivce gozdnega drevja; ozaveščanje prebivalstva o boleznih in škodljivcih gozdnega drevja; usposabljanje prostovoljcev in strokovnjakov za hitrejše zaznavanje bolezni in škodljivcev; izdelava ocen tveganja ter vzdrževanje diagnostične infrastrukture, ki zagotavlja zanesljivost analiz pri detekciji bolezni in škodljivcev gozdnega drevja. Ukrepi za pripravljenost pa zajemajo izdelavo napovedi o zdravju gozdov; pripravo načrtov ukrepov za posamezno bolezen ali škodljivca gozdnega drevja ter testiranje le-teh v simulacijskih vajah.

Razvid je v prilogi te ocene.

2.3 Sprejemljivo tveganje za bolezni in škodljivce gozdnega drevja

Sprejemljiva tveganja za posamezne nesreče opredeljuje 18.c člen Uredbe o izvajanju Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite. Gre za »velikost« posameznega tveganja za nesrečo, ki za državo predstavlja še sprejemljive izgube prek vplivov tveganja in verjetnosti za nesrečo. Sprejemljiva tveganja za posamezne nesreče za državo vsebujejo še sprejemljive/o:

- vplive na ljudi (število mrtvih, število ranjenih ali bolnih, število evakuiranih (trajni ukrep),
- višino škode, kot je določena z gospodarskimi in okoljskimi vplivi in vplivi na kulturno dediščino v ocenah tveganja za posamezne nesreče (ali s posameznimi vsebinami v okviru teh vrst vplivov),
- stopnjo političnih in družbenih vplivov nesreče (ali s posameznimi vsebinami v okviru vrste teh vplivov, če je tako bolj smiselno),
- verjetnost nesreče, če je mogoče.

Raven sprejemljivega tveganja za nesreče, ki je praviloma oblikovana za vsako nesrečo posebej, je lahko precej odvisna tudi od razvojnega položaja in gospodarske in finančne moči države oziroma od višine sredstev, ki se jih lahko nameni za ukrepe, s katerimi je posledice in/ali verjetnost določene nesreče mogoče zmanjšati, pa tudi od drugih dejavnikov kot so npr. ustrezen sestav, zmogljivosti in razpoložljivost strokovnih in operativnih služb ipd.

Povedano enostavneje bi sprejemljiva tveganja za nesreče v bistvu morala predstavljati cilj, do katerega naj bi postopno prišli z ustreznim načrtovanjem in izvajanjem ukrepov za preventivo in pripravljenost, ki so v pristojnosti vseh ministrstev. To pomeni, da brez opredelitve sprejemljivega tveganja za nesreče ni v celoti mogoče ustrezno vsebinsko in časovno ustrezno prilagoditi oziroma dolgoročno ustrezno izpopolniti načrtovanja in izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost, da bi te cilje (zmanjšanje vplivov tveganja in/ali verjetnosti nesreče) lahko dosegli.

Z načrtovanjem in izvajanjem ustreznih ukrepov za preventivo in pripravljenost se lahko v odvisnosti od tveganja oziroma nesreče zmanjšujejo tako vplivi tveganja kot verjetnost nesreče.

Sprejemljivo tveganje za pojav boleznin in škodljivcev gozdnega drevja v okviru te ocene zmožnosti ni oblikovano. Na pojav boleznin in škodljivcev gozdnega drevja namreč vpliva mnogo dejavnikov, tudi takšni, na katere ni mogoče vplivati. Verjetnosti pojava boleznin in škodljivcev gozdnega drevja ni mogoče zmanjšati, ker ni odvisna samo od nas, ampak od okolice in drugih sprememb (npr. podnebnih), globalne trgovine in podobno. Kljub temu pa lahko z ustreznimi ukrepi za preventivo in za pripravljenost tveganja za pojav boleznin in škodljivcev gozdnega drevja obvladujemo ali celo zmanjšamo.

Kakšni so vplivi tveganja in verjetnost pojava boleznin in škodljivcev gozdnega drevja v RS, je bilo ugotovljeno v Oceni tveganja v sklopu dveh. Rezultati analiz teh scenarijev tveganja so predstavljeni v poglavju 2.1 te ocene.

3. OCENA UPRAVNIH, TEHNIČNIH IN FINANČNIH ZMOŽNOSTI OBVLADOVANJA TVEGANJA ZA BOLEZNI IN ŠKODLJIVCE GOZDNEGA DREVJA

Tretje poglavje ocene zmožnosti obvladovanja tveganja je njen najobsežnejši in najpomembnejši del. V tem delu ocene država odgovarja na 51 vprašanj, odgovori na ta vprašanja pa opredeljujejo stanje zmožnosti obvladovanja tveganja iz upravnega, tehničnega in finančnega vidika.

Vprašanja so neposredno prevzeta iz Smernice Evropske komisije za ocenjevanje zmožnosti obvladovanja tveganja za nesreče, ki jo je Evropska komisija sprejela avgusta leta 2015.

Pri prvem vsebinskem sklopu, ki zajema ocenjevanje tveganja za boleznin in škodljivce gozdnega drevja, je glavnino odgovorov pripravil MKGP-DGLR v sodelovanju z GIS, pri ostalih dveh vsebinskih sklopih pa so bili odgovori pripravljene in usklajeni s strani GIS in MKGP (DGLR in UVHVVR).

Ocena ravni za posamezne odgovore je lahko sledeča:

n. r. – vprašanje v zvezi z zmožnostjo ni relevantno,

1 – zmožnosti veljajo za relevantne – dejavnosti se še niso pričele (zmožnosti niso ugotovljene),

2 – zmožnosti so ugotovljene – dosežen je bil začetni napredek,

3 – zmožnosti so bile razvite na ključnih področjih,

4 – zmožnosti so integrirane in se izboljšujejo.

Najslabša ocena v zvezi s posameznim vprašanjem je torej 1, najboljša pa 4, odgovor n. r. pa pomeni, da vprašanje za določeno nesrečo ni relevantno. Višja ocena torej predstavlja boljši rezultat. Obstaja tudi možnost, da se na določena vprašanja ne ali ne more odgovoriti.

Zaradi narave vprašanj so odgovori nanje večinoma splošni in se nanašajo na večino ukrepov za preventivo in pripravljenost, uvrščenih v področne razvide iz prejšnjega poglavja. Kjer pa se vprašanja nanašajo na ožje usmerjene vsebine, so odgovori nanje, če je mogoče, podrobnejši

Podrobnejših kriterijev, kako ugotoviti oziroma dodeliti oceno ravni odgovora na posamezna vprašanja, Evropska komisija v predmetnih smernicah ni podala. Zato so tako vsebina odgovorov kot dodeljene številčne ravni odgovorov lahko do neke mere oblikovane subjektivno s strani pripravljavcev odgovorov na posamezna vprašanja.

Ocene pa niso podane le za posamezna vprašanja, pač pa tudi po posameznih vsebinskih sklopih, vse do končne ocene zmožnosti obvladovanja tveganja za boleznin in škodljivce gozdnega drevja. Postopek izračuna teh ocen (vrednosti in stopenj) je opisan v poglavju 4.1.

3.1 Ocene tveganja za posamezne nesreče

Ta del vsebuje vprašanja, ki se nanašajo na upravne, tehnične in finančne zmožnosti za izdelavo ocen tveganja za posamezne nesreče.

Upravne zmožnosti

3.1.1 Okvir

Ocene tveganja za posamezne nesreče bi morale biti opredeljene in tvoriti del splošnega okvira.

Vprašanje 1: Ali je ocena tveganja za posamezno nesrečo umeščena v splošni okvir?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Navede se, ali je ta okvir pravni ali postopkovni in ali je določen na nacionalni ravni in/ali na ustrezni podnacionalni ravni.

Ocenjevanje tveganj za nesreče v RS ima okvir v Uredbi o izvajanju Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite (Uradni list RS št. 62/14 in 13/17). Ta uredba omogoča izvajanje nalog iz točk a, b in c 6. člena Sklepa št. 1313/2013/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne

17. decembra 2013 o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite (UL L št. 347 z dne 20. 12. 2013, str. 924) – v nadaljnjem besedilu: Sklep o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite.

Okvir je določen predvsem za izvajanje na nacionalni ravni, uredba pa smiselno omogoča ocenjevanje tveganj za nesreče na predpisan način tudi na ustrezni podnacionalni, tudi lokalni ravni, vendar je na slednji ravni neobvezna oziroma opcijaska.

Bolezni in škodljivci gozdnega drevja kot nesreča so bili določni v nabor nesreč, za katere se bo izdelala predmetna ocena tveganja za posamezno nesrečo, v uredbi o spremembah in dopolnitvah Uredbe o izvajanju Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite iz leta 2017 (Uradni list RS, št. 13/17).

Ocena tveganja za bolezni in škodljivce gozdnega drevja je bila izdelana konec leta 2018.

OCENA RAVNI: 4.

Ocena ravni za 3.1.1 Okvir: 4,00

3.1.2 Koordinacija

Struktura za obvladovanje tveganja za nesreče dodeljuje jasne odgovornosti vsem subjektom, ki so vključeni v izdelavo ocen tveganja za posamezne nesreče, da se preprečijo prekrivanja ali neskladja med odgovornostmi in zmogljivostmi.

Vprašanje 2: Ali so subjektom, ki sodelujejo pri izdelavi ocene tveganja za posamezno nesrečo, dodeljene jasno opredeljene odgovornosti in vloge/naloge?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, na kakšni podlagi so odgovornosti za oceno tveganja za posamezno nesrečo razdeljene znotraj državne/javne uprave, ali so ta podlaga oziroma ustrezni postopki pisno dokumentirani (npr. v pravnih besedilih), ali obstajajo prekrivanja ali potrebe in kako so ti obravnavani.

Uredba o izvajanju Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite (Uradni list RS, št. 62/14 in 13/17) jasno in nedvoumno opredeljuje:

- katere ocene tveganja za posamezne nesreče je treba izdelati (člen 3 in priloga 1) in do kdaj (20. člen),

- zadolžene oziroma imenovane organe (Državni koordinacijski organ za ocene tveganj za nesreče in ocene zmožnosti obvladovanja tveganj za nesreče (v nadaljnjem besedilu: državni koordinacijski organ), Medresorsko delovno skupino za spremljanje izdelave ocene tveganj za nesreče, razvidov in ocen zmožnosti obvladovanja tveganj za nesreče, nosilce, pristojne za izdelavo ocen tveganja za posamezne nesreče, razvide in ocene zmožnosti obvladovanja tveganja za posamezne nesreče, sodelujoče organe, druge sodelujoče) – (členi 3, 4, 5 in 6 Uredbe o izvajanju Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite),

- naloge organov iz prejšnje alineje (členi 3, 4, 5 in 6). Te naloge so ustrezne in se ne podvajajo.

OCENA RAVNI: 4.

Vprašanje 3: Ali so odgovornosti za oceno tveganja za posamezno nesrečo dodeljene subjektom, ki so za to najbolj pristojni?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se postopek sodelovanja relevantnih subjektov pri oceni tveganja za posamezno nesrečo in ureditev za zagotavljanje pristojnosti oziroma odgovornosti za obravnavo posameznih tveganj po izdelavi ocene tveganja.

Nosilci za izdelavo ocen tveganja za posamezne nesreče so glede na pristojnosti izbrani ustrezno. Nosilec sam oblikuje seznam oziroma nabor organov, ki bodo sodelovali pri izdelavi ocene tveganja za posamezno nesrečo, lahko pa tak interes izkaže tudi vsak sodelujoč organ.

V primeru bolezni in škodljivcev gozdnega drevja je nosilec izdelave ocene MKGP. Nosilec ocene je pri izdelavi ocene tveganja sodeloval z ZGS, GIS. Pri oceni tveganja ni sodeloval UVHVVR, ki je organ v sestavi MKGP in ki pokriva področje zdravstvenega varstva rastlin ter področje karantenskih škodljivih organizmov za rastline.

OCENA RAVNI: 3.

Vprašanje 4: Ali je bila v oceno tveganja za posamezno nesrečo vključena medsektorska razsežnost tveganja?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, če ocenjeno tveganje vključuje medsektorsko razsežnost in več možnih tveganj za nesreče ter v kolikšni meri je to zajeto v opredelitvi scenarijev tveganja. Po potrebi opišite naravo sodelovanja z drugimi organi na nacionalni in/ali ustrezni podnacionalni ravni pri izdelavi ocene tveganja za posamezno nesrečo.

Učinki nesreč se prikazujejo v analizah tveganja. Ocene tveganja za posamezne nesreče vključujejo medsektorsko razsežnost nesreče, saj so učinki večine nesreč takšni, da vplivajo na različna področja, ki jih pokrivajo različna ministrstva. Ocena tveganja za bolezni in škodljivce gozdnega drevja je bila usklajena z ZGS, GIS, omogočeno je bilo sodelovanje javnosti. Pri oceni tveganja ni sodeloval UVHVVR, ki je organ v sestavi MKGP in ki pokriva področje zdravstvenega varstva rastlin ter področje karantenskih škodljivih organizmov za rastline.

Scenariji tveganja določajo okvir pojavljanja nesreče. Pri najbolj izrazitih nesrečah je praktično vsak scenarij tveganja bolj ali manj scenarij več možnih tveganj.

OCENA RAVNI: 3.

Ocena ravni za 3.1.2 Koordinacija: 3,33.

3.1.3 Strokovno znanje

Strokovnjaki, ki izdelajo ocene tveganja za posamezne nesreče, bi morali imeti v ta namen potrebne kompetence in odgovornosti ter se predhodno udeležiti ustreznega usposabljanja.

Vprašanje 5: Ali se porazdelitev odgovornosti za oceno tveganja za posamezno nesrečo redno pregleduje?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, kateri subjekti ali službe sodelujejo pri izdelavi ocene tveganja za posamezno nesrečo, kako so določeni/izbrani in katere kompetence se upoštevajo pri porazdeljevanju odgovornosti.

Poleg MKGP kot nosilca izdelave Ocene tveganja za boleznin in škodljivce gozdnega drevja sta kot sodelujoča organa sodelovala ZGS in GIS.

Največji del nalog s strani sodelujočih organov je bil opravljen s strani MKGP.

Sodelujoči organi so bili izbrani na podlagi analize dejanskih ali fiktivnih posledic scenarijev tveganja.

Ustreznost kompetenc se še ne pregleduje, saj gre za nov proces, vzpostavljen šele leta 2014. Nosilec ima vedno možnost, da glede na potrebe ali nove okoliščine razširi nabor sodelujočih organov in drugih sodelujočih, prav tako lahko za potrebe te ocene uporabi tudi dodatni nabor podatkov in informacij. Nosilec in nabor sodelujočih organov se lahko spremeni tudi, če se spremeni organiziranost in pristojnosti ministrstev in služb v njihovem okviru. Od leta 2014, ko se je pričelo na aktivnostih na področju ocenjevanja tveganj za nesreče, ne glede na manjše organizacijske spremembe ministrstev, pristojnih za graditev, kmetijstvo in okolje, to na operativni ravni še ni bilo potrebno.

OCENA RAVNI: 4.

Vprašanje 6: Ali so strokovnjaki, ki so zadolženi za oceno tveganja za posamezno nesrečo, ustrezno obveščeni in usposobljeni ter imajo ustrezne izkušnje pri izdelavi ocen tveganj za nesreče?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Navede se, ali je strokovnjakom na voljo usposabljanje, in če da, kakšno, opišite raven izkušenosti strokovnjakov ter strokovno tehnično znanje in orodja, ki so potrebna in se uporabljajo pri izdelavi ocen tveganj za nesreče.

Splošna problematika v zvezi z izdelavo ocen tveganja za posamezne nesreče se je od septembra 2014 do konca leta 2016 reševala v okviru enajstih delovnih sestankov Državnega koordinacijskega organa za ocene tveganj za nesreče (v nadaljnjem besedilu: Državni koordinacijski organ) s sodelujočimi organi. Izvedenih je bilo še več ozko usmerjenih sestankov, praviloma med nosilcem in Državnim koordinacijskim organom. Izveden je bil tudi en širši predstavitveni sestanek (v septembru 2014 na Izobraževalnem centru za zaščito in reševanje na Igu, takoj po sprejetju pravnih aktov, ki urejajo ocenjevanje tveganj za nesreče). Posebnih tozadevnih izobraževanj se ni izvajalo, delo pa je potekalo tudi na izmenjavi sprotnih izkušenj vpletenih v izdelavo ocen tveganja za posamezne nesreče, tako nosilcev kot nekaterih sodelujočih organov. Vsem so na voljo vse izkušnje, informacije, ki so bile ustvarjene, pridobljene, na teh sestankih, kakor tudi vsa politična in strokovna gradiva. Rešitev problemov, ki so se pojavili pri posameznih nosilcih, so lahko prevzeli tudi preostali nosilci, če so se z njimi srečali. Skupina ljudi na ministrstvih (skupaj okoli 40), ki je bila vpletena v procese izdelave ocen tveganja za posamezne nesreče, je imela na razpolago kontaktne podatke in tudi izven delovnih sestankov je bila omogočena komunikacija med posameznimi osebami, če je bilo to potrebno.

Kako so se izbirale osebe v organih, ki so sodelujoči organi, je stvar pristojnih ministrstev, stvar primernosti in strokovne usposobljenosti ter pristojnosti teh oseb (z vidika pristojnosti

pristojnega ministrstva, ki ga je ta oseba predstavljala) in ustrezne usposobljenosti za opravljanje dela na delovnih mestih, ki jih zasedajo. Državni koordinacijski organ oziroma na ravni posamezne nesreče nosilec ni vplival na izbor oseb znotraj posameznega sodelujočega organa (to je pristojnost vsakega sodelujočega organa), lahko se je le odločal za nabor sodelujočih organov.

Državni koordinacijski organ je za lažje izvajanje nalog v zvezi z izdelavo ocen tveganja za posamezne nesreče oblikoval posebno spletno podstran na spletnih straneh Uprave RS za zaščito in reševanje (URSZR), kjer so na razpolago podrobnejše informacije o izdelavi ocen tveganja za posamezne nesreče. Prva objava teh informacij sega v poletje 2014, do leta 2017 pa je bila ta spletna stran dvakrat dopolnjena, nazadnje maja 2017.

Državni koordinacijski organ je v okviru svojih pristojnosti in zmožnosti posredoval, zlasti v primeru, ko so nosilci imeli določene težave pri določene informacije in napotke nosilcem, zlasti kadar so nosilci naleteli na določene težave pri izdelavi ocen.

V določenih primerih so potekali tudi ozko usmerjeni sestanki med nosilcem in določenimi sodelujočimi organi, če je bilo treba rešiti konkretne težave v zvezi s posameznimi ozko usmerjenimi vsebinami.

OCENA RAVNI: 4.

Ocena ravni za 3.1.3 Strokovno znanje: 4,00.

3.1.4 Drugi deležniki

Zmožnost ocene tveganja je vedno bolj odvisna od vključenosti različnih javnih in zasebnih deležnikov (sodelujoči organi, drugi sodelujoči). Subjekti, zadolženi za izdelavo ocene tveganja za posamezno nesrečo, lahko sodelujejo s širokim krogom deležnikov, ki med drugim prihajajo iz zasebnega sektorja, univerzitetnega okolja in drugih vladnih služb, ki niso neposredno udeležene v postopku ocenjevanja.

Vprašanje 7: Ali so v postopek ocenjevanja tveganja za posamezno nesrečo vključeni relevantni deležniki (sodelujoči organi, drugi sodelujoči)?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, kako širok krog relevantnih deležnikov sodeluje v postopku ocenjevanja tveganja za nesrečo. To lahko vključuje deležnike iz univerzitetnega okolja, raziskovalnih organizacij, zasebnega sektorja, pa tudi vladnih organov, ki ne prispevajo neposredno k postopku ocenjevanja, vključno s tistimi iz drugih držav članic ali mednarodnih organizacij. Navedite morebitna spoznanja, ki bi jih bilo koristno deliti.

V izdelavo Ocene tveganja za boleznin in škodljivce gozdnega drevja niso bili vključeni organi in osebe iz drugih držav članic.

Pri izdelavi Ocene tveganja za boleznin in škodljive gozdnega drevja je bila uporabljena tako domača kot tudi predmetna tuja literatura.

Pri izdelavi Ocene tveganja za boleznin in škodljivce gozdnega drevja niso neposredno sodelovale slovenske znanstvene in podobne inštitucije, so pa bili uporabljeni razpoložljivi

strokovni in znanstveni viri v največji mogoči meri. Ocena tveganja je bila usklajena z ZGS in GIS.

Zasebni sektor v izdelavo Ocene tveganja za boleznin in škodljive gozdnega drevja ni bil neposredno vključen, ker zato ni bilo izražene potrebe in ker ni na voljo finančnih sredstev za financiranje njihovega potencialnega sodelovanja. Je pa bila Ocena tveganja javno objavljena in javnosti je bilo omogočeno sodelovanje pri njeni izdelavi.

OCENA RAVNI: 3

Ocena ravni za 3.1.4 Drugi deležniki: 3,00.

3.1.5 Obveščanje in komuniciranje

Za ocene tveganja za posamezne nesreče so potrebni učinkoviti informacijski in komunikacijski sistemi. Razumevanje upravne zmožnosti, ki je potrebna za razširjanje rezultatov ocen tveganj za nesreče, ter njenega pomena za razvoj splošne strategije obveščanja o tveganjih lahko pripomore k boljši izmenjavi informacij in podatkov ter boljšemu komuniciranju z zadevnimi deležniki.

Vprašanje 8: Ali je na voljo potrebna upravna zmogljivost za obveščanje javnosti o rezultatih ocene tveganja za posamezno nesrečo?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Podrobno se opiše, kako je v okviru razširjanja rezultatov ocene tveganja za posamezno nesrečo organizirano obveščanje državljanov.

Javnost sodeluje pri oblikovanju vsebine ocen tveganja za posamezne nesreče (od leta 2017 dalje tudi pri dopolnjevanju že obstoječih ocen) oziroma mora biti omogočena javnost ocen tveganj za nesreče. Ta obveznost izhaja tako iz Smernice Evropske komisije, ki ureja ocenjevanje tveganj za nesreče kot iz Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite. Pri nas je to urejeno s 15. in 16. členom Uredbe o izvajanju Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite (Uradni list RS, št. 62/14, 13/17).

Pri nastajanju Ocene tveganja za boleznin in škodljivce gozdnega drevja je bila javnost vključena skladno z določbami omenjene uredbe.

Dokončana in podpisana Ocena tveganja za boleznin in škodljivce gozdnega drevja je v celoti javno dostopna tako fizično kot elektronsko na spletni strani URSZR (URSZR) ter MKGP.

OCENA RAVNI: 4.

Vprašanje 9: Ali je na voljo potrebna upravna zmogljivost za interno obveščanje o rezultatih ocene tveganja za posamezno nesrečo, vključno s scenariji tveganja, pridobljenimi spoznanji ipd.?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, kako je organiziran pretok informacij med različnimi javnimi organi in različnimi upravnimi ravni.

Odgovor na vprašanje se navezuje na prejšnje vprašanje. Vse ugotovitve v ocenah tveganj za nesreče so javno objavljene, javno dostopne in uporabljive glede oziroma skladno s predmetnimi pogoji (npr. navedba vira ipd). Upravne zmogljivosti za to obstajajo.

OCENA RAVNI: 4.

Vprašanje 10: Ali so rezultati ocen tveganja za posamezno nesrečo vključeni v strategijo obveščanja o tveganjih?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, kako je razširjanje rezultatov ocene tveganja za posamezno nesrečo, ki se dajo na voljo javnosti, vključeno v nacionalno in/ali podnacionalno strategijo obveščanja o tveganjih.

Ugotavljanje nevarnosti in delno tudi opozarjanje na boleznin in škodljivce gozdnega drevja je v pristojnosti MKGP in UVHVVR ter raziskovalnih (GIS, BF) in strokovnih inštitucij (ZGS), kar se izvaja na uveljavljen način.

Strategija obveščanja in ocena tveganja za boleznin in škodljivce gozdnega drevja nista v neposredni povezavi. Ta povezava ni nujno potrebna in tudi država bržčas nima enotne strategije obveščanja o tveganjih – že zato ne, ker so naloge v zvezi z ocenjevanjem tveganj za nesreče porazdeljene praktično na vsa ministrstva in tudi na druge določene državne organe in inštitucije (npr. UVHVVR, GIS, ZGS). Kar se tiče neposrednega obveščanja na nevarnost v zvezi z ogroženostjo gozdov zaradi boleznin in škodljivcev gozdnega drevja pa so naloge na nacionalni ravni v okviru MKGP in UVHVVR jasne in se izvajajo.

V zvezi z obveščanjem glede ocen tveganj za nesreče je v uredbi v 16. členu opredeljeno, da so ocene tveganj za nesreče javne, razen podatkov, ki so določeni in označeni kot tajni. Ocene morajo biti javno predstavljene v 90 dneh po njihovem sprejetju in biti objavljene na spletu. Omogočena mora biti tudi možnost fizičnega vpogleda vanje.

Ocena tveganja za boleznin in škodljivce gozdnega drevja je skladno s prejšnjim odstavkom javno objavljena in dostopna na spletni strani URSZR ter MKGP.

OCENA RAVNI: 4.

Ocena ravni za 3.1.5 Obveščanje in komuniciranje: 4,00.

Ocena ravni upravnih zmožnosti: 3,67 (4).

Tehnične zmožnosti

3.1.6 Metodologija

Vprašanje 11: Ali je metodologijo za ocene tveganja za posamezne nesreče razvil subjekt na nacionalni ali na podnacionalni ravni? Ali je ta metodologija določena ali objavljena? Kateri so njeni ključni elementi?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Navede se pristop k oceni tveganja za posamezno nesrečo na nacionalni ali podnacionalni ravni (po posameznih tveganjih, na podlagi scenarijev tveganja, dejanskih primerov ali generični), opišite metodologijo, uporabljeno za analizo možnih posledic, metodologijo za izračun verjetnosti, dejavnike ali metodologijo za prednostno razvrstitev ali izključitev tveganj; opišite, ali se ocene tveganja za posamezne nesreče pregledujejo, in če da, v kakšnih časovnih presledkih, ali je metodologija zbrana v dokumentu, ali se metodologija za ocene tveganja za posamezne nesreče razkrije, in če da, komu, ter ali so katere koli informacije iz ocene tveganja za posamezno nesrečo dostopne javnosti.

Vsebina in metodologija (način izdelave) je določena z Uredbo o izvajanju sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite. Uredba se je, zlasti pri vsebini ocen tveganja za posamezne nesreče, navezovala v veliki meri na predmetno evropsko smernico. Smernica Evropske komisije, ki ureja ocenjevanje tveganj za nesreče, svetuje določene metode in tehnike iz ISO standardov. Kakšne metode so bile pri posameznih ocenah tveganja za posamezne nesreče dejansko uporabljene, se odloča nosilec, kar uredba omogoča.

Ključni elementi vsebine ocen tveganja za posamezne nesreče so predvsem predstavitev nesreče oziroma pojava, oblikovanje scenarijev tveganja in analiz scenarijev (posledice in pogostost), vrednotenje rezultatov analize tveganja glede na dogovorjena merila tveganja ter prikaz rezultatov analiz scenarijev ob upoštevanju meril tveganja na ustreznih matrikah tveganja za nesreče.

Ocene tveganj za nesreče, tudi ocena boleznin in škodljivcev gozdnega drevja, so v celoti javne oziroma javno objavljene.

Tako vsebina kot metodologije za izdelavo ocen tveganja za posamezne nesreče so javne. Seznam priporočenih metod in tehnik s strani Evropske komisije je objavljen na spletni strani URSZR.

Rok za pregled ter morebitne spremembe in dopolnitve ocen tveganj za nesreče je bil določen s 17. in 18. členom Uredbe o izvajanju Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite (Uradni list RS, št. 62/14 in 13/17). Ocene tveganja za posamezne nesreče naj bi se tako dopolnjevale oziroma spreminjale na vsakih pet let, Državna ocena tveganj za nesreče pa vsaka tri leta.

Zaradi mogoče hitrejše dinamike sprememb in novih podatkov in dognanj, zlasti v zvezi s podnebnimi spremembami, je z novelo uredbe iz leta 2017 ta rok za vse ocene tveganj za nesreče skrajšan oziroma poenoten na največ vsaka tri leta po prvem sprejetju ocen. Na ta način je bila tudi dosežena uskladitev rokov za dopolnjevanje ocen tveganj za nesreče z roki, ki izhajajo iz Mehanizma Unije na področju civilne zaščite, in ki jih mora RS pri poročanju Evropski komisiji o stanju in napredku na področju ocenjevanja tveganj za nesreče v RS

OCENA RAVNI: 4.

Vprašanje 12: Ali je bila v oceno tveganja za posamezno nesrečo vključena čezmejna razsežnost?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, katera ocenjena tveganja imajo čezmejno razsežnost, in obseg, v katerem je ta razsežnost zajeta v oceni tveganja za posamezno

nesrečo (npr. v pripravo scenarijev tveganja). Po potrebi lahko opišete naravo sodelovanja z drugimi državami članicami v zvezi z izdelavo ocene tveganja s čezmejno razsežnostjo.

V Oceni tveganja za boleznin in škodljivce gozdnega drevja ni bila vključena čezmejna razsežnost take nesreče. Načeloma bi lahko bili vključeni vplivi in ocena razsežnosti izbruha tudi v luči čezmejnih razsežnosti. Širjenje boleznin in škodljivcev se namreč ne ustavi na mejah. Zaradi majhnosti RS je realno pričakovati, da bodo v primeru izbruha boleznin ali škodljivcev gozdnega drevja učinki ali razmejena področja segali tudi v druge države (Avstrija, Italija, Hrvaška ali Madžarska). V Evropskem pravnem redu, ki velja od 14. decembra 2019, je predvideno tudi meddržavno sodelovanje in obveščanje v primeru pojava karantenskih boleznin ali škodljivcev ter nepovratna sredstva EU za meddržavno sodelovanje za izvajanje ukrepov izkoreninjenja ali upočasnevanja širjenja karantenskih škodljivih organizmov (Uredba (EU) št. 652/2014; Uredba (EU) št. 2016/2031).

Načeloma je večina ocen in scenarijev tveganja v ocenah tveganja za posamezne nesreče pokrila le območje države in ne območja izven nje. Druge ocene tveganja za posamezne nesreče so v nekaterih primerih vsebovale tudi scenarije tveganja, v katerih se je nesreča od drugod razširila v RS (požar v naravi iz Italije, pandemija gripe iz okolice, boleznin živali iz Hrvaške), vendar pa so posledice nesreče v ocenah tveganja za posamezne nesreče vedno omejene le na oceno za našo državo.

Ocena tveganja za boleznin in škodljivce gozdnega drevja se osredotoča na posledice v naši državi. V primeru, da bi ob izbruhu oziroma pojavu karantenskih škodljivih organizmov, bilo potrebno meddržavno sodelovanje so postopki obveščanja in ukrepanja predvideni na ravni Uredb (EU) št. 652/2014 in 2016/2031.

OCENA RAVNI: 4

Vprašanje 13: Ali je v oceno tveganja za posamezno nesrečo vključena (kritična) infrastruktura?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opredeli se, katere vrste kritične (nacionalne in evropske (v RS jo sicer nimamo) infrastrukture so upoštrevane v pripravi scenarijev tveganja in oceni tveganja za posamezno nesrečo. Tovrstna infrastruktura lahko med drugim vključuje ceste, stavbe, jezove, železniške proge, mostove, satelite, podzemne sisteme, kable (komunikacije), bolnišnice in zaklonišča.

Razlika je v razumevanju kritične infrastrukture na ravni Evropske komisije (evropske kritične infrastrukture pri nas naj ne bi bilo). V Republiki Sloveniji se kritična infrastruktura državnega pomena ne obravnava kot sistem kot so zdravstveni, energetske, zdravstveni, komunikacijski ipd, ampak na ravni posameznega objekta, ki je določen kot objekt kritične infrastrukture državnega pomena.

Če gledamo s slednjega vidika, so bili v ocenah tveganja za posamezne nesreče vsaj delno ugotavljeni oziroma upoštrevani tudi vplivi nesreč na določene pomembne infrastrukturne sisteme (npr. padajoče drevje lahko poškoduje elektroenergetsko infrastrukturo).

Pri obravnavi Ocene tveganja za boleznin in škodljivce gozdnega drevja v tem primeru ne morejo biti ovrednoteni oziroma ocenjeni. Kljub temu je treba poudariti, da predstavljajo

obrati za uničevanje večjih količin kontaminiranega lesnega materiala (sekanci) kritično infrastrukturo, ravno tako bi lahko predstavljajo kritično točko izvajalci ukrepov v gozdarstvu.

OCENA RAVNI: n.r.

Ocena ravni za 3.1.6 Metodologija: 4,00.

3.1.7 Informacijska in komunikacijska tehnologija

Vprašanje 14: Ali je za izdelavo ocene tveganja za posamezno nesrečo na voljo ustrezna infrastruktura IKT?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, katera infrastruktura je na voljo za izdelavo ocen tveganja za posamezno nesrečo, kar lahko vključuje orodja IKT, satelite itd. Države članice lahko opišejo raziskave, ki potekajo na področju razvoja nove informacijske in komunikacijske infrastrukture za podporo ocene tveganja za posamezno nesrečo. Če se infrastruktura deli z drugimi državami, lahko opišete tudi vrsto vzpostavljenega sodelovanja (npr. satelitski posnetki).

O najdbah in stanju izbruhov karantenskih in novih potencialno nevarnih boleznih in škodljivcev UVHVVR redno obvešča druge države članice in Evropsko komisijo. Pri tem se uporablja evropski informacijski sistem hitrega obveščanja EUROPHYT.

Znane so smernice glede obveščanja o karantenskih in novih potencialno nevarnih boleznih in škodljivcev, ki jih je izdal UVHVVR.

Aplikacija FURS-APL je del centralnega fitosanitarnega informacijskega sistema, v katerega so povezani vsi organi s fitosanitarnega področja, tako upravni, inšpekcijski kot izvajalci javnih pooblastil in javne službe (javni zavodi). Z njim se zagotavlja centralno zbiranje podatkov na enem mestu, do katerih imajo dostop vsi pooblaščen uporabniki (podatki o vizualnih pregledih, vzorcih, analizah).

e-Varstvo gozdov Slovenije (EVG) je elektronski informacijski sistem za varstvo gozdov v Sloveniji. Sistem EVG je sestavljen iz dveh enot. Prvo enoto predstavlja podatkovna zbirka in drugo portal. Podatkovna zbirka EVG predstavlja osrednje skladišče podatkov varstva gozdov v Sloveniji. Namen portala EVG je, da posreduje znanja o varstvu gozdov, da spodbuja komunikacijo na temo varstva gozdov, da predstavlja pripomoček pri delu gozdarjev, da sporoča javnosti aktualna dogajanja na področju varstva gozdov.

Sanitarni posek, ki predstavlja posek bolnega, poškodovanega ali sušečega se drevja, ki je odstranjeno iz sestoja z namenom izboljšanja zdravstvenega stanja sestoja. Pregledi in analize sanitarnega poseka so narejeni na podlagi podatkovne zbirke o poseku drevja (Timber), katere avtor in lastnik je Zavod za gozdove Slovenije.

Spletna aplikacija Invazivke je del javnega elektronskega informacijskega sistema za zbiranje podatkov o invazivnih tujerodnih vrstah (ITV), ki vključuje namizno, spletno in mobilno aplikacijo in povezuje več obstoječih informacijskih sistemov, ki že zbirajo podatke o ITV v Sloveniji.

V okviru projekta CRP (2016–2019) »Razvoj metod zaznavanja poškodb iglavcev zaradi smrekovih in jelovih podlubnikov ter izdelava modelov za napovedovanje namnožitev smrekovih in jelovih podlubnikov v slovenskih razmerah« je bilo med drugim na primeru podlubnikov preverjana uporabnost multispektralnih posnetkov gozdov za odkrivanje, spremljanje in prikazovanje žarišč podlubnikov ter prognoziranje razvoja žarišč in podajanje možnih ukrepov zoper prenamnožitev ter izdelana je bila študija uporabe multispektralnih kamer pri ugotavljanju zdravstvenega stanja dreves ter njihove primernosti za samostojno uporabo v javni gozdarski službi.

Podporne aktivnosti izvaja tudi Evropska agencija za varno hrano (EFSA) in Evropska in mediteranska organizacija za varstvo rastlin (EPPO).

OCENA RAVNI: 4

Vprašanje 15: Ali so za izdelavo ocene tveganja za posamezno nesrečo na voljo ustrezne informacije in podatki (vključno z zgodovinskimi podatki)?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, kateri viri informacij in podatkov se uporabljajo za izdelavo ocene tveganja za posamezno nesrečo ter ali so bile v ta namen vzpostavljene podatkovne zbirke. Lahko se opišejo novosti, ki se uvajajo za izboljšanje zbiranja podatkov in informacij.

Na razpolago pri izdelavi oziroma za potrebe izdelave Ocene tveganja za boleznin in škodljivce gozdnega drevja so bili uporabljeni različni, tudi zgodovinski podatki, kot jih določata tudi prvi in drugi odstavek 7. člena Uredbe o izvajanju Sklepa o mehanizmu unije na področju civilne zaščite, ter baza podatkov Zavoda za gozdove Slovenije.

Na razpolago za pripravo ocen tveganj so na razpolago tudi druge baze (glej odgovor na vprašanje 14), ki bi lahko v primeru potreb zagotavljale podatke in informacije.

Za namen izdelave Ocene tveganja za boleznin in škodljivce gozdnega drevja ni bilo vzpostavljenih novih podatkovnih zbirk.

OCENA RAVNI: 3

Ocena ravni za 3.1.7 Informacijska in komunikacijska tehnologija: 3,50.

Ocena ravni tehničnih zmožnosti: 3,75 (4).

Finančne zmožnosti

3.1.8 Financiranje

Financiranje zajema splošno opredelitev, oceno in rezervacijo sredstev, potrebnih za izdelavo in posodobitev ocene tveganja za posamezno nesrečo.

Vprašanje 16: Ali je na voljo ustrezna finančna zmogljivost za dejavnosti, povezane z izdelavo in posodobitvami ocene tveganja za posamezno nesrečo?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, ali so za razvoj ocene tveganja za posamezno nesrečo in njeno posodabljanje na voljo finančna sredstva.

Ocena tveganja za bolezni in škodljivce gozdnega drevja, pa tudi skoraj vse druge ocene tveganja za posamezne nesreče, so bile izdelane brez dodatnih finančnih sredstev. Kljub temu, da je tak način (ne)financiranja dal nekatere rezultate, pa je dolgoročno tovrsten način verjetno neustrezen in bi za dopolnjevanje, zlasti pa za izdelavo novih ocen tveganja za posamezne nesreče, bilo potrebno zagotoviti določena finančna sredstva, ki bi omogočala, da se v še večjem obsegu v izdelavo ocen tveganja za posamezne nesreče vključijo tudi drugi sodelujoči, predvsem strokovne in znanstvene inštitucije.

Tudi za bodoče se ne načrtujejo bistvena dodatna finančna sredstva.

OCENA RAVNI: 3

Ocena ravni za 3.1.8 Financiranje: 3,00.

Ocena ravni finančnih zmožnosti: 3,00 (3).

Ocena ravni zmožnosti za oceno tveganja za posamezno nesrečo 3,47 (3).

3.2 Načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost

To podpoglavje vsebuje vprašanj, ki se nanašajo na upravne, tehnične in finančne zmožnosti za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost.

Upravne zmožnosti

3.2.1 Koordinacija

Struktura za obvladovanje tveganja za posamezno nesrečo dodeljuje jasne odgovornosti vsem, ki sodelujejo pri načrtovanju ukrepov, da se preprečijo prekrivanja ali neskladja med odgovornostjo in zmogljivostjo.

Vprašanje 17: Ali so subjektom, ki sodelujejo pri načrtovanju ukrepov za preventivo in pripravljenost, dodeljene jasno opredeljene odgovornosti in vloge/naloge?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, na kakšni podlagi so odgovornosti za načrtovanje razdeljene znotraj državne/javne uprave, ali so ta podlaga oziroma ustrezni postopki pisno dokumentirani (npr. v pravnih besedilih), ali obstajajo prekrivanja ali potrebe, in če da, kako so ti obravnavani, ter ali je zajeta medsektorska razsežnost.

Osnovni dokument, ki v osnovi deli odgovornosti in pristojnosti med ministrstva, je Zakon o Vladi Republike Slovenije. Vsako ministrstvo ima nato še svoje zakonske in podzakonske akte, s katerimi podrobneje razdeljuje osnovne naloge in pristojnosti.

Na področju bolezni in škodljivcev gozdnega drevja je pomembna predvsem sledeča nacionalna zakonodaja:

- Zakon o gozdovih
- Pravilnik o varstvu gozdov
- Zakon o zdravstvenem varstvu rastlin
- Uredba o izvajanju uredb (EU) o ukrepih varstva pred škodljivimi organizmi rastlin

Pomembna je tudi zakonodaja EU s področja zdravja rastlin, kjer opredeljuje pogoje za posamezne ukrepe in aktivnosti izvajalcev:

- Uredba (EU) št. 2016/2013 o ukrepih varstva pred škodljivimi organizmi rastlin
- Uredba (EU) št. 2017/635 o izvajanju uradnega nadzora in drugih uradnih dejavnostih, da se zagotovi uporaba zakonodaje o živilih in krmi, pravil o zdravju in dobrobiti živali ter zdravju rastlin in fitofarmaceutskih sredstvih

Pri karantenskih škodljivih organizmih ali organizmih, ki so prepoznani kot potencialno škodljivi in jih prej na območju RS nismo zaznali, ima ključno vlogo pri izvedbi ukrepov UVHVVR in predpisi s področja zdravstvenega varstva rastlin, ki vključujejo tudi izvajalce gozdarskih javnih služb in gozdarsko inšpekcijo.

V okviru projekta CRP V4-1823 »Razvoj organizacijske in tehnične podpore za učinkovito ukrepanje ob izbruhih gozdu škodljivih organizmov« se pripravljajo tudi smernice za načrte ukrepanja za modelne karantenske škodljive organizme, ki bodo temeljili na strokovnih in znanstvenih podlagah; pripravljajo se operativne sheme ukrepanja ter baze podatkov in izvajalcev, z namenom povečanja organizacijske in tehnične podpore za ukrepanje pri sanaciji izbruhov škodljivih organizmov. V pripravi so komunikacijska orodja za učinkovito ozaveščanje in informiranje ter protokol za izvedbo simulacijskih vaj v primeru pojava karantenskih škodljivih organizmov, ki bi lahko ogrozili zdravje slovenskih gozdov.

Temeljni strateški dokument na področju gozdarstva je Resolucija o nacionalnem gozdnem programu (Uradni list RS, št. 111/07), ki določa, da je z gozdnogojitvenimi in gozdnovarstvenimi ukrepi treba krepiti vsestransko odpornost gozdov in da je treba vzdrževati in oblikovati zdrave in vitalne gozdove, ki so se sposobni prilagajati škodljivim vplivom. To se upošteva v načrtih za gospodarjenje z gozdovi, ki se izdelujejo na treh ravneh: gozdnogospodarski in lovsko upravljavski gozdnogospodarskih območij (v nadaljnjem besedilu: območni načrti), gozdnogospodarski načrti gozdnogospodarskih enot (v nadaljnjem besedilu: načrti enot) in gozdnogojitveni načrti. Načrte izdeluje Zavod za gozdove Slovenije (v nadaljnjem besedilu: ZGS). Območne načrte sprejme Vlada RS, načrte enot pa minister, pristojen za gozdarstvo.

Na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami je krovni Zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami, pomembni krovni dokumenti so še Zakon o varstvu pred požarom, Zakon o gasilstvu, Nacionalni program varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, Resolucija o nacionalnem programu varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami. Drugi pomembnejši akti pa so predvsem Uredba o vsebini in izdelavi načrtov zaščite in reševanja, Uredba o varstvu pred požarom v naravnem okolju, Uredba o organizaciji in delovanju sistema opazovanja, obveščanja in alarmiranja, Pravilnik o obveščanju in poročanju v sistemu varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, Uredba o organiziranju, opremljanju in usposabljanju sil za zaščito, reševanje in pomoč, Pravilnik o vajah na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami ter Navodilo o pripravi ocen ogroženosti.

OCENA RAVNI: 3

Vprašanje 18: Ali so odgovornosti za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost v zvezi s posameznim tveganjem za nesrečo jasno dodeljene in ali se redno preverjajo?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, kako je zagotovljeno dodeljevanje odgovornosti za načrtovanje v zvezi s posameznimi tveganji in ali je vzpostavljen postopek za preverjanje dodeljevanja odgovornosti v zvezi s temi tveganji.

Ob pojavu karantenskih boleznin in škodljivcev gozdnega drevja so v ukrepanje za izkoreninjenje ali omejitev širjenja vključene inštitucije, ki so opredeljene v zakonodaji s področja zdravstvenega varstva rastlin in ki vključujejo izvajalce javne gozdarske službe (ZGS, GIS) in inšpekcijske službe. Na podlagi zahtev nove zakonodaje EU mora RS vnaprej pripraviti načrte ukrepov in simulacijske vaje za posamezne modelne boleznin in škodljivce, kjer bodo opisani protokoli delovanja služb in ukrepov ob sumu ali potrditvi boleznin ali škodljivcev (prehodno obdobje štirih let po potrditvi seznamov – tj. do leta 2023). Načrte izrednih ukrepov za posamezen organizem sprejme minister, pristojen za varstvo rastlin, ki jih pripravi UVHVVR na podlagi predloga strokovne skupine, ki jo imenuje predstojnik UVHVVR (Uredba o izvajanju uredb (EU) o ukrepih varstva pred škodljivimi organizmi rastlin); strokovno skupino sestavljajo najmanj po en predstavnik pristojnega ministrstva, UVHVVR, pristojne inšpekcije in izvajalca javnih pooblastil. Del teh aktivnosti priprave se izvaja v okviru projekta CRP V4-1823 (2018–2020).

OCENA RAVNI: 3

Ocena ravni za 3.2.1 Koordinacija: 3,00.

3.2.2 Strokovno znanje

Uporabljati bi se morale metodologije za kadrovsko načrtovanje, da bi bili zagotovljeni optimalni kadrovske viri. Za strokovnjake, ki so zadolženi za pripravo načrtov za obvladovanje tveganj za nesreče, bi bilo treba zagotoviti potrebne informacije in ustrezno usposabljanje.

Vprašanje 19: Ali je za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost na podlagi rezultatov ocene tveganja za posamezno nesrečo na voljo dovolj strokovnjakov?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, kateri subjekti ali službe sodelujejo v postopku načrtovanja, kako so določeni/izbrani, in ali se šteje, da so kadrovske viri zadostni.

Ob pojavu karantenskih boleznin in škodljivcev gozdnega drevja so v postopkih načrtovanja vključene inštitucije, ki so opredeljene v zakonodaji s področja zdravstvenega varstva rastlin in ki vključujejo izvajalce javne gozdarske službe (ZGS, GIS) in inšpekcijske službe. Za načrtovanje in izvajanje preventivnih ukrepov ob pojavu karantenskih boleznin in škodljivcev gozdnega drevja na področju gozdarstva je pristojna UVHVVR (MKGP), v sodelovanju z javnimi uslužbenci na MKGP s področja gozdarstva ter z javnimi uslužbenci na ZGS in GIS. Kadrovske podhranjeni sta obe inšpekcijski službi (gozdarska in fitosanitarna). Tudi na UVHVVR manjka zadostno število usposobljenih strokovnjakov za pripravo načrtov ukrepov za obvladovanje tveganja za posamezne škodljive organizme rastlin. Za analizo in spremljanje stanja gozdov kader znotraj omenjenih inštitucij (ZGS, GIS; UVHVVR, MKGP) že izvaja določene aktivnosti in lahko zagotavlja kontinuiranost aktivnosti. Za načrtovanje preventivnih ukrepov v zvezi s karantenskimi škodljivimi organizmi so aktivnosti intenzivirane v zadnjem času, strokovnjakov na tem področju primanjkuje. Prednost organizacije ZGS in vključenosti tako

ZGS kot GIS v sistem zdravstvenega varstva rastlin je tudi v dobri pokritosti in poznavanju terena.

Oseb/strokovnjakov za izvajanje nalog v zvezi z ukrepi za preventivo in pripravljenost v zvezi z boleznimi in škodljivci gozdnega drevja primanjkuje, tudi zato, ker je z novo zakonodajo EU področje preventive in ukrepanja ob pojavu karantenskih škodljivih organizmov pridobilo na teži in posledično zahteva večji obseg nalog od držav članic. V RS smo šele v fazi postopkov priprave nacionalnih načrtov ukrepanja, organizacije (izhodišča se pripravljajo v okviru projekta CRP V4-1823).

OCENA RAVNI: 3

Vprašanje 20: Ali je na voljo učinkovito usposabljanje za strokovnjake na različnih ravneh, ki so odgovorni za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, ali je na voljo usposabljanje za strokovnjake, ki izvajajo dejavnosti načrtovanja, in če da, kakšno.

Strokovnjaki, ki so predvideni in ki sodelujejo v načrtovanju ukrepov za preventivo in pripravljenost pri karantenskih boleznih in škodljivcih gozdnega drevja, do sedaj niso bili posebej izobraževani tekom študija za pripravo ukrepov za preventivo in pripravljenost. V izobraževalnem procesu (gozdarstvo) je na pripravi načrtov ukrepanja ob pojavu karantenskih boleznih in škodljivcev manjši poudarek, na kar opozarjajo tudi strokovnjaki sami (vir anketa 2019, izvedena v okviru projekta CRP V4-1823). Strokovnjaki sicer pridobivajo znanja v okviru izobraževanj, organiziranih v okviru EU (Better Training for Safer Food), delavnicah EPPO, določenih nacionalnih delavnicah in prenosov znanja (npr. delavnice v okviru projekta CRP V4-1823; LIFE ARTEMIS; Seminar in delavnica iz varstva gozdov). Strokovnjaki so običajno tudi vpleteni v nadzor nad najpomembnejšimi karantenskimi škodljivimi organizmi v gozdovih kot pooblaščen fitosanitarni pregledniki, znanja s področja biologije in simptomatike teh organizmov pridobivajo tudi na obveznih usposabljanjih v organizaciji UVHVVR. V RS je bil pripravljen akcijski načrt za preprečevanje širjenja rjavenja borovih iglic v dolini reke Soče, ki so ga pripravili UVHVVR, ZGS in GIS. Načrt je potrdil direktor UVHVVR. Akcijski načrt je bil izveden na terenu 2019/2020 in je bil tudi na način simulacijska vaja ukrepanja v gozdarstvu.

Simulacijska vaja za karantenske škodljive organizme za gozdno drevje v Sloveniji še ni bila izpeljana (ne na državni ravni, ne kako drugače; mogoče bi lahko smatrali kot simulacijo izvedeno ukrepanje v dolini reke Soče).

OCENA RAVNI: 3

Vprašanje 21: Ali so strokovnjaki, ki sodelujejo pri načrtovanju ukrepov za preventivo in pripravljenost, obveščeni o splošnih ciljih politike/prioritetah v zvezi z obvladovanjem tveganj za nesreče?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, ali se izvaja strategija za obvladovanje tveganja, in če da, kako se o ciljih, prioritetah in postopkih obveščajo strokovnjaki, ki sodelujejo pri načrtovanju ukrepov za preventivo in pripravljenost.

Načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost ob pojavu boleznin in škodljivcev gozdnega drevja (karantenskih) je izvedeno z namenom zmanjševanja tveganja za pojav oziroma širjenje karantenskih boleznin in škodljivcev. Mnenje je, da so osebe oziroma organi, ki so vključeni v izdelavo ocen zmožnosti obvladovanja tveganj za nesreče, s temi akti seznanjeni, oziroma vsaj s svojimi področnimi cilji. Večinoma so ti strokovnjaki v določeni meri celo soudeleženi pri nastajanju tovrstnih dokumentov.

V pripravi je državni načrt ukrepanja ob izbruhu karantenskih škodljivih organizmov na rastlinah (UVHVVR), v okviru projektnih aktivnosti (CRP, LIFE ARTEMIS) se pripravljajo strategije ukrepanja. V prihodnje bo na teh aktivnostih več poudarka zaradi sprememb in zahtev pravne ureditve EU s področja zdravja rastlin.

OCENA RAVNI: 3

Vprašanje 22: Ali je vzpostavljen postopek za zagotovitev, da se bo znanje strokovnjakov, zadolženih za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost, ohranilo in nadalje razvijalo?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, kako se znanje izmenjuje med strokovnjaki, ki sodelujejo v postopku načrtovanja ukrepov za preventivo in pripravljenost, ter kako je zagotovljeno, da se to znanje ohrani.

Strokovnjaki, ki sodelujejo oziroma so zadolženi za načrtovanje ukrepov, se izobražujejo na delavnicah, konferencah, izobraževanjih; pridobljeno znanje in informacije se prenesejo na sodelavce ali širšo javnost (npr. prispevki). Nekateri strokovnjaki (UVHVVR) so aktivni člani delovnih skupin na nivoju EU ali v okviru EPPO. Strokovnjaki, ki so vpleteni v diagnostiko boleznin in škodljivcev gozdnega drevja, sodelujejo z mednarodnimi laboratoriji (npr. Evropski referenčni laboratoriji za škodljive organizme rastlin).

Znanje strokovnjakov se lahko pridobi z usposabljanjem, sodelovanjem, izmenjavo dobrih praks, izvajanjem vaj. Načrtnega usposabljanja na nacionalnem nivoju ni.

Na predmetnem področju je pomembna tudi strokovna izmenjava informacij, na primer tudi v okviru delovanja Državnega koordinacijskega organa za ocene tveganj za nesreče in ocene zmožnosti obvladovanja tveganj za nesreče in sodelujočih organov, pa tudi na ravni Medresorske delovne skupine za spremljanje izdelave ocen tveganj za nesreče, razvidov in ocen zmožnosti obvladovanja tveganj za nesreče, ki predstavlja povezavo med strokovnim delom na tem področju in politiko. Na ta način lahko pride do večje skladnosti in razumevanja pomena obvladovanja tveganj za nesreče.

OCENA RAVNI: 3

Ocena ravni za 3.2.2 Strokovno znanje: 3,00.

3.2.3 Metodologija

Subjekt na nacionalni ali podnacionalni ravni bi moral razviti metodologijo za načrtovanje obvladovanja tveganja za pričakovane posledice ugotovljenih tveganj za nesreče, ki se ocenijo na podlagi razvite metodologije ter ustrezno prednostno razvrstijo.

Vprašanje 23: Ali so različni pristojni subjekti razvili metodologije za načrtovanje obvladovanja tveganj za nesreče? Kateri so ključni elementi teh metodologij?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se pristope k načrtovanju na nacionalni ali podnacionalni ravni in metodologije, uporabljene za razvoj ukrepov za preventivo in pripravljenost ter za analizo njihovih morebitnih učinkov na ublažitev tveganja za nesrečo.

V skladu z Uredbo o izvajanju uredb (EU) o ukrepih varstva pred škodljivimi organizmi rastlin (Uradni list RS, št. 78/19) ter relevantnimi predpisi na nivoju EU (Uredba (EU) 2016/2031 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. oktobra 2016 o ukrepih varstva pred škodljivimi organizmi rastlin, spremembi uredb (EU) št. 228/2013, (EU) št. 652/2014 in (EU) št. 1143/2014 Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi direktiv Sveta 69/464/EGS, 74/647/EGS, 93/85/EGS, 98/57/ES, 2000/29/ES, 2006/91/ES in 2007/33/ES) in izvedbenimi sklepi EK (npr. borov smolasti rak, azijski kozliček, borova ogorčica), ki urejajo nujne ukrepe za preprečevanje in zatiranje določenih posebno nevarnih škodljivih organizmov, mora RS pripraviti načrte ukrepov za posamezne določene škodljive organizme. Načrte ukrepov pripravi strokovna skupina, ki jo imenuje predstojnik UVHVVR in je sestavljena s predstavniki pristojnega ministrstva, UVHVVR, pristojne inšpekcije in izvajalcev javnih pooblastil. Minimalne zahteve glede načrtov ukrepov določa Uredba (EU) 2016/2031. V načrtih ukrepov so opredeljeni nacionalni ukrepi in informacije v zvezi s postopki odločanja, postopki in protokoli, ki jih je potrebno upoštevati, minimalni viri, ki jih je potrebno dati na voljo ter postopki, s katerimi se zagotovijo dodatni viri.

Diagnostična zmogljivost RS za identifikacijo boleznin in škodljivcev gozdnega drevja se razvija, povečujejo se kapacitete za analizo vzorcev in vpeljujejo se hitrejša metode in tehnike, ki bodo v primeru pojava omenjenih boleznin ali škodljivcev ključnega pomena za izvedbo ukrepov.

V RS je bil pripravljen in potrjen ter izveden dokument »Ukrepi za preprečevanje širjenja rjavenja borovih iglic (*Lecanosticta acicola*) v dolini reke Soče«, ki so ga pripravili predstavniki UVHVVR, GIS in ZGS. Sicer pa v RS še nimamo pripravljenega nobenega načrta izrednih ukrepov za boleznin in škodljivce gozdnega drevja.

OCENA RAVNI: 3

Vprašanje 24: Ali metodologije za načrtovanje obvladovanja tveganj za nesreče vključujejo opredelitev infrastrukture, ki je pomembna za ublažitev opredeljenih tveganj?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, kako se opredeli ustrezna infrastruktura, kako se oceni njeno stanje z vidika blažitve tveganja za posamezno nesrečo, ali se vodi evidenca ustrezne infrastrukture in ali se ta redno pregleduje ter ali se opredelijo potrebe po naložbah.

V posameznih načrtih ukrepov je predvidena izdelana pot obveščanja, ukrepanje ob sumu in kasnejši potrditvi / izključitvi, diagnostika, načini ukrepanja, finančne določbe, ... V načrtu ukrepov morajo biti vključene vloge in odgovornosti posameznih organov, dostop pristojnih organov do prostorov izvajalcev poslovnih dejavnosti, fizičnih oseb. V načrtu morajo biti predvidena načela za razmejena območja in predvidena morajo biti usposabljanja osebja. Načrt izrednih ukrepov mora vsebovati tudi navedbo potrebne infrastrukture (kontaktni naslovi, obrazci, obvestila).

Načrti ukrepov morajo biti redno pregledovani in po potrebi posodobljeni. V zvezi z izvajanjem načrtov ukrepov mora RS izvajati simulacijske vaje. Na zahtevo EK je potrebno poročati o simulacijskih vajah in predložiti pripravljene načrte ukrepov.

V RS postopki in protokoli na področju bolezni in škodljivcev gozdnega drevja še niso izdelani. Pripravljajo se izhodišča in smernice v okviru projekta CRP V4-1823 in rednih strokovnih nalog zdravstvenega varstva rastlin (GIS, UVHVVR).

OCENA RAVNI: 2

Ocena ravni za 3.2.3 Metodologija: 2,50.

3.2.4 Drugi deležniki

Zmožnost obvladovanja tveganj je vedno bolj odvisna od vključevanja različnih javnih in zasebnih deležnikov ter sodelovanja z njimi, kot so agencije za obvladovanje tveganj za nesreče, zdravstvene službe, gasilci, policija, operaterji na področju prevoza/električne energije/komunikacijskih omrežij, združenja prostovoljcev, državljani/prostovoljci, znanstveni strokovnjaki, oborožene sile ali organizacije v drugih državah članicah.

Vprašanje 25: Ali so relevantni javni in zasebni deležniki (sodelujoči organi, drugi sodelujoči) obveščeni o postopku načrtovanja in vključeni vanj?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se naravo sodelovanja javnih/zasebnih deležnikov, katera vrsta deležnikov prispeva k postopku načrtovanja in morebitna spoznanja, ki bi jih lahko delili.

V izdelavo strateških dokumentov (nacionalni programi, resolucije, krovni zakoni ...) so javni in zasebni deležniki lahko udeleženi v okviru sodelovanja ali usklajevanja.

Kot pojasnjeno v 3.2.2 in 3.2.3 v RS vnaprej pripravljene načrti ukrepov za karantenske bolezni in škodljivce gozdnega drevja, še niso bili pripravljene. Pri načrtu ukrepov v dolini reke Soče (preprečevanje širjenja rjavenja borovih iglic) je v postopek priprave načrta bilo vpletenih več deležnikov (GIS, ZGS, inšpekcijske službe, direktorat za gozdarstvo na MKGP). V projektu CRP V4-1823 je eno izmed priporočil za načrtovanje izdelave načrtov ukrepov za karantenske bolezni in škodljivce gozdnega drevja vključitev širše javnosti in diskurza pri sprejemanju ukrepov.

Načrti ukrepov in ukrepi, ki se ob morebitni potrditvi takega organizma bodo izvajali, mora država članica zagotoviti pretok informacij javnosti (Uredba (EU) 2016/2031). V fazi postopka priprave in posodabljanja načrtov ukrepov se mora vključevati tudi vsi zadevni deležniki (Uredba (EU) 2016/2031).

OCENA RAVNI: 3

Vprašanje 26: Ali se o ugotovitvah tveganja v oceni tveganja za posamezno nesrečo obvesti javnost ali zasebna podjetja, in če da, kako je zagotovljeno spodbujanje javnosti in teh podjetij k načrtovanju ukrepov za preventivo in pripravljenost?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se sodelovanje s partnerskimi organizacijami v postopku načrtovanja ter navedite, ali so bili podpisani sporazumi za spodbujanje zadostne kakovosti, in če da, kateri, ter kako ukrepi za preventivo in pripravljenost, ki jih načrtujejo te organizacije, dejansko prispevajo k pričakovani blažitvi tveganja za posamezno nesrečo.

V gozdarstvu obvešča in spodbuja javnost ter lastnike gozdov k ukrepom za preventivo in pripravljenost javna gozdarska služba (GIS, ZGS). Ozaveščanje in obveščanje o tveganjih in nevarnostih poteka tudi preko UVHVVR ter posamičnih projektov (npr. LIFE ARTEMIS). V okviru projekta LIFE ARTEMIS je bil vzpostavljen sistem vključevanja širše javnosti v prepoznavanje tujerodnih boleznih in škodljivcev (www.invazivke.si). Ob ukrepih za preprečevanje širjenja rjavenja borovih iglic je bil vzpostavljen komunikacijski načrt, ki je vključeval lastnike prizadetih parcel in širšo javnost. Izvajalcem in lastnikom je bilo ob izdaji odločb posredovano tudi informacijsko gradivo (informacije o boleznih in ukrepih). Omenjeni pristop je bil prepoznan kot dobra praksa in bo kot tak predlagan za vključitev v načrte ukrepov. O pojavu karantenskih škodljivih organizmov je potrebno takoj obvestiti pristojne organe (UVHVVR, inšpekcijske službe). Ocena tveganja za boleznih in škodljivcev gozdnega drevja je objavljena na spletnih straneh MKGP in URSZR in je javna.

OCENA RAVNI: 4

Vprašanje 27: Ali so subjekti na nacionalni ali podnacionalni ravni vključeni v čezmejno načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Navede se, pri katerih ukrepih v okviru čezmejnega načrtovanja so ti subjekti nedavno sodelovali, opišite konkretne ureditve za nadaljnje sodelovanje, ki so bile sprejete na podlagi tega postopka skupnega načrtovanja (npr. memorandumi o soglasju ali dogovori o ravni storitev), pa tudi izkušnje in spoznanja, ki bi jih lahko delili.

Meddržavno sodelovanje je vzpostavljeno z vsemi državami v regiji in tudi širše. Sodelovanje, izmenjava informacij poteka na stalnih zasedanjih Stalnega odbora za rastline, živali, hrano in krmo Evropske komisije. Informacije o pojavu novih ali karantenskih boleznih in škodljivcev na rastlinah so poročane v sistem EUROPHYT, vpogled v katerega imajo pristojni državni organi. Strokovnjaki med seboj sodelujejo tudi v panelih EPPO. Meddržavno sodelovanje na nivoju posameznih inštitucij je vzpostavljeno preko različnih projektov, sodelovanj in izmenjava informacij poteka. Pri izvajanju ukrepov, v kolikor razmejeno območje lahko posega v sosednjo državo, mora država članica takoj vzpostaviti stik s sosednjo državo (Uredba (EU) 2016/2031).

Sodelovanje med državami je možno tako v okviru strokovno-znanstvenih povezav kot tudi v okviru mednarodnih dogovorov in že vzpostavljenih sodelovanj (npr. primer sodelovanja pri diagnostični aktivnosti za identifikacijo boleznih in škodljivcev gozdnega drevja).

OCENA RAVNI: 3

Ocena ravni za 3.2.4 Drugi deležniki: 3,33.

3.2.5 Obveščanje in komuniciranje

Pri obvladovanju kompleksnih tveganj so potrebni učinkoviti informacijski in komunikacijski sistemi za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost. Subjekti na nacionalni ali podnacionalni ravni morajo zato zagotoviti, da se izvajajo pravila in postopki, ki omogočajo izmenjavo informacij in podatkov ter komunikacijo z različnimi deležniki.

Vprašanje 28: Ali so relevantni deležniki (sodelujoči organi, drugi sodelujoči), vključno z državljanji, obveščeni o ključnih elementih načrtovanja obvladovanja tveganja za posamezno nesrečo?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, kako je organiziran pretok informacij med različnimi javnimi in zasebnimi deležniki ter med različnimi upravnimi ravni, da se zadevnim deležnikom zagotovi, da so ustrezno obveščeni in da lahko prispevajo svoje znanje. Lahko se podrobno opiše tudi organizacijo komuniciranja z državljanji o načrtovanju nekaterih ukrepov preventive in pripravljenosti ter morebitna spoznanja, ki bi jih lahko delile.

Enotnega »državnega« informacijskega/komunikacijskega sistema, prek katerega bi se lahko deležniki seznanjali z vsebino aktivnosti v zvezi z načrtovanjem, pa tudi izvajanjem ukrepov za preventivo in pripravljenost, ni. To pristojnost ločeno lahko izvajajo posamezna ministrstva. Informacije o aktivnosti ministrstev na tem področju so praviloma objavljena na njihovih spletnih straneh.

UVHVVR redno informira zainteresirano javnost z izdajo informacij na spletnih straneh, brošurami, sporočanje informacij preko raznih medijev. ZGS in GIS obveščata v sklopu ustaljenih komunikacijskih kanalov (prispevki, brošure, ...).

Relevantni deležniki se z njimi lahko seznanijo tudi v okviru priprave, usklajevanja in sprejemanja pomembnih aktov in dokumentov. Akcije ozaveščanja o tveganjih, ki jih boleznin in škodljivci gozdnega drevja lahko predstavljajo, potekajo v sporadičnih projektih preko različnih aktivnosti, delavnic, kampanj in akcij (npr. LIFE ARTEMIS).

Medsebojno poznavanje pristojnosti, nalog in aktivnosti, tudi na področju načrtovanja in izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost je mogoče le ob okrepljenem sodelovanju med ministrstvi. Že izdelane ocene zmožnosti obvladovanja tveganj za nesrečeomogočajo korak naprej pri medsebojnem spoznavanju in razumevanju nalog in pristojnosti ministrstev pri načrtovanju in izvajanju ukrepov za preventivo in pripravljenost.

OCENA RAVNI: 3

Ocena ravni za 3.2.5 Obveščanje in komuniciranje: 3,00

Ocena ravni upravnih zmožnosti: 2,97 (3).

Tehnične zmožnosti

3.2.6 Oprema

V okviru ocenjevanja tehnične zmožnosti se oceni, ali je na voljo potrebna oprema za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost. Tovrstna oprema so lahko programska orodja za podporo procesa načrtovanja.

Vprašanje 29: Ali so na voljo oprema in orodja, ki so potrebni za podporo in/ali izvedbo načrtovanja ukrepov za preventivo in pripravljenost?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, ali so na voljo oprema in orodje, in če da, kateri, ter ali obstajajo kakršne koli dodatne potrebe, neusklajenosti in/ali prekrivanja.

Priprava načrtov ukrepov za pojav karantenskih bolezní in škodljivcev gozdnega drevja zahteva usklajeno delovanje različnih sektorjev in služb znotraj MKGP in UVHVVR in z ostalimi službami (ZGS, GIS). UVHVVR vzdržuje fitosanitarno informacijsko infrastrukturo o preiskavah in analizah glede škodljivih organizmov rastlin (UVH-apl), ki je povezan tudi s sistemi drugih služb (npr. GIS – spletna aplikacija Zdravko), ki se med seboj posodablja. Posamezne službe imajo svoje mobilne ali spletne aplikacije za pregled sestojev, ki temeljijo na sestojnih kartah – podatki so pomembni za iskanje in določevanje prisotnosti gostiteljskih rastlin v gozdnih sestojih. Izvajalci javne gozdarske službe (ZGS in GIS) uporabljajo namizno/medmrežno aplikacijo Varstvo gozdov (podatki o izbranem drevju za posek, načrtovana in izvedena gojitveno-varstvena dela, beleženje pojava bolezní in škodljivcev), podatkovna zbirka o izbiri drevja za posek in vzrokih (Timber, ZGS). V okviru različnih projektov ali javne gozdarske službe so bile razvite različne podatkovne zbirke (npr. Boletus informaticus, Invazivke), ki so lahko podpora pri načrtovanju ukrepov za preventivo in pripravljenost. Informacije in podatki so dostopni tudi na portalu Varstvo gozdov, kjer je več podpornih spletnih aplikacij (npr. Priročnik za določevanje vzrokov poškodb drevja, Letna poročila o pojavu škodljivih dejavnikov žive in nežive narave v gozdu, Analiza sanitarnega poseka, Podatkovni listi škodljivih organizmov, Karantenski škodljivi organizmi za gozd, VegX, objave prognoz pojava ŠO).

Za izvedbo načrtovanja ukrepov za preventivo in pripravljenost pri pojavu bolezní in škodljivcev gozdnega drevja je podpora tudi spletni portal WoodChainManager (WCM), ki nudi orodja za kalkulacijo materialnih stroškov posameznih faz pri pridobivanju lesa. Spletni informacijski sistem MojGozdar je zbir izvajalcev del v gozdovih in lahko nudi podporo pri iskanju izvajalcev pri posegih v gozdovih.

Pri izvedbi ukrepov za izkoreninjenje določenih bolezní gozdnega drevja so predvidena posebna sredstva (dezinfekcijska sredstva, dezinfekcijski predpražniki, prenosni visokotlačni čistilci, ...) – oprema do sedaj v gozdarstvu ni bila uporabljena in ni na razpolago. Pri izvedbi ukrepov, ki so specifični, je predvidena posebna mehanizacija, ki je v RS lahko slabše zastopana ali pa je sploh ni.

OCENA RAVNI: 3

Ocena ravni za 3.2.6 Oprema: 3,00.

Ocena ravni tehničnih zmožnosti: 3,00 (3).

Finančne zmožnosti

3.2.7 Financiranje

Financiranje zajema splošno opredelitev, oceno in rezervacijo sredstev, ki naj bi bila potrebna za izpolnitev morebitnih finančnih obveznosti v okviru obvladovanja tveganj za nesreče (financiranje ukrepov za preventivo in pripravljenost), ki izhajajo iz prednostne razvrstitve tveganj za nesreče. Po potrebi vključuje tudi sodelovanje deležnikov pri financiranju obvladovanja tveganj za nesreče.

Vprašanje 30: Ali se v okviru postopka načrtovanja ocenijo finančne potrebe za izvedbo ukrepov za preventivo in pripravljenost ter opredelijo možni viri financiranja?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, ali obstaja metodologija za oceno finančnih potreb, kateri viri financiranja so opredeljeni ter ali je bila oziroma bo vložena vloga za financiranje s sredstvi Evropske unije.

Viri financiranja so v večji meri v okviru rednih proračunskih sredstev, ki so namenjeni posameznim ministrstvom: npr. za javno gozdarsko službo, za strokovne naloge zdravstvenega varstva rastlin v gozdarstvu, posamezni sporadični projekti. Pomemben vpliv financiranja za razvoj določenih aplikacij in znanj predstavljajo mednarodno sofinancirani projekti (npr. LIFE ARTEMIS). Aktivnosti na področju priprave ukrepov za preventivo in pripravljenost bi potrebovalo stabilno finančno vzpodbudo.

S strani Evropske unije so letno sofinancirani preventivni ukrepi s programi preiskav na ugotavljanje navzočnosti posameznih karantenskih škodljivih organizmov (do 75%). Iz EU sredstev je možno tudi sofinanciranje za izvajanje ukrepov izkoreninjenja ob izbruhih karantenskih škodljivih organizmov.

V primeru izvajanja ukrepov ob pojavu karantenske bolezni ali škodljivca gozdnega drevja v RS bo to izredni dogodek, finančna sredstva za ukrepanje v proračunu RS niso posebej opredeljena. Posebna metodologija za izračun predhodne ocene potrebnih finančnih sredstev ne obstaja. Ocena finančnih sredstev je odvisna od obsega izbruha in vrste karantenskega škodljivega organizma.

V primeru izvajanja ukrepov ob pojavu karantenske bolezni ali škodljivca gozdnega drevja v RS bo to izredni dogodek pa finančna sredstva za ukrepanje v proračunu RS niso posebej opredeljena. V Zakonu o zdravstvenem varstvu rastlin je v 59. členu predvidena odškodnina imetnikom za uničene rastline, rastlinske proizvode in nadzorovanih predmetov. V okviru Uredbe (EU) 652/2014 so predvidena nepovratna sredstva državam članicam v primeru izvajanja ukrepov pod določili EU, med drugim za tržno vrednost uničenih rastlin, stroške osebja vključenega v izvajanje ukrepov, izvajalcem in lastnikom.

OCENA RAVNI: 3

Vprašanje 31: Ali se v okviru postopka načrtovanja upoštevajo prihodnji naložbeni načrti in morebitna vloga zasebnega financiranja?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, ali postopek načrtovanja prispeva k opredelitvi prihodnjih naložbenih prioritet, in če da, kako, v kolikšni meri so v ta postopek

vključene zasebne organizacije ter ali se spodbuja sodelovanje z zasebnim sektorjem za financiranje naložbenih prioritet.

Načrtovanje in izpopolnjevanje ukrepov za preventivo in pripravljenost bi moralo biti v tesni povezavi s prihodnjimi naložbenimi načrti. Ob pojavu karantenskih bolezní ali škodljivcev gozdnega drevja ni možno ovrednotiti lastnega dela lastnikov.

OCENA RAVNI: n.r.

Vprašanje 32: Ali se v okviru postopka načrtovanja vnaprej opredelijo oziroma sprejmejo postopki ali načrti, s katerimi se zagotovi financiranje ukrepov za preventivo in pripravljenost, potrebnih za ublažitev ugotovljenega tveganja na nesrečo?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, kako se v postopku načrtovanja obravnavajo proračunska in pravna vprašanja, povezana s prožnim dodeljevanjem sredstev, ali se sprejmejo oziroma uvedejo konkretni postopki za omogočanje prožnosti ter ali tak pristop ovirajo pravne ali politične prepreke.

Kot pojasnjeno v točki 30 je financiranje dejavnosti v okviru javne gozdarske službe in / ali strokovnih nalog zdravstvenega varstva rastlin (UVHVVR) zagotovljen preko proračunskih sredstev RS.

OCENA RAVNI: 3

Ocena ravni za 3.2.7 Financiranje: 3,00.

Ocena ravni finančnih zmožnosti: 3,00 (3).

Ocena zmožnosti načrtovanja ukrepov: 2,99 (3).

3.3 Izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost

To podpoglavje vsebuje vprašanja, ki se nanašajo na upravne, tehnične in finančne zmožnosti za izvajanje ukrepov.

Upravne zmožnosti

3.3.1 Strategija/politika/metodologija

Subjekti na nacionalni ali podnacionalni ravni so razvili pristope za izvajanje ukrepov na področju preventive pred tveganji in pripravljenosti nanje. Ocenijo se pričakovani učinki načrtovanih ukrepov za preventivo in pripravljenost na ublažitev tveganja ter v skladu s tem prednostno razvrstijo in prilagodijo ukrepi.

Vprašanje 33: Ali je izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost povezano z načrtovanjem obvladovanja tveganj za nesreče? Ali je del strategije ali politike in ali je bila opredeljena metodologija?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se pristop na nacionalni ali podnacionalni ravni, ki postopek načrtovanja povezuje z izvajanjem ukrepov, opišite, kako poteka izvajanje, kako se analizirajo posledični učinki na zmanjšanje in blaženje tveganj ter prilagajanje nanje ter kako se rezultati teh analiz tveganja ponovno vključijo v načrtovanje in ocene tveganj ob ustreznem upoštevanju skladnosti z morebitnimi obstoječimi ukrepi za preventivo in pripravljenost v okviru prilagajanja podnebnim spremembam.

Med ukrepe za preventivo, ki lahko vplivajo na zmanjšanje tveganja, vključujemo lahko tudi programe preiskav za posamezne še posebej nevarne bolezni in škodljivce gozdnega drevja, ki se lahko pojavijo v RS. Programi se izvajajo v skladu s smernicami EU in so s strani EU sofinancirani. V okviru javne gozdarske službe spremljamo stanje gozdov na morebitne nove pojave bolezni ali škodljivcev v slovenskih gozdovih. Vzpostavljena je diagnostična zmogljivost RS za identifikacijo in detekcijo bolezni in škodljivcev gozdnega drevja. V okviru prilagajanja podnebnim spremembam na nacionalni ravni bi bilo potrebno implementirati strategije za preprečevanje morebitnih tveganj zaradi bolezni in škodljivcev gozdnega drevja.

Načeloma bi morala biti povezava načrtovanja in izvajanja ukrepov neobhodna.

OCENA RAVNI: 3

Vprašanje 34: Ali so razvite metode za poročanje o škodi in človeških žrtvah ter ali se stroški škode ocenijo, dokumentirajo in hranijo?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, katere metode so bile razvite za poročanje o škodi in človeških žrtvah, ali se ti podatki sporočijo deležnikom in državljanom, ali deležniki prispevajo k poročanju o škodi in/ali oceni stroškov, ali se podatki o škodi redno ali občasno dokumentirajo in hranijo, kakšno časovno obdobje je zajeto in ali so ta poročila na voljo javnosti.

Pri izvajanju ukrepov ob pojavu karantenskih škodljivih bolezni in škodljivcev gozdnega drevja bo prišlo do vrsto ukrepov in posledic, ki jih lahko uvrstimo med stroške intervencije in stroške uničenega lesa. Glede na zakonodajo EU, ki omogoča nepovratna sredstva, bo v primeru ukrepov voditi evidenco, stroški uničenega lesa se vrednotijo po tržni vrednosti – kot pomoč pri vrednotenju in oceni stroškov so lahko aplikacije in portali, naštetih v točki 29.

Zaradi relativno nove zakonodaje s področja ukrepanja v primeru pojava karantenskih škodljivih organizmov v RS nimamo izdelanih neposrednih mehanizmov in protokolov o poročanju in evidentiranju škod. Bodo pa izjemno pomembni obstoječi mehanizmi (npr. evidence poseka), ki jih vodi ZGS.

Zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami določa, da URSZR zbira podatke o nesrečah in intervencijah. Glavni viri podatkov so podatki, ki jih v centre za obveščanje posredujejo sile za ZRP, udeležene na intervenciji. Verjetno pa v ta kontekst ne spadajo bolezni in škodljivci gozdnega drevja. Uprava za zaščito in reševanje ima vzpostavljen sistem SPIN (SPIN - informacijski sistem za poročanje o nesrečah in intervencijah = zbiranje podatkov o naravnih in drugih nesrečah in podatkov o intervencijah sil za zaščito, reševanje in pomoč), kjer so zabeležene vse intervencije. Za »nezgode v gozdu« ni posebne kategorije, večina (ne pa vse) pa jih pade v »DRUGE nesreče – Delovne in rudniške nesreče«. Nezgoda v gozdu je lahko npr. umeščena tudi med »reševanja obolelih oseb« ali »prometne nesreče«, če je udeležen traktor itd. Podatki se hranijo od leta 2005. Ravno tako vodi ZGS interno bazo nezgod. Inšpektorat Republike Slovenije za delo zbira podatke o nezgodah pri delu, o vzrokih za

nezgode po dejavnostih, spolu, kraju dogodka, vzrokih za nezgode, načinu poškodbe, po delih telesa, po dnevu v tednu nezgode in po urah nezgode (ER-8 obrazci). V primeru, da so prisotni na mestu nesreče, hrani zapisnike o nesreči policija. Pokrite naj bi bile vse smrtne nezgode. Gozdarski inštitut Slovenije v okviru javne gozdarske službe razvija sistem spremljanja nezgod izvajalcev del z namenom spremljanja stanja na področju varnosti in zdravja pri gozdarskih delih (predvidoma bodo podatki razvidni v okviru obstoječih spletnih portalov, npr. WCM).

Bolezni in škodljivci gozdnega drevja glede na razpoložljive podatke niso patogeni za ljudi, razen posameznih redkih izjem (npr. alergijske reakcije). Pri oceni tveganja za bolezni in škodljivce gozdnega drevja so bile smrtne žrtve predvidene predvsem kot posledica delovnih nesreč pri izvedbi ukrepov (sanacijskih del) v gozdovih.

Za poročanje o človeških žrtvah in ranjenih in podobno ne glede na nesrečo ni enotnega koncepta, podatki se zbirajo na več mestih, zato se včasih tudi podvajajo, ali pa jih ni, čeprav so žrtve bile. Za zbiranje tovrstnih podatkov je pristojen MNZ. Nekateri podatki o tem se sicer pridobijo tudi iz sistema SPIN URSZR. Največje težave so s pridobivanjem podatkov o poškodovanih in ljudeh, ki so kasneje umrli, zlasti, če zdravljenje traja dlje oziroma če poškodovani umrejo kasneje. Verjetno določeni podatki o mrtvih in ranjenih ob posameznih nesrečah obstajajo tudi na Statističnem uradu RS, kar velja tudi za škodo.

OCENA RAVNI: 3

Ocena ravni za 3.3.1 Strategija/politika/metodologija: 3,00.

3.3.2 Koordinacija

Struktura za obvladovanje tveganja dodeljuje jasne odgovornosti vsem subjektom, ki sodelujejo pri izvajanju ukrepov za preventivo in pripravljenost, da se preprečijo prekrivanja ali neskladja med odgovornostjo in zmogljivostjo.

Vprašanje 35: Ali so subjektom, ki sodelujejo pri izvajanju ukrepov za preventivo in pripravljenost, dodeljene jasno opredeljene odgovornosti in vloge/naloge?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, na kakšni podlagi so odgovornosti za postopek izvajanja razdeljene znotraj (državne/javne) uprave, ali so ustrezni postopki pisno dokumentirani (npr. v pravnih besedilih), ali obstajajo prekrivanja, dodatne potrebe in/ali neskladja, in če da, kako so ti obravnavani, ter ali je zajeta medsektorska razsežnost.

Pristojnosti in odgovornost posameznih subjektov (MKGP, UVHVVR, ZGS, lastniki gozdov) so določene s predpisi o gozdovih ter predpisi s področja zdravstvenega varstva rastlin. Pri predvidenih Načrtih ukrepov, ki jih mora RS pripraviti v naslednjih štirih letih, bodo opredeljeni sistemi delovanja, strukturirano bo poveljevanje in financiranje.

Odgovor na to vprašanje je načelno splošen in pozitiven ter se lahko navezuje na vsebino odgovorov na vprašanji 17 in 18.

OCENA RAVNI: 3

Ocena ravni za 3.3.2 Koordinacija: 3,00.

3.3.3 Strokovno znanje

Uporabljajo se metodologije za kadrovske načrtovanje, da bi bili zagotovljeni optimalni kadrovske viri. Uporabljajo se orodja za ocenjevanje delovne uspešnosti osebja, ki vključujejo redno pregledovanje potreb na področju usposabljanja in razvoja.

Vprašanje 36: Ali porazdelitev odgovornosti med strokovnjaki, ki sodelujejo pri izvajanju ukrepov za preventivo in pripravljenost, ustreza najnovejšim razmeram in ali so na voljo zadostna sredstva za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost na podlagi postopka načrtovanja?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, kateri subjekti (npr. oddelki, agencije) sodelujejo pri izvajanju ukrepov, kako se ti subjekti določijo/izberejo in katere kompetence osebja se upoštevajo pri porazdelitvi odgovornosti ter ali se šteje, da so kadrovske viri zadostni.

Sredstva zagotavlja državni proračun in njihov obseg je odvisen od več dejavnikov. Glede porazdelitve odgovornosti je odgovor na to vprašanje v znatni meri smiselno podan že v odgovoru na vprašanje št. 18. Razmejitev ukrepov za preventivo in pripravljenost po posameznih resorjih je razvidna tudi iz razvidov, ki so priloga te ocene. V največji meri so v izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost glede na pristojnosti, ki izhajajo iz pravnih aktov, vpeti predvsem MKGP (UVHVVR in DGLR), pooblaščen inštitucije za opravljanje nalog zdravstvenega varstva rastlin ter izvajalci javne gozdarske službe (GIS, ZGS).

Določena podporna finančna sredstva izhajajo tudi iz sredstev EU. Sredstva za raziskovalne dejavnosti se zagotavlja v okviru razpisanih celostnih raziskovalnih projektov. Odgovor se navezuje tudi na odgovor na vprašanje št. 30.

Kadrovske viri so podhranjeni, predvsem na strani inšpekcijskih služb in UVHVVR ter tudi na strani pooblaščenih izvajalcev.

Ob izbruhu oziroma najdbi karantenske bolezni ali škodljivca gozdnega drevja v slovenskih gozdovih bi verjetno potrebovali tudi pomoč drugih služb.

OCENA RAVNI: 3

Vprašanje 37: Ali so strokovnjaki, ki so odgovorni za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost, ustrezno obveščeni in usposobljeni ter imajo zadostne izkušnje?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Navede se, ali je za osebe, ki sodeluje pri izvajanju ukrepov, na voljo usposabljanje, in če da, kakšno, ter kako pogosto so te osebe že bile vključene v izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost. Opišite, kako je organizirano obveščanje osebja, ki sodeluje pri izvajanju ukrepov za preventivo in pripravljenost, o ciljih, prioritetah in postopkih

Deloma je odgovor na to vprašanje zaobjel v odgovorih na vprašanja 20, 21, 22 in 28.

Strokovnjaki pridobivajo dodatne izkušnje in znanja v okviru izobraževanj, organiziranih s strani mednarodnih organizacij (npr. BTSF, EPP0) ter nacionalnih seminarjev in delavnic v okviru mednarodnih projektov, raziskovalnih nacionalnih projektov oziroma v okviru javne gozdarske službe ali strokovnih nalog zdravstvenega varstva rastlin. Simulacijskih vaj kot takih v RS še nismo izvedli na področju boleznih in škodljivcev gozdnega drevja, vendar pa je bil v letu 2019 in 2020 izveden načrt ukrepanja za preprečevanje širjenja rjavenja borovih iglic v dolini reke Soče, ki strokovnjakom v RS lahko služi kot vir informacij in izkušenj. Tekom študija gozdarski strokovnjaki v manjši meri pridobijo določena znanja iz preventive in ukrepanja, vendar zaradi relativno novih mehanizmov na področju karantenskih boleznih in škodljivcev, v izobraževalnem procesu tekom gozdarskega študija teh vsebin primanjkuje.

OCENA RAVNI: 3

Ocena ravni za 3.3.3 Strokovno znanje: 3,00.

3.3.4 Drugi deležniki

Zmožnost obvladovanja tveganj je vedno bolj odvisna od vključevanja različnih javnih in zasebnih deležnikov ter sodelovanja z njimi, kot so agencije za obvladovanje tveganj za nesreče, zdravstvene službe, gasilci, policija, operaterji na področju prevoza / električne energije/komunikacijskih omrežij, združenja prostovoljcev, državljani/prostovoljci, znanstveni strokovnjaki, oborožene sile ali organizacije v drugih državah članicah (čezmejno obvladovanje tveganj). Za obravnavo novih tveganj je zato treba vzpostaviti mrežo za odziv, v okviru katere se lahko mobilizirajo vse potrebne zmogljivosti različnih deležnikov.

Vprašanje 38: Ali so relevantni deležniki (nosilec, sodelujoči organi, drugi sodelujoči) obveščeni o izvajanju ukrepov za preventivo in pripravljenost ter ali pri tem sodelujejo?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se pristop glede vključevanja javnih/zasebnih deležnikov ali upravljanja mreže deležnikov ter navedite vrste deležnikov, ki prispevajo k izvajanju ukrepov, in opišite morebitna spoznanja, ki bi jih lahko delili.

Odgovor na to vprašanje je deloma podan že v odgovorih na vprašanji 25 in 26.

Pri izvajanju zaščite in reševanja bi se pri določenih nesrečah vključevala tudi zasebna podjetja – koncesionarji ipd in lastniki (izvajanje ukrepov sečnje, spravila, ...).

Ob pojavu karantenskih boleznih in škodljivcev v gozdovih so glede načrtovanja ukrepov preventive in pripravljenosti vključeni in pri tem sodelujejo tudi strokovnjaki iz GIS, ZGS in BF. Vključene so lahko tudi druge pooblaščenice inštitucije s področja zdravstvenega varstva rastlin (npr. KIS, NIB), v kolikor bi se to izkazalo za potrebno.

Splošna javnost se vključuje v ukrepe pripravljenosti in ukrepanja preko splošnega informiranja in ozaveščanja ter obveščanja o morebitnih sumljivih znakih v gozdu, ki so lahko posledica prisotnosti karantenskih boleznih in škodljivcev gozdnega drevja (sistem Invazivke).

OCENA RAVNI: 3

Vprašanje 39: Ali je subjekt na nacionalni ali podnacionalni ravni vključen v izvajanje čezmejnih ukrepov za preventivo in pripravljenost?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Navede se, kateri čezmejni ukrepi za preventivo in pripravljenost se izvajajo, kateri drugi deležniki sodelujejo pri teh ukrepih in ali so bile na podlagi skupnega izvajanja ukrepov oblikovane konkretne ureditve za nadaljnje sodelovanje (npr. memorandumi o soglasju ali dogovori o ravni storitev) ter opišite morebitne izkušnje in spoznanja, ki bi jih lahko delili.

Deloma je odgovor na to vprašanje zaobjet v odgovoru na vprašanje 27. Meddržavno sodelovanje je vzpostavljeno z vsemi državami v regiji in tudi širše. Sodelovanje, izmenjava informacij poteka na stalnih zasedanjih Stalnega odbora za rastline, živali, hrano in krmo Evropske komisije. V primeru, da se na območju RS pojavi karantenska bolezen ali škodljivcev rastlin, smo vključeni in obvezani za poročanje EU. Informacije o pojavu novih ali karantenskih bolezni in škodljivcev na rastlinah so poročane v sistem EUROPHYT, vpogled v katerega imajo pristojni državni organi. Strokovnjaki med seboj sodelujejo tudi v panelih EPPO. Meddržavno sodelovanje na nivoju posameznih inštitucij je vzpostavljeno preko različnih projektov, sodelovanj in izmenjava informacij poteka. Pri izvajanju ukrepov, v kolikor razmejeno območje lahko posega v sosednjo državo, mora država članica takoj vzpostaviti stik s sosednjo državo (Uredba (EU) 2016/2031). V Uredbi (EU) 652/2014 so predvidena nepovratna sredstva za ukrepe, ki jih sprejme država članica za preprečevanje širjenja škodljivega (karantenskega) organizma, če so le-ti odkriti oziroma navzoči v državi, ki meji na zadevno državo članico. Ravno tako so po tej uredbi predvidena nepovratna sredstva, če dve ali več držav članic tesno sodeluje pri izvajanju ukrepov proti škodljivim (karantenskim) organizmom.

OCENA RAVNI: 3

Vprašanje 40: Ali je izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost s strani teh javnih in zasebnih deležnikov zadostne kakovosti, da se dosežejo pričakovani rezultati v smislu blažitve tveganja za nesrečo?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, ali so sklenjeni dogovori, s katerimi se spodbuja zadostna kakovost, kako ukrepi za preventivo in pripravljenost, ki jih izvajajo te organizacije, dejansko prispevajo k pričakovani ublažitvi tveganja, ter ali so bile pridobljene izkušnje, ki bi se lahko izmenjale.

Uspešnost in ustreznost načrtovanja in izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost se bo preverjala na simulacijskih vajah, kjer se bodo identificirala tudi kritična mesta, pomanjkljivosti.

Področje spremljanja še posebej nevarnih karantenskih škodljivih bolezni in škodljivcev gozdnega drevja se opravlja na letni oziroma večletni ravni v okviru programov preiskav s strani pooblaščenih inštitucij na področju zdravstvenega varstva rastlin (GIS, ZGS, KIS ...), s katerimi ima UVHVVR sklenjene letne pogodbe o izvajanju strokovnih nalog s področja zdravstvenega varstva rastlin. Pomembno vlogo imajo tudi aktivnosti v okviru javne gozdarske službe (ZGS, GIS). Splošna javnost je vključena v akcije spremljanja gozdov v obliki prostovoljstva (sporočanje v sistem Invazivke).

Pri pojavu karantenskih boleznih in škodljivcev gozdnega drevja bo kritičen izbor izvajalcev, tudi v časovnem smislu.

OCENA RAVNI: 3

Ocena ravni za 3.3.4 Drugi deležniki: 3,00.

3.3.5 Postopki

Obvladovanje tveganja mora vključevati razvoj vzpostavljenih postopkov za zagotovitev delovanja sistema za obvladovanje tveganj. V okviru izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost je zato treba opredeliti postopke, ki prispevajo k zmanjšanju tveganja.

Vprašanje 41: Ali izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost zajema razvoj postopkov za zgodnje opozarjanje, aktiviranje, dispečerstvo, deaktiviranje ali spremljanje?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, ali so vzpostavljeni postopki, kako delujejo v praksi, ali so razviti standardni operativni postopki, in če da, za katere operacije, ter morebitna spoznanja, ki bi jih lahko delili.

Postopki za preventivo in pripravljenost glede (karantenskih) boleznih in škodljivcev gozdnega drevja so urejeni v slovenski in evropski zakonodaji s področja zdravstvenega varstva rastlin. Uredba o izvajanju uredb (EU) o ukrepih varstva pred škodljivimi organizmi opredeljuje dolžnosti prijave pojave ali suma na pojav škodljivih organizmov. Opredeljeni so ukrepi do uradne potrditve navzočnosti karantenskega škodljivega organizma, priprava načrtov izrednih ukrepov, programi preiskav ter vsi koraki pri ukrepanju za izkoreninjenje ali obvladovanje karantenskih škodljivih organizmov. Pristojni organ za izvajanje je UVHVVR/MKGP.

Zakonodaja zdravstvenega varstva rastlin v RS se navezuje tudi na zakonodajo s področja gozdarstva, v izvajanje vključuje gozdarsko inšpekcijo in izvajalce javne gozdarske službe (preko strokovnih nalog zdravstvenega varstva rastlin).

V RS še nimamo potrjenega nobenega načrta izrednih ukrepov za boleznih in škodljivce gozdnega drevja. V RS je bil pripravljen in potrjen ter izveden dokument »Ukrepi za preprečevanje širjenja rjavenja borovih iglic (*Lecanosticta acicola*) v dolini reke Soče«, ki so ga pripravili predstavniki UVHVVR, GIS in ZGS, izvajanje poteka od 2019. Gliva *Lecanosticta acicola* ni karantenska po definiciji, zato je bilo s konsenzom določeno, da ukrepe na lokacijah potrditve okužbe izvaja ZGS (na pogladi Zakona o gozdovih, 29. člen), v naseljih pa odreja ukrepe na lokacijah potrditve okužbe fitosanitarni inšpektor (na podlagi ZZVR-1; 10. člen).

Zgodnje odkrivanje in spremljanje stane gozdov v navezavi s karantenskimi škodljivimi organizmi (programi preiskav) opredeljuje zakonodaja s področja zdravja rastlin.

Sistemi obveščanja med pristojnimi organi so znani in delujejo (način obveščanja, javljanje podatkov, ...).

OCENA RAVNI: 3

Ocena ravni za 3.3.5 Postopki: 3,00.

3.3.6 Obveščanje in komuniciranje

Pri obvladovanju kompleksnih tveganj za nesreče so potrebni učinkoviti informacijski in komunikacijski sistemi za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost. Subjekti na nacionalni ali podnacionalni ravni morajo zato vseskozi med izvajanjem teh ukrepov zagotavljati, da se uporabljajo pravila in postopki, ki omogočajo izmenjavo informacij in podatkov ter komunikacijo z ustreznimi deležniki, vključno z državljanji.

Vprašanje 42: Ali so potrebne informacije na voljo in se redno izmenjujejo znotraj subjekta na nacionalni ali podnacionalni ravni?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, kako je organiziran pretok informacij med različnimi javnimi subjekti ter med različnimi upravnimi ravnmi, da se zadevnim službam zagotovi, da so ustrezno obveščene in da lahko prispevajo svoje znanje.

Pretok informacij med UVHVVR/MKGP in ZGS ter GIS poteka redno (sestanki, poročila, vključenost strokovnjakov v posamezne strokovne skupine). MKGP in ZGS redno izmenjujeta vse informacije (sestanki, poročila, posebne delovne skupine...). V okviru izvajanja JGS, strokovnih nalog zdravstvenega varstva rastlin, različnih projektov se informacije prenesejo lastnikom. Informacije s področja karantenskih škodljivih organizmov za gozdno drevje so objavljene na spletnih straneh, ki jih upravljajo MKGP/UVHVVR ali GIS.

Načini obveščanja o pojavu karantenskega škodljivega organizma so predpisani in se izvajajo v skladu s Smernicami za obveščanje in objavljanje podatkov o pojavu rastlinskih škodljivih organizmov in odrejenih ukrepih, ki jih je izdala UVHVVR.

OCENA RAVNI: 4

Vprašanje 43: Ali se izvajajo komunikacijske strategije in ali se uporabljajo različna medijska orodja (vključno z družbenimi mediji) za učinkovito izmenjavo informacij z državljanji, osveščanje in krepitev zaupanja?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Podrobno se opiše, kako je organizirano obveščanje državljanov in komuniciranje z njimi pred izvedbo ukrepov, med njo in po njej ter opišite morebitna spoznanja, ki bi jih lahko delili.

Uporablja se vse dostopne načine komunikacije (sredstva javnega obveščanja, svetovni splet, družbena omrežja, itd. ter osebna komunikacija z lastniki gozdov in izvajalci del v gozdovih). Na UVHVVR je obveščanje javnosti urejeno s službo za odnose z javnostmi, informacije UVHVVR podaja tudi na spletu in publikacijah.

Področje komunikacije je prepoznano kot pomembno pri pripravi načrtov ukrepanja. Pri ukrepanju v dolini reke Soče je bil eden izmed ključnih dokumentov tudi komunikacijski načrt, ki je vključeval aktivnosti, odgovornosti, ciljne skupine in časovne roke. Med drugim so bile pripravljene zgibanke o boleznih in predstavljenimi ukrepi ter obvestilne table za splošno javnost, ki so bile postavljene v območja ukrepanja.

OCENA RAVNI: 3

Ocena ravni za 3.3.6 Obveščanje in komuniciranje: 3,50.

Ocena ravni upravnih zmožnosti: 3,08 (3).

Tehnične zmožnosti

3.3.7 Infrastruktura, vključno z IT

V okviru tega dela ocene tehnične zmogljivosti se oceni, ali obstoječa infrastruktura, kot so ceste, stavbe, jezovi, železniške proge, mostovi, sateliti, podzemne cevi, kabli (komunikacije), bolnišnice, zaklonska, sistemi zgodnjega opozarjanja itd., ki se štejejo za pomembne za ublažitev ugotovljenih tveganj, izpolnjujejo določene standarde zanesljivosti, varnosti ali učinkovitosti.

Vprašanje 44: Ali se analizira stanje infrastrukture, ki je relevantna za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, kako se opredeli infrastruktura, ki je kritična v smislu ublažitve posameznih tveganj za nesreče, kako se oceni njeno stanje z vidika blažitve tveganja za nesrečo, ali se vodi seznam relevantne infrastrukture, in če da, ali se redno pregleduje, ali so ugotovljene potrebe po naložbah ter ali se izvaja nacionalna politika v zvezi s kritično infrastrukturo.

Odgovor na to vprašanje je zaobjet že v odgovorih na vprašanji 24 in 29. Poleg IT-infrastrukture, so pomembni tudi obrati sežigalnic (uničenje lesnega materiala), mehanizacija, skladišča lesa. Kritična infrastruktura, sezname se za namen ukrepanja ob pojavu karantenskih bolezni in škodljivcev ne vodi, bi pa bilo le-to nujno potrebno.

OCENA RAVNI: 2

Ocena ravni za 3.3.7 Infrastruktura, vključno z IT: 2,00.

3.3.8 Oprema in zaloge

V okviru tega dela ocene tehnične zmogljivosti se oceni, ali oprema za preventivo in pripravljenost izpolnjuje standarde, ki se zahtevajo za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost.

Vprašanje 45: Ali se vodi evidenca razpoložljive opreme, ki je potrebna za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost? Ali se v okviru izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost opredelijo možne potrebe po opremi na podlagi obstoječe evidence?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, ali se vodi in posodablja evidenca razpoložljive opreme in njene uporabe. Opišite, ali se v postopku izvajanja ukrepov ugotavljajo potrebe po opremi za ustrezno blažitev tveganja za nesrečo, ki so obravnavane v postopku načrtovanja, in če da, katere so te potrebe, ali se vodi in analizira evidenca razpoložljive opreme, da bi se ugotovilo, ali omogoča ugotavljanje dodatnih potreb ali neskladij, ter kateri ukrepi se sprejmejo za zadovoljitev teh potreb.

Seznam opreme, ki je potrebna pri posameznem ukrepanju, bo predvidena v načrtih ukrepov, zaradi relativno novega področja glede ukrepov pri boleznih in škodljivcih gozdnega drevja trenutno seznam opreme ne obstaja. Pri ukrepanju v gozdarstvu bodo potrebni ukrepi, ki se v

gozdarstvu običajno ne uporabljajo in gozdarji z njimi niso seznanjeni, npr. dezinfekcijska sredstva za higienske ukrepe težke mehanizacije, obujke, dezinfekcijske blazine...). Oprema v obliki zalog ne obstaja za namen ukrepanja v gozdarstvu. Laboratorijska oprema potrebna za diagnostiko se delno nabavlja v okviru rednih projektov in zalog laboratorija.

OCENA RAVNI: 2

Vprašanje 46: Ali se med izvajanjem ukrepov za preventivo in pripravljenost ugotovijo tveganja dobavne verige in ali se sprejmejo ukrepi za zmanjšanje tveganja za motnje v oskrbi?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se morebitna ugotovljena tveganja dobavne verige ter kako se analizira vpliv teh tveganj, kateri ukrepi se po potrebi sprejmejo za zmanjšanje teh tveganj in ali se v ta namen sklenejo čezmejni dogovori ali sporazumi o sodelovanju.

Kot pojasnjeno v odgovoru na vprašanje 45 zaloge opreme za primer ukrepanja ob pojavu karantenske bolezni ali škodljivca gozdnega drevja v Sloveniji nimamo, izjema so diagnostične zaloge v okviru redne zaloge laboratorija.

OCENA RAVNI: n.r.

Ocena ravni za 3.3.8 Oprema in zaloge: 2,00.

3.3.9 Strokovno tehnično znanje

Strokovno tehnično znanje vključuje kompetence, ki so na voljo, in metodologije, ki so bile razvite za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost. Glede na to, da strokovno tehnično znanje ni opredmetena zmogljivost, se zahteva po temu znanju zagotavlja z dokumentiranjem ali izmenjavo izkušenj in učenjem.

Vprašanje 47: Ali imajo strokovnjaki, ki so zadolženi za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost, potrebno strokovno tehnično znanje, da lahko zagotovijo ustrezno izvajanje ukrepov, ter ali je poskrbljeno za ohranjanje in nadaljnji razvoj tega znanja?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se strokovno tehnično znanje, ki se uporablja in se šteje za potrebno pri izvajanju ukrepov za preventivo in pripravljenost, ali se za izvajanje uporabljajo tehnična orodja, in če da, katera, ali je strokovnjakom na voljo usposabljanje, da se lahko nenehno izpopolnjujejo za uporabo tehničnih orodij, kako se znanje izmenjuje med osebami, ki sodelujejo pri izvajanju ukrepov za preventivo in pripravljenost, ter kako se spodbuja poklicni razvoj.

Odgovor na to vprašanje je zaobjet tudi že v odgovoru na vprašanje 37. Strokovnjaki pridobivajo dodatne izkušnje in znanja v okviru izobraževanj, organiziranih s strani mednarodnih organizacij (npr. BTSF, EPPPO) ter nacionalnih seminarjev in delavnic v okviru mednarodnih projektov, raziskovalnih nacionalnih projektov oziroma v okviru javne gozdarske službe ali strokovnih nalog zdravstvenega varstva rastlin. Simulacijskih vaj kot takih v RS še nismo izvedli na področju bolezni in škodljivcev gozdnega drevja. V

izobraževalnem procesu tekom gozdarskega študija teh vsebin primanjkuje, tudi zaradi relativno novih mehanizmov na področju karantenskih bolezni in škodljivcev.

OCENA RAVNI: 3

Vprašanje 48: Ali imajo strokovnjaki, ki so zadolženi za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost, ustrezno znanje o nabavnih in logističnih postopkih, ki so potrebni za opravljanje njihovih nalog, in ali jim je bilo zagotovljeno ustrezno usposabljanje za uporabo teh postopkov?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se način in vrsto usposabljanja, ki se zagotavlja za vzpostavitev ali razvoj tega strokovnega znanja, pa tudi morebitne druge ukrepe, ki prispevajo k pridobivanju tega znanja

Posamezni strokovnjaki se udeležujejo tudi izobraževanj o postopkih javnega naročanja. Na sodelujočih inštitucijah se nabave opreme in materiala nabavljajo v skladu s pristojno zakonodajo, zaposleni so uslužbenci za področje javnega naročanja.

Za primer sanacije v primeru pojava karantenskega škodljivega organizma bo potrebno hitro ukrepanje, kar pa otežuje izbor izvajalcev (postopki javnega naročanja; Zakon o javnem naročanju).

OCENA RAVNI: 2

Vprašanje 49: Ali imajo strokovnjaki, ki so zadolženi za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost, ustrezno znanje za načrtovanje življenjskega cikla in zmogljivosti za takojšen odziv, in ali se te metodologije uporabijo za pregled delovanja opreme in sistemov ter za povečanje zmogljivosti v nujnih primerih?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, ali se te metode uporabljajo pri ukrepih za preventivo in pripravljenost, ali se za vzpostavitev ali razvoj tega strokovnega znanja izvajajo usposabljanja, in če da, katera, pa tudi morebitne druge ukrepe, ki prispevajo k pridobivanju tega znanja.

Deloma je na to vprašanje odgovorjeno pri vprašanju 37, predvsem v navezavi z vzpostavitvijo in razvojem strokovnega znanja. Metodologij za uporabo in pregled delovanja opreme ter povečanja zmogljivosti v nujnih primerih (tj. pojav karantenske bolezni ali škodljivca gozdnega dreva) nimamo razvitih.

OCENA RAVNI: n.r.

Ocena ravni za 3.3.9 Strokovno tehnično znanje: 2,50.

Ocena ravni tehničnih zmožnosti: 2,17 (2).

Finančne zmožnosti

3.3.10 Financiranje

V okviru te zahteve se oceni, ali sta zagotovljena razpoložljivost in hitra dostopnost finančnih sredstev za financiranje verjetnih izrednih razmer, ki so bile ugotovljene v okviru ocene tveganja za posamezno nesrečo in načrtovanja.

Vprašanje 50: Ali so pri izvajanju ukrepov za preventivo in pripravljenost, ki so potrebni za zmanjšanje ali ublažitev ugotovljenega tveganja za nesrečo oziroma za prilagoditev nanje, opredeljeni oziroma določeni proračun, pravna podlaga in postopki, da se omogoči vnaprejšnje načrtovanje za prožno dodeljevanje sredstev?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, kako se v postopku izvajanja obravnavajo proračunska in pravna vprašanja, povezana s prožnim dodeljevanjem sredstev, ali se sprejmejo oziroma uvedejo konkretni ukrepi za omogočanje prožnosti ter ali tak pristop ovirajo neskladja, dodatne potrebe ali pravne oziroma politične prepreke.

Urejeno financiranje je ključno za nemoteno izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost. Odgovor se lahko deloma naveže na vsebine odgovora na vprašanji 32 in 30. Kako bi potekalo financiranje v primeru nesreče iz vidika bolezni in škodljivcev gozdnega drevja ni razjasnjeno, sklepamo pa na osnovi podobnih nesreč, da bi prišlo do prerazporeditev proračunskih sredstev oziroma iz proračunske rezerve.

S strani Evropske unije so letno sofinancirani programi preiskav na posamezne karantenske škodljive organizme (do 75%).

V primeru izvajanja ukrepov ob pojavu karantenske bolezni ali škodljivca gozdnega drevja v RS bo to izredni dogodek pa finančna sredstva za ukrepanje v proračunu RS niso posebej opredeljena. V Zakonu o zdravstvenem varstvu rastlin je v 59. členu predvidena odškodnina imetnikom za uničene rastline, rastlinske proizvode in nadzorovanih predmetov. V okviru Uredbe (EU) 652/2014 so predvidena nepovratna sredstva državam članicam v primeru izvajanja ukrepov pod določili EU, med drugim za tržno vrednost uničenih rastlin, stroške osebja vključenega v izvajanje ukrepov, izvajalcem in lastnikom.

Urejeno financiranje je zelo pomembna podlaga za nemoteno izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost.

OCENA RAVNI: 3

Vprašanje 51: Ali se v okviru izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost pripravijo sporazumi z deležniki o delitvi stroškov?

Pojasnilo iz predmetne smernice Evropske komisije: Opiše se, ali obstajajo načrti v zvezi z delitvijo finančnega bremena; navedite, ali se je država članica obrnila na deležnike, in če da, na katere, ter ali se pripravljajo oziroma so že bili sklenjeni sporazumi za kritje teh stroškov.

Odgovor na to vprašanje je delno že zaobjet v odgovoru na vprašanje 50.

Pomembno pa je načrtovanje in rezervacija sredstev za izvajanje ustreznih ukrepov za preventivo in pripravljenost tudi na nižjih ravneh, zlasti na ravni lokalnih skupnosti

Ob nesreči in tudi v mirnodobnem času, ko se ukrepi za preventivo in pripravljenost načrtujejo, izvajajo in izpopolnjujejo, vsak krije svoje stroške izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost.

OCENA RAVNI: n.r.

Ocena ravni za 3.3.10 Financiranje izvajanja ukrepov: 3,00.

Ocena ravni finančnih zmožnosti: 3,00 (3).

Ocena zmožnosti izvajanja ukrepov: 2,75 (3).

Ocena zmožnosti obvladovanja tveganja za boleznin in škodljivce gozdnega drevja: 3,07 (3).

4. POVZETEK

Povzetek ocene zmožnosti obvladovanja tveganja za boleznin in škodljivce gozdnega drevja je pripravljen skladno s petim poglavjem smernic Evropske komisije za ocenjevanje zmožnosti obvladovanja tveganj za nesreče. V tabelaričnem delu v poglavju 4.2 vsebuje kratke povzetke odgovorov iz prejšnjega poglavja, večji poudarek pa je na številčnih ocenah (vrednostih in stopenjih zmožnosti obvladovanja tveganja za boleznin in škodljivce gozdnega drevja).

4.1 Pristop oblikovanja ocene zmožnosti obvladovanja tveganja za boleznin in škodljivce gozdnega drevja na različnih vsebinskih ravneh

V povzetku so v preglednici 2 v naslednjem poglavju (4.2) povzete ocene ravni vseh posameznih vprašanj. Poleg ocen ravni vsak odgovor v stolpcu »Opombe« vsebuje tudi strnjen povzetek in po potrebi tudi utemeljitev za izbiro ravni. Vpisna preglednica vsebinsko izhaja iz smernic Evropske komisije za ocenjevanje zmožnosti obvladovanja tveganj za nesreče.

Poleg tega so bile v tej preglednici ugotovljane oziroma na spodaj opisan način opredeljene tudi ocene ravni na nadaljnjih, višjih nivojih oziroma vsebinskih sklopih (na četrtem nivoju (npr. za posamezna področja kot so okvir, koordinacija, oprema, strokovno znanje, drugi deležniki itd.), na tretjem nivoju (npr. za posamezne vrste zmožnosti – upravne, tehnične, finančne), na drugem nivoju (za področje ocene tveganja za posamezno nesrečo, za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost, za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost) ter na prvem oziroma končnem nivoju - za nesrečo kot celoto.

Postopek ocenjevanja po posameznih vsebinskih sklopih oziroma na vseh nivojih je bil v preglednici 2 v poglavju 4.2, na katero se nanašajo tudi vse nadaljnje razlage, izveden na naslednji način:

1. Posamezno vprašanje in ocena ravni za obravnavano vprašanje (1–51), ki je zapisana ob koncu vsakega odgovora v poglavju 3 in vpisana v preglednico 2 v poglavju 4.2, predstavljata najnižji, 5. nivo. Mogoče so ocene od 1 do 4, vedno v celem številu, v določenih primerih tudi n. r. Odgovore na vprašanja v tej oceni je pripravil GIS v sodelovanju z MKGP (UVHVVR in DGLR).

2. Če je v četrtem nivoju le eno vprašanje, je ocena (vrednost) ravni za ta nivo v bistvu enaka oceni za to vprašanje (tak primer je npr. pri nivoju 3.1.1, kjer je v okviru Okvira le eno vprašanje, le da je v tem primeru ocena (vrednost) zapisana kot decimalno število. Če je vprašanj v okviru četrtega nivoja več, je ocena za ta nivo izračunana tako, da so bile seštete ocene vseh posameznih vprašanj in vrednost deljena s številom vprašanj v tem nivoju. Tak primer je npr. pri nivoju 3.1.4, kjer so tri vprašanja. Vprašanj, na katera se zaradi nerelevantnosti ne pripravi odgovor (n. r.), ali odgovor iz kakršnih koli vzrokov ni bil pripravljen, se pri tem ne upošteva.

3. Vrednost ravni na tretjem nivoju (npr. Upravnih zmožnosti v vrstici 2) je bila izračunana tako, da so bile seštete vrednosti vseh vsebin na četrtem nivoju (npr. v primeru Upravnih zmogljivosti pri oceni tveganja za posamezno nesrečo je to seštevek vrednosti ravni 3.1.1, 3.1.2, 3.1.3, 3.1.4 in 3.1.5). Dobljena vrednost je bila nato deljena s številom ravni (v konkretnem primeru 5, oziroma z manj, če bi se zgodilo, da na tretjem nivoju morda ne bi imeli relevantnega odgovora oziroma bi bil odgovor n. r.). Tako dobljena vrednost je zapisana kot decimalno število. Dobljena vrednost je na način, opredeljen v preglednici 1, izražena tudi s celim številom kot stopnja zmožnosti obvladovanja tveganja za boleznin in škodljivce gozdnega drevja na zaokroženih vsebinskih področjih tretjega nivoja.

4. Vrednost ravni na drugem nivoju – na nivoju ocene tveganja za posamezno nesrečo, na področju načrtovanja ukrepov za preventivo in pripravljenost in na področju izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost je izračunana tako, da so bile dobljene (decimalne) vrednosti za ocene tveganja za posamezno nesrečo, na področju načrtovanja ukrepov in na področju izvajanja ukrepov, torej vrednosti tretjega nivoja, seštete in deljene s tri. Dobljena vrednost je zapisana kot decimalno število, obenem pa je na način, opredeljen v preglednici 1, preračunana in izražena tudi s celim številom kot stopnja zmožnosti obvladovanja tveganja za boleznin in škodljivce gozdnega drevja na področju ocenjevanja tveganja za nesrečo, načrtovanju ukrepov za preventivo in pripravljenost ter izvajanju ukrepov za preventivo in pripravljenost.

5. Skupna ocena (vrednost in stopnja) zmožnosti za obvladovanje tveganja za posamezno nesrečo (prvi nivo) (vrstica 124 v preglednici 2) je bila izračunana tako, da je bila sešteta vrednost, povezana z oceno tveganja za posamezno nesrečo (vrstica 39 v preglednici 2), vrednost za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost (vrstica 77 v preglednici 2) in vrednost za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost (vrstica 123 v preglednici 2) ter seštevek deljen s tri. Dobljena vrednost, ki je decimalno število, predstavlja končno vrednost zmožnosti obvladovanja tveganja za nesrečo. Dobljena vrednost je bila prek opredeljenih rangov v preglednici 1 pretvorjena še v skupno – končno stopnjo zmožnosti obvladovanja tveganja za nesrečo.

Vse te izračunane ocene (na četrtem nivoju vrednosti ravni, na višjih nivojih pa vrednosti in stopnje) se bile nato naknadno vpisane še pod posamezne vsebinske sklope vprašanj v prejšnjem poglavju 3.

Preglednica 1 predstavlja preračun vrednosti v cela števila in razlago stopenj zmožnosti obvladovanja tveganja na posameznih vsebinskih sklopih od tretjega do prvega nivoja.

Preglednica 1: Preračun vrednosti v cela števila in razlaga stopenj zmožnosti obvladovanja tveganja za posamezno nesrečo na posameznih vsebinskih sklopih

Skupna vrednost ocene zmožnosti obvladovanja tveganja za posamezno nesrečo oziroma posameznih vsebinskih sklopov	Barvna lestvica in stopnja zmožnosti obvladovanja tveganja za posamezno nesrečo	Stanje zmožnosti obvladovanja tveganja za posamezno nesrečo	Razlaga stanja zmožnosti obvladovanja tveganja za posamezno nesrečo
do 1,50	1	dejavnosti se večinoma še niso pričele (zmožnosti večinoma niso ugotovljene)	Tveganja za nesrečo se ne obvladuje ali le v manjši meri, vplivi in/ali verjetnosti nesreče se ob takšnem trendu dolgoročno lahko povečujejo
1,51 – 2,50	2	zmožnosti so večinoma ugotovljene – dosežen je bil začetni napredek	Tveganje za nesrečo se delno ali pretežno obvladuje, ni verjetno zmanjšanje vplivov in/ali verjetnosti nesreče v zadanem obdobju (če je bilo določeno)
2,51 – 3,50	3	zmožnosti so bile večinoma razvite na ključnih področjih	Tveganje za nesrečo se obvladuje, obstaja verjetnost zmanjšanja vplivov na večini področij in/ali verjetnosti nesreče v zadanem obdobju (če je bilo določeno)
3,51 – 4,00	4	zmožnosti so večinoma integrirane in se izboljšujejo	Tveganje za nesrečo se v celoti obvladuje, obstaja velika verjetnost zmanjšanja vplivov in/ali verjetnosti nesreče na raven sprejemljivega tveganja za nesrečo (če je bilo oblikovano) v zadanem obdobju (če je bilo določeno)

Višja končna vrednost in stopnja predstavljata boljši rezultat. Ocena oziroma vrednost 3,51 ali več pomeni (kar predstavlja najvišjo stopnjo 4) da smo kot država - skupnost sposobni zaznavno zmanjševati vplive in/ali verjetnost obravnavanega tveganja za nesrečo in tudi, da obstaja velika verjetnost, da bi z ustreznim načrtovanjem in izvajanjem identificiranih ukrepov za preventivo in pripravljenost v zadanem obdobju vplive in/ali verjetnost obravnavne nesreče uspeli znižati do opredeljenega sprejemljivega tveganja za obravnavano nesrečo. Vrednosti rumenega polja (med 2,51 in 3,50), ki se uvrstijo v stopnjo 3, predstavljajo še sprejemljivo raven zmožnosti obvladovanja tveganja za obravnavano nesrečo in pomenijo, da je tveganja za obravnavano nesrečo obvladljivo in da je mogoče upravičeno pričakovati, da bi se glede na ugotovljeno stanje ukrepov za preventivo in pripravljenost velikosti vplivov in/ali verjetnosti lahko nekoliko znižale.

Vrednosti v oranžnem polju (od 1,51 do 2,50 – stopnja 2) ali celo v rdečem polju (do 1,50 – stopnja 1) so nižje, manj zaželeni vrednosti. Takšne vrednosti pomenijo, da se tveganje za nesrečo le delno ali v veliki meri ne obvladuje oziroma, zlasti pri vrednostih, ki bi se uvrstile v rdeče polje, da nekatere aktivnosti, s katerimi se bi lahko zmanjševalo vplive in/ali verjetnost tveganja pri

obravnavani nesreči, niso niti identificirane niti le-te ne potekajo ali pa v neustreznem - premajhnem obsegu.

4.2 Povzetek ocene

Tabelarni povzetek, ki je vsebinsko praktično skoraj v celoti prevzet iz smernic Evropske komisije o zmožnosti obvladovanja tveganj za nesreče, predstavlja jedro tega poglavja. V preglednici so predstavljena vsa vprašanja, dodane ocene ravni zanje, opombe (kratki povzetki odgovorov in/ali utemeljitev izbire ravni, poleg tega pa še izračuni zmožnosti obvladovanja tveganja za obravnavano nesrečo na višjih nivojih, vse do končne vrednosti in stopnje zmožnosti obvladovanja tveganja za boleznin in škodljivce gozdnega drevja.

Preglednica 2: Povzetek ocene zmožnosti za obvladovanje tveganja za boleznin in škodljivce gozdnega drevja

Zap. št.	Področja in vprašanja	Ocena ravni (n.r., 1, 2, 3, 4)	Opombe (dodatna utemeljitev za izbiro ravni)
1	OCENA TVEGANJA ZA POSAMEZNO NESREČO		
2	UPRAVNE ZMOŽNOSTI		
3	3.1.1 Okvir		
	Vprašanje 1: Ali je ocena tveganja za posamezno nesrečo umeščena v splošni okvir?	4	Okvir je določen in uveljavljen z Uredbo o izvajanju sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite.
4	Ocena ravni za 3.1.1	4,00	
5	3.1.2. Koordinacija		
6	Vprašanje 2: Ali so subjektom, ki sodelujejo pri izdelavi ocene tveganja za posamezno nesrečo, dodeljene jasno opredeljene odgovornosti in vloge/naloge?	4	Uredba o izvajanju Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite določa, katere ocene tveganja za posamezne nesreče se izdelujejo, roke za izdelavo, zadolžene organe (nosilci, sodelujoči organi, drugi sodelujoči, Državni koordinacijski organ za ocene tveganj za nesreče in ocene zmožnosti obvladovanja tveganj za nesreče, Medresorska delovna skupina za spremljanje izdelave ocen tveganj za nesreče, razvidov in ocen zmožnosti obvladovanja tveganj za nesreče) in njihove naloge.
7	Vprašanje 3: Ali so odgovornosti za oceno tveganja za posamezno nesrečo dodeljene subjektom, ki so za to najbolj pristojni?	3	Izhajajoč iz okvira so odgovornosti za izdelavo posameznih ocen tveganj za posamezne nesreče porazdeljene ustrezno. V primeru boleznin in škodljivcev gozdnega drevja je nosilec izdelave ocene MKGP.
8	Vprašanje 4: Ali je bila v oceno tveganja za posamezno nesrečo vključena medsektorska razsežnost tveganja?	3	V izdelavo ocene tveganja za boleznin in škodljivce gozdnega drevja je bila usklajena s ZGS, GIS, omogočeno je bilo sodelovanje javnosti. Pri pripravi ocene tveganja ni sodeloval UVHVVR.
9	Ocena ravni za 3.1.2	3,33	
10	3.1.3 Strokovno znanje		
11	Vprašanje 5: Ali se porazdelitev odgovornosti za oceno tveganja za posamezno nesrečo redno pregleduje?	4	Nosilec izdelave ocene tveganja za boleznin in škodljivce gozdnega drevja je MKGP, pri izdelavi ocene so bii vključeni ZGS, GIS, javnost. Nosilec ima možnost, da razširi nabor sodelujočih organov.

Zap. št.	Področja in vprašanja	Ocena ravni (n.r., 1, 2, 3, 4)	Opombe (dodatna utemeljitev za izbiro ravni)
12	Vprašanje 6: Ali so strokovnjaki, ki so zadolženi za oceno tveganja za posamezno nesrečo, ustrezno obveščeni in usposobljeni ter imajo ustrezne izkušnje pri izdelavi ocen tveganj za nesreče?	4	Strokovnjaki oziroma posamezniki, vpleteni v izdelavo Ocene tveganja za bolezni in škodljivce gozdnega drevja, so strokovno ustrezni, bili pa so tudi v zadostni meri obveščani in informirani o vseh potrebnih vidikih in vprašanjih. Glede na to, da se v preteklosti ocene tveganj za nesreče v konkretni vsebini, načinu dela ipd., v RS niso izdelovale, so bile potrebne izkušnje pridobljene sproti in z izmenjavo z drugimi.
13	Ocena ravni za 3.1.3	4,00	
14	3.1.4 Drugi deležniki		
15	Vprašanje 7: Ali so v postopek ocenjevanja tveganja za posamezno nesrečo vključeni relevantni deležniki (sodelujoči organi, drugi sodelujoči)?	3	V izdelavo Ocene tveganja za posebno nevarne bolezni živali niso bili vključeni drugi deležniki, je pa bila ocena usklajena z ZGS, GIS.
16	Ocena ravni za 3.1.4	3,00	
17	3.1.5 Obveščanje in komuniciranje		
18	Vprašanje 8: Ali je na voljo potrebna upravna zmogljivost za obveščanje javnosti o rezultatih ocene tveganja za posamezno nesrečo?	4	Ocena tveganja za bolezni in škodljivce gozdnega drevja je javna in javno objavljena v celoti.
19	Vprašanje 9: Ali je na voljo potrebna upravna zmogljivost za interno obveščanje o rezultatih ocene tveganja za posamezno nesrečo, vključno s scenariji tveganja, pridobljenimi spoznanji ipd.?	4	Ocena tveganja za bolezni in škodljivce gozdnega drevja je javna in javno objavljena v celoti. Podatke in ugotovitve je mogoče uporabljati skladno s predmetnimi pogoji (npr. navedba vira).
20	Vprašanje 10: Ali so rezultati ocen tveganja za posamezno nesrečo vključeni v strategijo obveščanja o tveganjih?	4	Strategija obveščanja in rezultati Ocene tveganja za bolezni in škodljivce gozdnega drevja niso nujno povezani. Neposredno ugotavljanje nevarnosti pojavljanja bolezni in škodljivcev je v pristojnosti UVHVVR, kar slednje tudi na ustaljen način izvaja.
21	Ocena ravni za 3.1.5	4,00	
22	OCENA RAVNI UPRAVNIH ZMOŽNOSTI	3,67 (4)	
23	TEHNIČNE ZMOŽNOSTI		
24	3.1.6 Metodologija		
25	Vprašanje 11: Ali je metodologijo za ocene tveganja za posamezne nesreče razvil subjekt na nacionalni ali na podnacionalni ravni? Ali je ta metodologija določena ali objavljena? Kateri so njeni ključni elementi?	4	Vsebina ocen tveganja za posamezne nesreče je predpisana z Uredbo o izvajanju Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite, ki jo je sprejela Vlada RS; upoštevana je tudi predmetna smernica Evropske komisije. Metode in tehnike za izdelavo konkretne ocene tveganja za posamezno nesrečo izbere nosilec. Ocene se pregledujejo in dopolnjujejo skladno z Uredbo o izvajanju Sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite.

Zap. št.	Področja in vprašanja	Ocena ravni (n.r., 1, 2, 3, 4)	Opombe (dodatna utemeljitev za izbiro ravni)
26	Vprašanje 12: Ali je bila v oceno tveganja za posamezno nesrečo vključena čezmejna razsežnost?	4	Ocena tveganja za boleznin in škodljivce gozdnega drevja se osredotoča na posledice v naši državi, v primeru izbruha oz. pojava karantenskih škodljivih organizmov in potrebe po meddržavnem sodelovanju so postopki obveščanja in ukrepanja predvideni na ravni Uredb (EU) št. 652/2014 in 2016/2031.
27	Vprašanje 13: Ali je v oceno tveganja za posamezno nesrečo vključena (kritična) infrastruktura?	n.r.	Kritična infrastruktura (na ravni države) v tem primeru ne more biti ovrednotena oziroma ocenjena.
28	Ocena ravni za 3.1.6	4,00	
29	3.1.7 Informacijska in komunikacijska tehnologija		
30	Vprašanje 14: Ali je za izdelavo ocene tveganja za posamezno nesrečo na voljo ustrezna infrastruktura IKT?	4	Osnovni pogoji na področju IKT so zagotovljeni.
31	Vprašanje 15: Ali so za izdelavo ocene tveganja za posamezno nesrečo na voljo ustrezne informacije in podatki (vključno z zgodovinskimi podatki)?	3	Konkretnih primerov dogodkov pojava boleznin ali škodljivcev gozdnega drevja v Sloveniji je malo oz. skoraj nič, tako da so informacije o vplivu na delovanje države skope. Podatke črpamo iz primerov drugje po svetu.
32	Ocena ravni za 3.1.7	3,50	
33	OCENA RAVNI TEHNIČNIH ZMOŽNOSTI	3,75 (4)	
34	FINANČNE ZMOŽNOSTI		
35	3.1.8 Financiranje		
36	Vprašanje 16: Ali je na voljo ustrezna finančna zmogljivost za dejavnosti, povezane z izdelavo in posodobitvami ocene tveganja za posamezno nesrečo?	3	Za izdelavo Ocene tveganja za boleznin in škodljivce gozdnega drevja niso bila namenjena kakršnakoli dodatna finančna sredstva. Ne glede na to je bila v okviru možnosti ocena izdelana korektno in kompleksno.
37	Ocena ravni za 3.1.8	3,00	
38	OCENA RAVNI FINANČNIH ZMOŽNOSTI	3,00 (3)	
39	OCENA ZMOŽNOSTI ZA OCENO TVEGANJA ZA BOLEZNI IN ŠKODLJIVCE GOZDNEGA DREVJA	3,47 (3)	
40	NAČRTOVANJE UKREPOV ZA PREVENTIVO IN PRIPRAVLJENOST		
41	UPRAVNE ZMOŽNOSTI		
42	3.2.1. Koordinacija		
43	Vprašanje 17: Ali so subjektom, ki sodelujejo pri načrtovanju ukrepov za preventivo in pripravljenost, dodeljene jasno opredeljene odgovornosti in vloge/naloge?	3	Naloge in pristojnosti subjektov so določene z Zakonom o Vladi RS ter resornimi predpisi.

Zap. št.	Področja in vprašanja	Ocena ravni (n.r., 1, 2, 3, 4)	Opombe (dodatna utemeljitev za izbiro ravni)
44	Vprašanje 18: Ali so odgovornosti za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost v zvezi s posameznim tveganjem za nesrečo jasno dodeljene in ali se redno preverjajo?	3	Naloge in pristojnosti subjektov so določene z Zakonom o Vladi RS ter resornimi predpisi. Pravni akti se po potrebi obdobjno spreminjajo glede na nove okoliščine in potrebe.
45	Ocena ravni za 3.2.1	3,00	
46	3.2.2 Strokovno znanje		
47	Vprašanje 19: Ali je za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost na podlagi rezultatov ocene tveganja za posamezno nesrečo na voljo dovolj strokovnjakov?	3	Odgovor je načeloma pozitiven, vendar bi lahko bilo strokovnjakov več.
48	Vprašanje 20: Ali je na voljo učinkovito usposabljanje za strokovnjake na različnih ravneh, ki so odgovorni za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost?	3	Izobraževanje s tega področja ima manjši poudarek v izobraževalnem procesu (gozdarstvo), strokovnjaki se izobražujejo v okviru različnih izobraževanj, projektnih delavnic in podobno. Simulacijske vaje so predvidene, do sedaj še ni bila izpeljana nobena simulacijska vaja s tega področja.
49	Vprašanje 21: Ali so strokovnjaki, ki sodelujejo pri načrtovanju ukrepov za preventivo in pripravljenost, obveščeni o splošnih ciljih politike/prioritetah v zvezi z obvladovanjem tveganj za nesreče?	3	Vsi vpleteni so načeloma seznanjeni o splošnih ciljih in prioritetah, nekateri pri oblikovanju teh ciljev in prioritet tudi sodelujejo.
50	Vprašanje 22: Ali je vzpostavljen postopek za zagotovitev, da se bo znanje strokovnjakov, zadolženih za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost, ohranilo in nadalje razvijalo?	3	Znanje strokovnjakov se lahko pridobi z usposabljanjem, sodelovanjem, izmenjavo dobrih praks. Načrtnega usposabljanja pa na nacionalnem nivoju ni.
51	Ocena ravni 3.2.2	3,00	
52	3.2.3 Metodologija		
53	Vprašanje 23: Ali so različni pristojni subjekti razvili metodologije za načrtovanje obvladovanja tveganj za nesreče? Kateri so ključni elementi teh metodologij?	3	Za pojav boleznih in škodljivcev gozdnega drevja so v postopku priprave načrti ukrepov v skladu z Evropsko in nacionalno zakonodajo.
54	Vprašanje 24: Ali metodologije za načrtovanje obvladovanja tveganj za nesreče vključujejo opredelitev infrastrukture, ki je pomembna za ublažitev opredeljenih tveganj?	2	Potrebna infrastruktura za ublažitev tveganja je neobhodna pri načrtovanju in izvajanju ukrepov za preventivo in pripravljenost, v načrtih ukrepov je predvidena opredelitev infrastrukture, zmožnosti so torej ugotovljene in se razvijajo.
55	Ocena ravni za 3.2.3	2,50	
56	3.2.4 Drugi deležniki		
57	Vprašanje 25: Ali so relevantni javni in zasebni deležniki (sodelujoči organi, drugi sodelujoči) obveščeni o postopku načrtovanja in vključeni vanj?	3	Relevantni deležniki so večinoma obveščeni in deloma tudi vključeni.

Zap. št.	Področja in vprašanja	Ocena ravni (n.r., 1, 2, 3, 4)	Opombe (dodatna utemeljitev za izbiro ravni)
58	Vprašanje 26: Ali se o ugotovitvah tveganja v oceni tveganja za posamezno nesrečo obvesti javnost ali zasebna podjetja, in če da, kako je zagotovljeno spodbujanje javnosti in teh podjetij k načrtovanju ukrepov za preventivo in pripravljenost?	4	Ocena tveganja za bolezni in škodljivce gozdnega drevja je objavljena na spletnih straneh MKGP in URSZR in je javna. Javnost se spodbuja k ukrepom za preventivo in pripravljenost, izvajajo se različne aktivnosti za ozaveščanje in vključevanje javnosti.
59	Vprašanje 27: Ali so subjekti na nacionalni ali podnacionalni ravni vključeni v čezmejno načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost?	3	Meddržavno sodelovanje je vzpostavljeno z vsemi državami v regijami, izmenjava informacij poteka tudi širše na EU (npr. EPPD, Stalni odbor za rastline, živali, hrano in krmo pri EK, ...). Sodelovanje med državami je vzpostavljeno tudi v okviru strokovno-raziskovalnih sodelovanj in v okviru mednarodnih dogovorov.
60	Ocena ravni za 3.2.4	3,33	
61	3.2.5 Obveščanje in komuniciranje		
62	Vprašanje 28: Ali so relevantni deležniki (sodelujoči organi, drugi sodelujoči), vključno z državljani, obveščeni o ključnih elementih načrtovanja obvladovanja tveganja za posamezno nesrečo?	3	Relevantni deležniki so večinoma ustrezno obveščeni o ključnih elementih načrtovanja, tudi državljani so o nekaterih vsebinah obveščeni, lahko sodelujejo pri njihovem nastajanju, določeni strateški dokumenti so javni.
63	Ocena ravni za 3.2.5	3,00	
64	OCENA RAVNI UPRAVNIH ZMOŽNOSTI	2,97 (3)	
65	TEHNIČNE ZMOŽNOSTI		
66	3.2.6 Oprema		
67	Vprašanje 29: Ali so na voljo oprema in orodja, ki so potrebni za podporo in/ali izvedbo načrtovanja ukrepov za preventivo in pripravljenost?	3	Ustrezna oprema, računalniške aplikacije in informacijski sistemi ter ostala orodja so na voljo.
68	Ocena ravni 3.2.6	3,00	
69	OCENA RAVNI TEHNIČNIH ZMOŽNOSTI	3,00 (3)	
70	FINANČNE ZMOŽNOSTI		
71	3.2.7. Financiranje		
72	Vprašanje 30: Ali se v okviru postopka načrtovanja ocenijo finančne potrebe za izvedbo ukrepov za preventivo in pripravljenost ter opredelijo možni viri financiranja?	3	Načrtovanje in izvajalne ukrepov sta med seboj povezana, finančna sredstva in viri so zagotovljeni iz Proračuna RS, tako za nadomestila in odškodnine. Določena sredstva je možno pridobiti tudi iz EU.
73	Vprašanje 31: Ali se v okviru postopka načrtovanja upoštevajo prihodnji naložbeni načrti in morebitna vloga zasebnega financiranja?	n.r.	Ob pojavu karantenskih bolezni in škodljivcev gozdnega drevja ni možno vnaprej ovrednotiti lastnega dela lastnikov.
74	Vprašanje 32: Ali se v okviru postopka načrtovanja vnaprej opredelijo oziroma sprejmejo postopki ali načrti, s katerimi se zagotovi financiranje ukrepov za	3	Brez urejenega financiranja ni mogoče izvajati ustreznega načrtovanja ukrepov, financiranje ukrepov je zagotovljeno s proračunom RS.

Zap. št.	Področja in vprašanja	Ocena ravni (n.r., 1, 2, 3, 4)	Opombe (dodatna utemeljitev za izbiro ravni)
	preventivo in pripravljenost, potrebnih za ublažitev ugotovljenega tveganja na nesrečo?		
75	Ocena ravni za 3.2.7	3,00	
76	OCENA RAVNI FINANČNIH ZMOŽNOSTI	3,00 (3)	
77	OCENA ZMOŽNOSTI NAČRTOVANJA UKREPOV	2,99 (3)	
78	IZVAJANJE UKREPOV		
79	UPRAVNE ZMOŽNOSTI		
80	3.3.1 Strategija/politika/metodologija		
81	Vprašanje 33: Ali je izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost povezano z načrtovanjem obvladovanja tveganj za nesreče? Ali je del strategije ali politike in ali je bila opredeljena metodologija?	3	Načrtovanje in izvajanje ukrepov sta med seboj povezana. Med ukrepe za preventivo lahko štejemo npr. tudi programe preiskav, spremljanje stanja gozdov.
82	Vprašanje 34: Ali so razvite metode za poročanje o škodi in človeških žrtvah ter ali se stroški škode ocenijo, dokumentirajo in hranijo?	3	Obstajajo baze podatkov in spletne aplikacije (ZGS, GIS, UVHVVR), ki so pomembni pri izračunavanju in sprmeljanju škod. Spremljanje poškodb in smrtnih žrtev se zbira v različnih sistemih (SPIN).
83	Ocena ravni za 3.3.1	3,00	
84	3.3.2. Koordinacija		
85	Vprašanje 35: Ali so subjektom, ki sodelujejo pri izvajanju ukrepov za preventivo in pripravljenost, dodeljene jasno opredeljene odgovornosti in vloge/naloge?	3	Pristojnosti in odgovornosti so določene s predpisi o gozdovih ter predpisi s področja zdravstvenega varstva rastlin. V postopku priprave so načrti ukrepov.
86	Ocena ravni za 3.3.2	3,00	
87	3.3.3. Strokovno znanje		
88	Vprašanje 36: Ali porazdelitev odgovornosti med strokovnjaki, ki sodelujejo pri izvajanju ukrepov za preventivo in pripravljenost, ustreza najnovejšim razmeram in ali so na voljo zadostna sredstva za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost na podlagi postopka načrtovanja?	3	Pristojnosti in odgovornosti so določene s predpisi o gozdovih ter predpisi s področja zdravstvenega varstva rastlin.
89	Vprašanje 37: Ali so strokovnjaki, ki so odgovorni za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost, ustrezno obveščeni in usposobljeni ter imajo zadostne izkušnje?	3	Strokovnjaki, ki so odgovorni za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost, so večinoma ustrezno obveščeni in usposobljeni ter imajo zadostne izkušnje; kljub temu je vedno potreba po dodatnem izobraževanju, tako doma, kot v tujini.
90	Ocena ravni za 3.3.3	3,00	
91	3.3.4 Drugi deležniki		

Zap. št.	Področja in vprašanja	Ocena ravni (n.r., 1, 2, 3, 4)	Opombe (dodatna utemeljitev za izbiro ravni)
92	Vprašanje 38: Ali so relevantni deležniki (sodelujoči organi, drugi sodelujoči) obveščeni o izvajanju ukrepov za preventivo in pripravljenost ter ali pri tem sodelujejo?	3	Strokovnjaki, ki so odgovorni za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost, so večinoma ustrezno obveščeni in usposobljeni ter imajo zadostne izkušnje. Splošna javnost se vključuje v ukrepe pripravljenosti in ukrepanja preko splošnega informiranja in ozaveščanja ter javljanja sumljivih zankov bolezni in škodljivcev v gozdu.
93	Vprašanje 39: Ali je subjekt na nacionalni ali podnacionalni ravni vključen v izvajanje čezmejnih ukrepov za preventivo in pripravljenost?	3	Meddržavno sodelovanje je vzpostavljeno z vsemi državami v regijami, izmenjava informacij poteka tudi širše na EU (npr. EPPO, Stalni odbor za rastline, živali, hrano in krmo pri EK). Informacije o pojavu novih ali karantenskih bolezni in škodljivcev rastlin so poročane v sistem EUROPHYT.
94	Vprašanje 40: Ali je izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost s strani teh javnih in zasebnih deležnikov zadostne kakovosti, da se dosežejo pričakovani rezultati v smislu blažitve tveganja za nesrečo?	3	UVHVVR ima sklenjene koncesijske pogodbe z veterinarskimi organizacijamiodeluje s pooblaščenimi inštitucijami, ki jih pooblašča za opravljanje strokovnih nalog zdravstvenega varstva rastlin (pregledi, diagnostika, strokovna pomoč). Preventiva in pripravljenost na področju bolezni in škodljivcev gozdnega drevja se vzdržuje s sistematičnim spremljanjem stanja (programi preiskav) ter vzorčenjem za odkrivanje pojavov bolezni in škodljivcev rastlin.
95	Ocena ravni za 3.3.4	3,00	
96	3.3.5 Postopki		
97	Vprašanje 41: Ali izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost zajema razvoj postopkov za zgodnje opozarjanje, aktiviranje, dispečerstvo, deaktiviranje ali spremljanje?	3	Postopki za preventivo in pripravljenostbodo opredeljeni predvidoma v načrtih ukrepov. Zakonsko so urejeni v slovenski in evropski zakonodaji s področja zdravstvenega varstva rastlin.
98	Ocena ravni za 3.3.5	3,00	
99	3.3.6 Obveščanje in komuniciranje		
100	Vprašanje 42: Ali so potrebne informacije na voljo in se redno izmenjujejo znotraj subjekta na nacionalni ali podnacionalni ravni?	4	Informacije se izmenjujejo, predpisani so načini o obveščanju.
101	Vprašanje 43: Ali se izvajajo komunikacijske strategije in ali se uporabljajo različna medijska orodja (vključno z družbenimi mediji) za učinkovito izmenjavo informacij z državljani, osveščanje in krepitev zaupanja?	3	Uporabljajo se vsi načini komunikacij, so pa še možnosti za izboljšave.
101	Ocena ravni za 3.3.6	3,50	
102	OCENA UPRAVNIH ZMOŽNOSTI	3,08 (3)	
103	TEHNIČNE ZMOŽNOSTI		
104	3.3.7 Infrastruktura, vključno z IT		

Zap. št.	Področja in vprašanja	Ocena ravni (n.r., 1, 2, 3, 4)	Opombe (dodatna utemeljitev za izbiro ravni)
105	Vprašanje 44: Ali se analizira stanje infrastrukture, ki je relevantna za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost?	2	Analiziranje stanja relevantne infrastrukture je osnova za njeno nadgradnjo, zamenjavo, posodobitev ali dopolnitev in kot taka neobhodna. Kritična infrastruktura, z izjemo IT, v primeru bolezni in škodljivcev gozdnega drevja ni popisana in se ne spremlja (npr. obrati sežigalnic, izvajalci, ...).
106	Ocena ravni 3.3.7	2,00	
107	3.3.8 Oprema in zaloge		
108	Vprašanje 45: Ali se vodi evidenca razpoložljive opreme, ki je potrebna za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost? Ali se v okviru izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost opredelijo možne potrebe po opremi na podlagi obstoječe evidence?	2	Seznam opreme je predviden v načrtih ukrepov, ki pa še niso izdelani. Evidenca se trenutno ne vodi.
109	Vprašanje 46: Ali se med izvajanjem ukrepov za preventivo in pripravljenost ugotovijo tveganja dobavne verige in ali se sprejmejo ukrepi za zmanjšanje tveganja za motnje v oskrbi?	n.r.	Pripravljenih zalog materiala in opreme ni, na vprašanje ne moremo podati odgovora.
110	Ocena ravni za 3.3.8	2,00	
111	3.3.9 Strokovno tehnično znanje		
112	Vprašanje 47: Ali imajo strokovnjaki, ki so zadolženi za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost, potrebno strokovno tehnično znanje, da lahko zagotovijo ustrezno izvajanje ukrepov, ter ali je poskrbljeno za ohranjanje in nadaljnji razvoj tega znanja?	3	Vsi sodelujoči pri izvajanju ukrepov pridobivajo potrebno strokovno znanje za ustrezno izvajanje ukrepov za pripravljenost v obliki strokovnih izpopolnjevanj.
113	Vprašanje 48: Ali imajo strokovnjaki, ki so zadolženi za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost, ustrezno znanje o nabavnih in logističnih postopkih, ki so potrebni za opravljanje njihovih nalog, in ali jim je bilo zagotovljeno ustrezno usposabljanje za uporabo teh postopkov?	2	Glede na odgovor na vprašanje 46 je odgovor na to vprašanje težko podati, se pa strokovnjaki ravna po veljavni zakonodaji o postopkih naročanja, na posameznih inštitucijah so zaposlene osebe, ki imajo znanje s tega področja.
114	Vprašanje 49: Ali imajo strokovnjaki, ki so zadolženi za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost, ustrezno znanje za načrtovanje življenjskega cikla in zmogljivosti za takojšen odziv, in ali se te metodologije uporabijo za pregled delovanja opreme in sistemov ter za povečanje zmogljivosti v nujnih primerih?	n.r.	Metodologije še niso razvite in na vprašanje ne moremo podati odgovora.

Zap. št.	Področja in vprašanja	Ocena ravni (n.r., 1, 2, 3, 4)	Opombe (dodatna utemeljitev za izbiro ravni)
115	Ocena ravni 3.3.9	2,50	
116	OCENA TEHNIČNIH ZMOŽNOSTI	2,17 (2)	
117	FINANČNE ZMOŽNOSTI		
118	3.3.10 Financiranje		
119	Vprašanje 50: Ali so pri izvajanju ukrepov za preventivo in pripravljenost, ki so potrebni za zmanjšanje ali ublažitev ugotovljenega tveganja za nesrečo oziroma za prilagoditev nanje, opredeljeni oziroma določeni proračun, pravna podlaga in postopki, da se omogoči vnaprejšnje načrtovanje za prožno dodeljevanje sredstev?	3	Financiranje izvajanja ukrepov je načeloma zagotovljeno in načrtovano, predvsem ob večjih nesrečah pa se lahko s prerazporeditvijo finančnih sredstev oziroma rebalansom proračuna predvsem na državni ravni omogoča prožnejše dodeljevanje finančnih sredstev glede na potrebe in aktivnosti med/po večjih nesrečah.
120	Vprašanje 51: Ali se v okviru izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost pripravijo sporazumi z deležniki o delitvi stroškov?	n.r.	Na to vprašanje je odgovor načeloma podan pri prejšnjem vprašanju.
121	Ocena ravni 3.3.10	3,00	
122	OCENA FINANČNIH ZMOŽNOSTI	3,00 (3)	
123	OCENA ZMOŽNOSTI IZVAJANJA UKREPOV	2,75 (3)	
124	SKUPNA OCENA ZMOŽNOSTI OBVLADOVANJA TVEGANJA ZA NESREČO	3,07 (3)	

Naslednja preglednica predstavlja zmožnost obvladovanja tveganja za boleznin in škodljivce gozdnega drevja glede na posamezne vsebinske sklope od tretjega do prvega nivoja.

Preglednica 3: Ugotovljene vrednosti in stopnje zmožnosti obvladovanja tveganja za boleznin in škodljivce gozdnega drevja po vsebinskih sklopih od četrtega do prvega nivoja

Vsebinski sklopi	Vrednost zmožnosti obvladovanja tveganja za boleznin in škodljivce gozdnega drevja			
	(4. nivo)	(3. nivo)	(2. nivo)	(1. nivo)
Okvir	4,00			
Koordinacija	3,33			
Strokovno znanje	4,00			
Drugi deležniki	3,00			
Obveščanje in komuniciranje	4,00			
Upravne zmožnosti za Oceno tveganja za boleznin in škodljivce gozdnega drevja		3,67 (4)		
Metodologija	4,00			
Informacijska in komunikacijska tehnologija	3,50			
Tehnične zmožnosti za Oceno tveganja za boleznin in škodljivce gozdnega drevja		3,75 (4)		
Financiranje	3,00			

Finančne možnosti za Oceno tveganja za bolezn in škodljivce gozdnega drevja		3,00 (3)		
<i>Zmožnost obvladovanja tveganja za bolezn in škodljivce gozdnega drevja na področju Ocene tveganja za bolezn in škodljivce gozdnega drevja</i>			3,47 (3)	
Koordinacija	3,00			
Strokovno znanje	3,00			
Metodologija	2,50			
Drugi deležniki	3,33			
Obveščanje in komuniciranje	3,00			
Upravne zmožnosti za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost		2,97 (3)		
Oprema	3,00			
Tehnične zmožnosti za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost		3,00 (3)		
Financiranje	3,00			
Finančne zmožnosti za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost		3,00 (3)		
<i>Zmožnost obvladovanja tveganja za bolezn in škodljivce gozdnega drevja na področju načrtovanja ukrepov za preventivo in pripravljenost</i>			2,99 (3)	
Strategija/politika/metodologija	3,00			
Koordinacija	3,00			
Strokovno znanje	3,00			
Drugi deležniki	3,00			
Postopki	3,00			
Obveščanje in komuniciranje	3,50			
Upravne zmožnosti za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost		3,08 (3)		
Infrastruktura, vključno z IT	2			
Oprema in zaloge	2			
Strokovno tehnično znanje	2,50			
Tehnične zmožnosti za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost		2,17 (2)		
Financiranje	3,00			
Finančne zmožnosti za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost		3,00 (3)		
<i>Zmožnost obvladovanja tveganja za bolezn in škodljivce gozdnega drevja na področju izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost</i>			2,75 (3)	
Skupna ocena vrednosti in stopnje zmožnosti obvladovanja tveganja za bolezn in škodljivce gozdnega drevja				3,07 (3)

Iz preglednice 6 izhaja, da sta najboljše ocenjeni področja področje upravnih zmogljivosti za oceno tveganja za bolezn in škodljivce gozdnega drevja (vrednost 3,67; najvišja mogoče ocena je 4,00)

ter tehnične zmožnosti za oceno tveganja za bolezn in škodljivce gozdnega drevja (vrednost 3,75). Vsa preostala področja ocenjevanja so bila ocenjena slabše (pod 3,50). Na drugem nivoju ocenjevanja je bila najbolj ocenjena Ocena tveganja za bolezn in škodljivce gozdnega drevja (vrednost 3,47), preostali dve področji ocenjevanja (načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost, izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost) pa sta dobili oceno - vrednost 2,99 oziroma 2,75. Skupna vrednost zmožnosti obvladovanja tveganja za bolezn in škodljivce gozdnega drevja znaša 3,07. Dobljen rezultat je razmeroma dober in nakazuje sorazmerno dobro pripravljenost države na pojav bolezn in škodljivcev gozdnega drevja in prav tako tudi na znatno možnost oziroma izhodišča, da bi v prihodnjih letih z ustreznim načrtovanjem in izvajanjem ukrepov za preventivo in pripravljenost posledice bodočih morebitnih pojavov dogodkov na večini področij lahko še zmanjšali, dejanske posledice bodočih pojavov bolezn in škodljivcev gozdnega drevja pa hitreje odpravili.

5. UGOTOVITVE S POJASNILI

Ocena zmožnosti obvladovanja tveganja za bolezn in škodljivce gozdnega drevja ima za cilj ugotoviti sposobnost države oziroma za obvladovanje tveganja za bolezn in škodljivce gozdnega drevja predvsem glede na vplive, ugotovljene v Oceni tveganja za bolezn in škodljivce gozdnega drevja (verzija 1; 2018).

V okviru ocene so bili identificirani ukrepi za preventivo in pripravljenost, s katerimi bi bilo v prihodnosti ob njihovem ustreznem načrtovanju in izvajanju v doglednem času mogoče zmanjšati posledice pojava bolezn in škodljivcev, tako na določenih področjih, kot na splošno. Parcialne razvide na področju bolezn in škodljivcev gozdnega drevja je izdelal GIS v sodelovanju z MKGP (DGRL in UVHVVR). Pripravljen je en področni razvid, identificiranih pa skupno osem ukrepov. Od tega je pet ukrepov za preventivo in trije ukrepi za pripravljenost. Preventivni ukrepi zajemajo monitornig (vnaprej načrtovane programe preiskav, ki vključujejo tako vizualne preglede, spremljanje s pastmi, vzorčenje in analize) za določene bolezn in škodljivce gozdnega drevja; ozaveščanje prebivalstva o boleznih in škodljivcih gozdnega drevja; usposabljanje prostovoljcev in strokovnjakov za hitrejše zaznavanje bolezn in škodljivcev; izdelava ocen tveganja ter vzdrževanje diagnostične infrastrukture, ki zagotavlja zanesljivost analiz pri detekciji bolezn in škodljivcev gozdnega drevja. Ukrepi za pripravljenost pa zajemajo izdelavo napovedi o zdravju gozdov; pripravo načrtov ukrepov za posamezno bolezen ali škodljivca gozdnega drevja ter testiranje le-teh v simulacijskih vajah. Identificirani ukrepi za preventivo in pripravljenost so enovito in splošno predstavljeni v področnem razvidu, ki je priloga te ocene.

Za obvladovanje tveganja za pojav posebno nevarnih bolezn živali so pomembni predvsem ukrepi, zlasti za preventivo, v pristojnosti UVHVVR oziroma MKGP. Pojav bolezn in škodljivcev gozdnega drevja je nepredvidljiv dogodek, zato so vzpostavljeni mehanizmi spremljanja stanja v državi, in sicer programi preiskav za posamezne še posebej nevarne bolezn in škodljivce rastlin, ki zaobjemajo tako vizualne preglede, vzorčenja, spremljanje s pastmi in diagnostiko. Pomembno je tudi ozaveščanje strokovne in splošne javnosti in vključevanje le-te v spremljanje stanja v državi preko različnih aktivnosti, ki se razvijajo v okviru projektih in drugih nalog. Kot preventivni ukrep izpostavljam še diagnostično infrastrukturo, ki omogoča večjo zanesljivost in kontinuiteto analiz pri detekciji karantenskih škodljivih organizmov rastlin.

Sprejemljiva tveganja za posamezne nesreče opredeljuje že Sklep o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite in smernica Evropske komisije za ocenjevanje zmožnosti obvladovanja tveganj za nesreče, vsebuje pa jih tudi 18.c člen Uredbe o izvajanju sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite. Gre za »velikost« posameznega tveganja za nesrečo, ki prek vplivov tveganja in verjetnosti za nesrečo za državo predstavlja še sprejemljive izgube. Sprejemljiva tveganja za nesreče bi v bistvu morala predstavljati cilj, do katerega naj bi postopno prišli z ustreznim načrtovanjem in izvajanjem ukrepov za preventivo in pripravljenost, ki so v pristojnosti vseh ministrstev.

Zardi številnih dejavnikov, ki lahko vplivajo na pojav in razvoj posameznih bolezn ali škodljivcev gozdnega drevja, tudi takšnih, na katere ni mogoče vplivati, in zaradi razmeroma majhnih vplivov scenarijev tveganja, ugotovljenih v predmetni oceni tveganja, sprejemljivo tveganje za pojav bolezn in škodljivcev gozdnega drevja ni bilo oblikovano. Z ustreznimi ukrepi za preventivo in pripravljenost pa lahko vseeno tveganja za pojav bolezn in škodljivcev gozdnega drevja v določeni meri obvladujemo ali celo zmanjšamo.

Prek vprašanj, neposredno prevzetih iz predmetne smernice Evropske komisije za ocenjevanje obvladovanja tveganj za nesreče, so bile v oceni ocenjene zmožnosti za obvladovanje tveganja za pojav bolezn in škodljivcev gozdnega drevja na treh področjih: na področju ocenjevanja tveganja za pojav bolezn in škodljivcev gozdnega drevja, načrtovanja ukrepov za preventivo in pripravljenost ter izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost in to s treh vidikov: upravnega, tehničnega in finančnega. Zmožnost obvladovanja tveganja za nesrečo ne pomeni le prizadevanj v smeri zmanjševanja obsega posledic nesreče, temveč tudi zmožnost hitrejšega odpravljanja posledic nesreče.

Skupno število vprašanj je 51, tudi v okviru posameznega področja in vidika so vprašanja umeščena v več podpoglavij, ki vsak zase tvorijo zaokroženo celoto. Ocenjene ravni pri posameznih odgovorih so lahko tudi delno subjektivne narave, saj Evropska komisija ni pripravila posebnih navodil oziroma metodološkega pristopa in natančnejših kriterijev za ocenjevanje ocene ravni. Zaradi narave vprašanj, ki niso nujno najustreznejša, in zaobjemanja načeloma vseh identificiranih ukrepov za preventivo in pripravljenost praviloma v vsak posamezni odgovor so le-ti po svoji vsebini splošne narave.

Na področju ocene tveganja za bolezn in škodljivce gozdnega drevja je ocenjena zmožnost dobra in številčno znaša 3,47. Tehnične zmogljivosti so bile ocenjene najbolje, z oceno oziroma vrednostjo 3,75, upravne pa z vrednostjo 3,67. Skupna ocena bi bila še višja, če ne bi bila finančna zmožnost ocenjena nižje – z vrednostjo 3,00. Za Oceno tveganja za bolezn in škodljivce gozdnega drevja namreč ni bilo načrtovanih nobenih namenskih finančnih sredstev. Omenjeno dejstvo sicer ni vplivalo na kakovost izdelave ocene.

Na področju načrtovanja ukrepov za preventivo in pripravljenost je ocena zmožnosti obvladovanja tveganja za bolezn in škodljivce gozdnega drevja dosegla vrednost 2,99. Upravne zmožnosti so bile ocenjene z vrednostjo 2,97, tehnične s 3,00 in finančne zmožnosti z vrednostjo 3,00.

Na področju izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost je vrednost zmožnosti obvladovanja tveganja za bolezn in škodljivce gozdnega drevja dosegla vrednost 2,75. Najboljša

ocena na tem področju je dosegla vrednost 3,08, gre pa za upravne zmožnosti za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost.

Za nekoliko nižje ocene gre lahko vzrok iskati tudi v dejstvu, da je prepoznavanje tveganja zaradi bolezni in škodljivcev gozdnega drevja relativno novo, zakonodajni okvirji, ki na novo urejajo to področje, so v veljavi od decembra 2019.

Skupna ocena zmožnosti obvladovanja tveganja za bolezni in škodljivce gozdnega drevja (stopnja 3 od mogočih 4) in dobljena vrednost (3,07 od najvišje mogoče vrednosti 4,00) nakazujeta sorazmerno dobro pripravljenost države na pojav bolezni in škodljivcev gozdnega drevja in prav tako tudi na znatno možnost oziroma izhodišča, da bi v prihodnjih letih z ustreznim načrtovanjem in izvajanjem ukrepov za preventivo in pripravljenost posledice bodočih morebitnih pojavov dogodkov na večini področij lahko še zmanjšali, dejanske posledice bodočih pojavov bolezni in škodljivcev gozdnega drevja pa hitreje odpravili.

Preglednica 4: Ugotovljene vrednosti in stopnje zmožnosti obvladovanja tveganja za bolezni in škodljivce gozdnega drevja po posameznih vsebinskih sklopih od tretjega do prvega nivoja

Vsebinski sklopi	Vrednost in stopnja zmožnosti obvladovanja tveganja za bolezni in škodljivce gozdnega drevja		
	(3. nivo)	(2. nivo)	(1. nivo)
Upravne zmožnosti za Oceno tveganja za bolezni in škodljivce gozdnega drevja	3,67 (4)		
Tehnične zmožnosti za Oceno tveganja za bolezni in škodljivce gozdnega drevja	3,75 (4)		
Finančne možnosti za Oceno tveganja za bolezni in škodljivce gozdnega drevja	3,00 (3)		
<i>Zmožnost obvladovanja tveganja za bolezni in škodljivce gozdnega drevja na področju Ocene tveganja za bolezni in škodljivce gozdnega drevja</i>		3,47 (3)	
Upravne zmožnosti za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost	2,97 (3)		
Tehnične zmožnosti za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost	3,00 (3)		
Finančne zmožnosti za načrtovanje ukrepov za preventivo in pripravljenost	3,00 (3)		
<i>Zmožnost obvladovanja tveganja za bolezni in škodljivce gozdnega drevja na področju načrtovanja ukrepov za preventivo in pripravljenost</i>		2,99 (3)	
Upravne zmožnosti za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost	3,08 (3)		
Tehnične zmožnosti za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost	2,17 (2)		
Finančne zmožnosti za izvajanje ukrepov za preventivo in pripravljenost	3,00 (3)		
<i>Zmožnost obvladovanja tveganja za bolezni in škodljivce gozdnega drevja na področju izvajanja ukrepov za preventivo in pripravljenost</i>		2,75 (3)	

Skupna ocena vrednosti in stopnje zmožnosti obvladovanja tveganja za bolezni in škodljivce gozdnega drevja			3,07 (3)
Razlaga vrednosti in stopnje zmožnosti obvladovanja tveganja za bolezni in škodljivce gozdnega drevja	Zmožnosti so bile večinoma razvite na ključnih področjih – tveganje za bolezni in škodljivce gozdnega drevja se večinoma obvladuje, obstaja verjetnost zmanjšanja vplivov bolezni in škodljivcev na večini področij (v zadanem obdobju)		

6. RAZLAGA POJMOV, KRATIC, KRAJŠAV

Navedene so najbolj pogoste krajšave oziroma kratice, uporabljene v tej oceni.

MKGP	Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS
DGLR	Direktorat za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo
UVHVVR	Uprava RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin
GIS	Gozdarski inštitut Slovenije
ZGS	Zavod za gozdove Slovenije
VPNDN	varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami
RS	Republika Slovenija
URSZR	Uprava RS za zaščito in reševanje
Razlaga ŠO*	

7. VIRI

Ocena tveganja za bolezni in škodljivce gozdnega drevja, verzija 1.0, MKGP, 2018

8. PRILOGE

Vrste ukrepov	preventivni	preventivni	preventivni	preventivni	preventivni	za pripravljenost	za pripravljenost	za pripravljenost
Nazivi ukrepov	monitoring na določene in nove bolezni in škodljivce (programi preiskav)	ozaveščanje širše javnosti o boleznih in škodljivcih gozdnega drevja	izboljšanje zmogljivosti za zgodnje zaznavanje tujerodnih vrst v gozdovih z aktivacijo in usposabljanjem zaposlenih na področju upravljanja z gozdovi in prostovoljcev	ocene tveganja zaradi posameznih boleznih in škodljivcev gozdnega drevja	diagnostična infrastruktura	ogroženost gozdov zaradi posameznih boleznih in škodljivcev gozdnega drevja (napovedi o zdravju gozdov)	načrti ukrepov za posamezne bolezni in škodljivce	načrtovanje in izvajanje simulacijskih vaj za posamezne bolezni in škodljivce
Opis ukrepa	izvajanje programov preiskav na določene bolezni in škodljivce gozdnega drevja na območju RS (organizmi iz seznamov EU) oziroma iskanje novih boleznih in škodljivcev; iskanje simptomov, evidentiranje pregledov; vzorčenje in diagnostika vzorcev	ozaveščanje širše javnosti o boleznih in škodljivcih gozdnega drevja, simptomih, ukrepih	razvoj in vzdrževanje spletne aplikacije za javljanje opaženih simptomov	postopek ugotavljanja stopnje tveganja, da se nepoznana vrsta škodljivca ali boleznih rastlin lahko vnese v Slovenijo (EU), tu preživi, se razmnoži in širi ter ob ustalbitvi povzroči gospodarsko in družbeno škodo oziroma negativno vpliva na okolje. Na podlagi rezultatov ocene tveganja se sprejme odločitev glede uvedbe fitosanitarnih ukrepov za preprečevanje vnosa in širjenja novega škodljivca ali boleznih rastlin.	vzdrževanje in razvoj diagnostične infrastrukture za zanesljive, natančne, hitre in občutljive metode detekcije škodljivih organizmov gozdega drevja	napovedovanje širjenja posameznega ŠO in ocena vpliva posameznih spremenljivk (npr. podnebne spremembe)	načrtovanje in predvidevanje ukrepov ob pojavu ŠO	načrtovanje in izvajanje simulacijskih vaj za posamezne bolezni in škodljivce glede na izdelane načrte ukrepov
Cilj ukrepa	ugotavljanje navzočnosti / razširjenosti novih in karantenskih škodljivih organizmov za območje EU	večji nadzor, večja ozaveščenost širše javnosti	večji nadzor, večja ozaveščenost širše javnosti	večja pripravljenost države ob morebitnem vnosu ŠO v RS	povečanje diagnostične zmogljivosti in zanesljivosti RS za detekcijo boleznih in škodljivcev gozdnega drevja; primerljivost rezultatov z EU	večja pripravljenost države ob morebitnem vnosu ŠO v RS; podpora k oceni tveganju; podpora pri načrtovanju in izvajanju programov preiskav	večja pripravljenost in odzivnost države ob morebitnem vnosu ŠO v RS	večja pripravljenost in odzivnost države ob morebitnem vnosu ŠO v RS, boljša usposobljenost
Pravne podlage	Zakon o zdravstvenem varstvu rastlin; Uredba o izvajanju uredb (EU) o ukrepih varstva pred škodljivimi organizmi rastlin; Uredba (EU) 2017/625; Uredba (EU) 2016/2031; Uredba (EU) 652/2014	Zakon o zdravstvenem varstvu rastlin; Uredba o izvajanju uredb (EU) o ukrepih varstva pred škodljivimi organizmi rastlin; Uredba (EU) 2016/2031; Zakon o gozdovih, Pravilnik o varstvu gozdov	Uredba (EU) 2016/2031	Zakon o zdravstvenem varstvu rastlin; Uredba o izvajanju uredb (EU) o ukrepih varstva pred škodljivimi organizmi rastlin; Uredba (EU) 2016/2031	Zakon o zdravstvenem varstvu rastlin; Uredba o izvajanju uredb (EU) o ukrepih varstva pred škodljivimi organizmi rastlin; Uredba (EU) 2017/625; Uredba (EU) 2016/2031; Uredba (EU) 652/2014	Zakon o zdravstvenem varstvu rastlin; Zakon o gozdovih, Pravilnik o varstvu gozdov	Zakon o zdravstvenem varstvu rastlin; Uredba o izvajanju uredb (EU) o ukrepih varstva pred škodljivimi organizmi rastlin; Uredba (EU) 2017/625; Uredba (EU) 2016/2031; Uredba (EU) 652/2014	Zakon o zdravstvenem varstvu rastlin; Uredba o izvajanju uredb (EU) o ukrepih varstva pred škodljivimi organizmi rastlin; Uredba (EU) 2017/625; Uredba (EU) 2016/2031; Uredba (EU) 652/2014
Nosilec (naloge)	MKGP/UVHVVR	GIS, ZGS	GIS	MKGP/UVHVVR	MKGP/UVHVVR	GIS	MKGP/UVHVVR	MKGP/UVHVVR
Sodelujoči organi (naloge)	GIS, ZGS, fitosanitarna inšpekcija, gozdarska inšpekcija, druge pooblašene institucije	/	ZGS, ZVRSN	GIS	GIS, KIS, NIB, IHPS	ZGS, druge institucije	GIS, ZGS in druge institucije	GIS, ZGS in druge institucije
Časovnica načrtovanja ukrepa (roki, faze)	letni načrti / večletni načrti	trajna aktivnost	2016-2017	trajna aktivnost	trajna aktivnost	trajna aktivnost	trajna aktivnost*	trajna aktivnost*
Sodelovanje javnosti (opis)	/	/	/	/	/	/	sodelovanje javnosti (strokovne in širše) je pri pripravi načrtov ukrepov predvidena; predstavitev ukrepov, komunikacija z deležniki	sodelovanje javnosti (strokovne in širše) je pri pripravi načrtov ukrepov predvidena; predstavitev ukrepov, komunikacija z deležniki
Stroški načrtovanja ukrepa	strokovne naloge zdravstvenega varstva rastlin	strokovne naloge zdravstvenega varstva rastlin, projektno delo, JGS	razvoj v okviru projekta LIFE ARTEMIS	strokovne naloge zdravstvenega varstva rastlin	strokovne naloge zdravstvenega varstva rastlin	strokovne naloge zdravstvenega varstva rastlin, JGS	trajna naloga, projektno delo*	trajna naloga, projektno delo*
Finančni in materialni viri za načrtovanje ukrepa	proračun RS, proračun EU	proračun RS, drugi viri (npr. LIFE)	mehanizem LIFE (sofinancirji MOP)	proračun RS	proračun RS	proračun RS	proračun RS*	proračun RS*
Prioriteta ukrepa (od 1-min do 4-max)	4	4	3	4	4	4	4	4
Pravne podlage	Zakon o zdravstvenem varstvu rastlin; Uredba o izvajanju uredb (EU) o ukrepih varstva pred škodljivimi organizmi rastlin; Uredba (EU) 2017/625; Uredba (EU) 2016/2031; Uredba (EU) 652/2014	Zakon o zdravstvenem varstvu rastlin; Uredba o izvajanju uredb (EU) o ukrepih varstva pred škodljivimi organizmi rastlin; Uredba (EU) 2016/2031; Zakon o gozdovih, Pravilnik o varstvu gozdov	Uredba (EU) 2016/2031	Zakon o zdravstvenem varstvu rastlin; Uredba o izvajanju uredb (EU) o ukrepih varstva pred škodljivimi organizmi rastlin; Uredba (EU) 2016/2031	Zakon o zdravstvenem varstvu rastlin; Uredba o izvajanju uredb (EU) o ukrepih varstva pred škodljivimi organizmi rastlin; Uredba (EU) 2017/625; Uredba (EU) 2016/2031; Uredba (EU) 652/2014	Zakon o zdravstvenem varstvu rastlin; Zakon o gozdovih, Pravilnik o varstvu gozdov	Zakon o zdravstvenem varstvu rastlin; Uredba o izvajanju uredb (EU) o ukrepih varstva pred škodljivimi organizmi rastlin; Uredba (EU) 2017/625; Uredba (EU) 2016/2031; Uredba (EU) 652/2014	Zakon o zdravstvenem varstvu rastlin; Uredba o izvajanju uredb (EU) o ukrepih varstva pred škodljivimi organizmi rastlin; Uredba (EU) 2017/625; Uredba (EU) 2016/2031; Uredba (EU) 652/2014
Nosilec (naloge)	MKGP/UVHVVR	MKGP/UVHVVR	GIS	MKGP/UVHVVR	GIS (in drugi uradni laboratoriji RS)	GIS	MKGP/UVHVVR	MKGP/UVHVVR
Sodelujoči organi (naloge)	GIS, ZGS, fitosanitarna inšpekcija, gozdarska inšpekcija, druge pooblašene institucije	GIS, ZGS	ZGS, ZVRSN	GIS, druge pooblašene institucije	GIS (in drugi uradni laboratoriji RS)	ZGS, druge institucije	GIS, ZGS in druge institucije	GIS, ZGS in druge institucije
Opis izvajanja ukrepa	programi preiskav za določen organizem se izvajajo v skladu s Programom preiskav, ki ga sprejme predstojnik UVHVVR; opravljajo se pregledi na terenu (pooblašene institucije), ob uvozu in prodaji ter pridelavi (inšpekcija); vzorci se pregledujejo v diagnostičnih laboratorijih	redno podajanje informacij širši splošni in strokovni javnosti (npr. središče v Gozdarskem vestniku o posebej nevarnih boleznih in škodljivcih gozdnega drevja, letaki, opisi); vzdrževanje portala www.zdravgozd.si	aktivacija in usposabljanje širše javnosti za zaznavanje škodljivih organizmov in javljanje v spletno aplikacijo	na podlagi znanstvenih in drugih podatkov izdelana ocena tveganja za posamezen ŠO in vpliv na RS	razvoj in implementacija diagnostičnih metod, izvajanje preiskav vzorcev s sumom na prisotnost škodljivih organizmov, razvoj znanja in prenos znanja iz tujine;	izdelava napovedi naselitve, širjenja, ustalitve in povzročanje škode za posamezne ŠO (javno dostopni na Portalu za varstvo gozdov)	za posamezno bolezen ali škodljivca gozdnega drevja izdelan načrt ukrepanja, ki vključuje najmanj zahteve iz Uredbe o izvajanju uredb (EU) o ukrepih varstva pred škodljivimi organizmi rastlin	za posamezno bolezen ali škodljivca gozdnega drevja se izvede simulacija glede na izdelan načrt ukrepanja, ki vključuje najmanj zahteve iz Uredbe o izvajanju uredb (EU) o ukrepih varstva pred škodljivimi organizmi rastlin
Časovnica izvajanja ukrepa (roki, faze)	letna naloga	letna naloga	2016-2020	trajna naloga	trajna naloga	trajna naloga	trajna naloga*	trajna naloga*
Rezultati izvajanja ukrepa	povečan nadzor, večja verjetnost odkritja novega ali karantenskega škodljivega organizma, povečanje verjetnosti za hitrejšo ukrepanje ob morebitnih najdbah	večja ozaveščenost strokovnih delavcev (npr. gozdarji), lastniki, splošna javnost	ozaveščenost strokovnih delavcev, lastniki gozdov, splošna javnost, spremljanje stanja gozdov; razvita aplikacija in baza podatkov poročanja "Invazivke"	izdelana ocena tveganja	nove diagnostične metode; izvedba analiz vzorcev s sumom na prisotnost škodljivih organizmov gozdnega drevja	informacije o območjih, kjer bo potrebna posebna previdnost ob morebitnem vnosu ŠO v RS; možnosti ustalitve ŠO v RS glede na različne scenarije podnebnih sprememb; pomoč pri izvajanju programov preiskav s prioritarnimi kartami, kjer je večja verjetnost vnosa, pojava in širjenja ŠO; orodje pri načrtovanju ukrepov, ko je enkrat ŠO vnesen v novo območje	izdelani načrti komunikacije, poveljevanja, obveščanja, ukrepov, razmejitvenih ukrepov	boljša usposobljenost in pripravljenost na morebiten pojav novih boleznih in škodljivcev gozdnega drevja v RS
Stroški izvajanja ukrepa	stalni, planirani	stalni, planirani	projektno vezani	stalni, planirani	stalni, planirani	stalni, planirani	stalni / projektni	stalni / projektni
Finančni in materialni viri za izvajanje ukrepa	proračun RS, proračun EU	proračun RS, drugi projektni viri	mehanizem LIFE (sofinancirji MOP)	proračun RS	proračun RS	proračun RS	proračun RS*	proračun RS*
Prioriteta ukrepa (od 1-min do 4-max)	4	4	3	4	4	4	4	4
Nova spoznanja*								
Vrednotenje sprememb*								
Opombe			ozaveščanje in aktiviranje javnosti za spremljanje stanja gozdov je pomemben aspekt hitrega zaznavanja; vzdrževanje aplikacije in baze podatkov ter preverjanje podatkov je pomembno tudi za vnaprejšnje financiranje se konča z 2020				* načrti ukrepov za posebej nevarne bolezni in škodljivce se morajo pripraviti do najkasneje leta 2022	* simulacijske vaje so predvidene in obvezujoče za države članice EU, v RS se za bolezni ali škodljivce gozdnega drevja še niso izvajale

9. EVIDENČNI LIST SPREMEMB, DOPOLNITEV IN POSODOBITEV

Zap. št.	Ažurirano (poglavje, stran)	Datum	Ažuriral